Poštnina plačana v gotovini

Leto IX, št. 238

Ljubljana, sreda 10. oktobra 1928

Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon št. 2072 in 2804, ponoči tudi št. 2034.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 2036.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 2494

Podružnici: Maribor, Aleksandrova št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180 Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 9. oktobra.

Trikrat se je sestal naš vnanji minister Marinković z Venizelosom na pogajanjih, ki naj končno odstranijo vse ono, kar moti dobre odnošaje med nami in Grki, in postavijo osnovo za prijateljske odnošaje.

Napisali smo svojčas pričakovanje, da bodo razgovori med Venizelosom in našimi diplomatskimi predstavitelji dovedli do uspeha, ako je sploh mogoče najti sporazum med obema sosedoma. Zakaj Venizelos pomeni onega grškega državnika, ki je bil vedno in tudi v najkritičnejših situacijah naš prijatelj in zaveznik; če se njemu ne bi posrečilo, priti do zlate srednje poti med interesi obeh držav, potem zares ni mogoče upati na koga drugega.

Venizelos je pokazal, da se niso zmotili oni, ki so zaupali nanj. To se pravi, prav za prav še ne vemo, komu gre glavna zasluga, da je prišlo do sporazuma, ali njemu ali Marinkoviću in kdo je več odnehal v prospeh srednji liniji. Razvedeti bo to mogoče šele iz podrobnejših poročil o doseženem sporazumu.

Danes se je ustavil Venizelos na povratku iz Pariza in Londona v Beogradu, a ostane tu le par dni. Novega bistvenega beograjski poset ne bo mogel prinesti, zakaj po trikratnem razgovarjanju, ki je dovedlo do soglasja, bo beograjski sestanek bržkone formalnega značaja, preko tega pa le še določil modalitete za podrobne razgovore strokovnjakov, ki naj pripravijo in dogovore gradivo tehničnih konvencij. Zakaj da se v Parizu ni moglo doseči več nego principijelno soglasje, je jasno; na tej osnovi pa se bodo mogla tudi dela ekspertov hitreje zaključiti.

Predvsem je naglasiti, da se po dosedanjih poročilih in informacijah zavezniška pogodba ne bo obnovila. Sklenila se je bila v maju l. 1913. in prestala z večjimi in manjšimi težavami kritično dobo velike vojne. Dne 14. novembra 1925. jo je naša vlada odpovedala in odtlej so ostali vsi poskusi, da bi se obnovila, brez uspeha. Obnoviti bi se mogla šele, ako bi se poprej dosegel sporazum v vseh spornih zadevah; ker pa se to nikakor ni dalo doseči, je ostalo tudi glede zavezniške pogodbe v stanju, kakor ga je ustvarila naša odpoved.

Pri sedanjih razgovorih ne gre za obnovo zavezniške pogodbe, marveč samo za dosego praktičnega sporazuma v znanih spornih primerih. Vesti iz Pariza so to posebej naglasile. Stvar je razumljiva, zakaj od l. 1913., ko se je sklenilo grško-srbsko zavezništvo, do danes se je situacija temeljito spremenila. Marsičesa, kar je nekdaj sililo k zavezniški pogodbi, danes ni več in tudi za bodočnost so dani pogoji zanjo samo v omejenem obsegu.

O stvarnem delu sporazuma bo mogoče govoriti, ko se bodo doznale podrobnosti o pariških razgovorih ter o navodilih za eksperte, ki jim bo naloga dovesti odnošaje in interese med obema državama v konkretnem do soglasja.

Vse vesti so soglašale v tem, da se je Venizelos potrudil v Parizu in Londonu prepričati zapad o nedolžni vsebini prijateljskega pakta z Italijo, ki da nikakor ni naperjen proti nikomur tretjemu, marveč samo uvažuje, da je tudi Italija važen faktor na Sredozemskem morju poleg Francije in Anglije. Gotovo je čutil potrebo, tudi v Beogradu, odnosno v razgovoru z Marinkovićem, prepričati nas, da z rimskim podpisom nikakor ni obljubil svojega sodelovanja proti našim interesom.

Vendar pa se zdi, da je šla stvar ipak še nekoliko čez ta zagotavljanja. Aktualno je vprašanje nekakega turško-grškega razoroževanja. Turčija je postala pozorna na grške vojno-mornariške programe in je pokazala, da jej ni ravno prijetno, ko se Grki tako podjetno pripravljajo na morju. Pri grško-turških pogajanjih za prijateljski pakt tudi ta zadeva igra neko vlogo; Italija pri tem Turčijo podpira in v Atenah svetuje pacifizem napram Angori. Na zapadu, pa imajo o teh projektih nekoliko drugačno naziranje in v Parizu in Londonu, so se razgovori vršili tudi o tej točki. Od rezultatov teh razgovorov bo zavisel tempo nadaljnjih grško-turških pogajanj.

Ta podrobnost se nas tiče samo indirektno. Mi imamo v razgovorih z Grško druge brige in ako se bodo srečno spravile v red, bomo mogli biti zadovoljni. V zadnji dobi, ko razvija Italija tako živahno delavnost v bližnjem orientu, je velikega pomena, da se odstrani vse, kar bi mogla rimska diplomacija eksploatirati v našo škodo. Zato želi vsakdo v naši kraljevini, da bi Venizelosov poset v Beogradu pripomogel k temu, da se ugodno pričeto sporazumevanje v Parizu čim prej prav tako ugodno zaključi.

Železniška nesreča v Španiji

Madrid, 9. oktobra. (lo.) Pri Vigu je skočil iz tira osebni vlak. Več voz je padlo v morje. Ubit je bil en potnik, dva pa sta ranjena.

Venizelos je včeraj prispel v Beograd

Sprejem velikega grškega državnika. – Enourna avdijenca. – Predmet beograjskih razgovorov. – Venizelosov optimizem

Beograd, 9. oktobra p. Veliki Krečan Eletteros Venizelos, predsednik grške vlade, je končno dospel v Beograd s svojega potovanja po Evropi. Njegov vlak je dospel v Beograd s precejšnjo zamudo, zdi se pa, da ni imel zamude samo vlak, temveč da se je sploh zakasnil Venizelosov prihod v našo prestolnico. Pomembno je zlasti dejstvo, da prihaja v Beograd preko Rima. V naših diplomatskih krogih se trdi, da ima prihod Venizelosa v Beograd značaj manifestacije, ker se hoče na ta način pokazati, da ne obstoja med Venizelosom in Mussolinijem ničesar, kar bi bilo naperjeno proti nam. V resnih političnih krogih tega vtisa nimajo.

Venizelos je prišel v Beograd, da se razgovarja in pogaja o vprašanjih, ki so še sporna med nami in Grško. Ta vprašanja so precej težka in grški tisk zavzema tako stališče, da vzbuja le malo upanja, da bi se rešila v našo korist.

Eno najvažnejših vprašanj je vprašanje svobodnega pasa v solunskem pristanišču ter železniške proge Gjevgjelija-Solun, razen tega pa poleg drugih tudi vprašanje našega izvoza ter svetogorskih samostanov. O političnih vprašanjih ob Venizelosovem bivanju v Beogradu najbrž ne bodo razpravljali.

Venizelos se je vozil od Rakeka v Beograd v posebnem dvornem vagonu, ki je bil priklopljen orijentekspresu. V Beograd je dospel ob 1.30 popoldne. Na kolodvoru so ga sprejeli predsednik vlade dr. Korošec, namestnik zunanjega ministra dr. Šumenković in grški poslanik Polihroniades z večjim številom uradništva. Navzoči Grki so priredili Venizelosu burne ovacije. Venizelos ostane v Beogradu do četrtka, nastanil se je v grškem poslaništvu.

Ob 4. popoldne se je Venizelos vpisal v dvorno knjigo, ob 6. pa je bil sprejet od kralja v avdijenci, ki je trajala do 7. zvečer. Tekom popoldneva je Venizelosa posetil francoski maršal Franchet d'Esperey. Nocoj je priredil grški poslanik na čast Venizelosu slavnosten banket, jutri opoldne pa priredi naša vlada banket; za jutri zvečer je Venizelos povabljen k večerji na dvor.

Nekateri beograjski novinarji so se Venizelosu peljali naprotl. Venizelos jih je zelo prisrčno sprejel ter jim med razgovorom izjavil med drugim:

»Vsekakor vas bo predvsem zanimal namen mojega prihoda v Beograd. Ta se strinja z namenom mojega potovanja v Pariz in London, kjer sem se mudil, da obvestim tamošnji vladi o značaju grško-italijanskega pakta, ki sem ga podpisal v Rimu. Zelo sem srečen, ker se mi je nudila prilika priti v Beograd. Bil sem tu že po podpisu bukareškega miru, kasneje pa sem prišel ob priliki do Niša, kjer sem se sestal s pokojnim Nikolo Pašićem. V Beogradu se bom razgovarjal z vašimi politiki o skupnih vprašanjih, ki interesirajo naši državi in ki nam bodo dopustila, da podpišemo med seboj pakt miru, za katerega je po vsem svetu toliko potrebe.«

Na vprašanje novinarjev, ali more kaj izjaviti o svojih razgovorih z zunanjim ministrom dr. Marinkovićem je odvrnil:

»Imela sva ri dolge konference, na katerih sva se sporazumela o vseh vprašanjih, kakor tudi o proceduri rešitve teh vprašanj. Obžalujem, ker je dr. Marinković moral ostati v Parizu, vendar pa bom lahko tudi z dr. Šumenkovićem na isti podlagi nadaljeval delo v Beogradu. Mi moramo dati naši trgovini največje olajšave, seveda pa mora ostati naša suverenost nekršena. Upam, da Jugoslaviji niti malo ne bo treba dvomiti nad mojo iskrenostjo in prijateljstvom. Pri vseh vprašanjih je glavna stvar medsebojno zaupanje«.

Venizelos je apeliral na novinarje za podporo pri tem velikem delu.

Na vprašanje novinarjev, ali se je govorilo o zvezi med Grško in Jugoslavijo je odvrnil:

»Naravno, v mejah statutov Društva narodov«.

Na vprašanje ali se je in se bo govorilo tudi o zvezi z Bolgarsko je odgovoril: »Naravno je, da se govori o vseh skupnih balkanskih vprašanjih. Mi bomo ponudili Bolgariji roko, naj skupno delamo v interesu Balkana. Mi ne bomo prevzeli inicijativo, da bi Bolgarska šla z nami. Zato sem pripravljen poduzeti proučitev naših pogodb. Prav tako bomo dali Bolgarski vse olajšave za izvoz in trgovino.«

Poslanski klub KDK se sestane 20. t. m.

Konferenca poslancev KDK v Zagrebu. — Priprave za ogromni shod v Sisku

Zagreb, 9. oktobra n. Danes se je vršila v predsedstvu hrvatskega Sabora važna konferenca poslancev KDK, ki so se je udeležili Pribičević, dr. Maček, dr. Krnjević, Demetrović, dr. Pernar, Predavec, inž. Košutić in dr. Čajkovac. Razpravljali so o sklicanju plenarne seje poslanskega kluba KDK in o velikem shodu ki se bo vršil 21. t. m. v Sisku. Po konferenci je izjavil Pribičević novinarjem: Razpravljali smo o mnogih zadevah in vprašanjih, v prvi vrsti pa o sestanku plenuma KDK. Dogovorili smo se, **da bo sklicana plenarna seja poslanskega kluba za 20. oktober,** definitivna odločitev pa bo padla v četrtek na seji vodstva KDK. Nato se bodo poslanci korporativno udeležili velikega shoda v Sisku. Če bi poslanski klub 20. t. m. ne končal svojih razprav, bo seja prekinjena in se bo nadaljevala po shodu, 22. oktobra.

V razgovoru z novinarji sta dr. Pernar in inž. Košutić izjavila, da se bo shoda v Sisku, če bo vreme količkaj ugodno, udeležilo blizu 100.000 pristašev, ker bodo prišli na ta shod iz vseh pokrajin naše države.

Rektor zagrebške univerze umrl

Zagreb, 9. oktobra č. Danes ob 12.30 je preminul rektor zagrebške univerze dr. Ernest Miler. Bolehal je že dolgo časa na tuberkulozi v grlu in so zdravniki njegovo smrt že pričakovali. Sam pa je bil do zadnjega trdno prepričan, da bo še ozdravil. Še včeraj opoldne sta pri njem kolokvirala dva vseučiliščnika. Pokojnik je bil rojen v Pakracu. Gimnazijo je dovršil v Slavonski Požegi, pravne nauke pa na Dunaju, v Berlinu in Parizu. Kot profesor kriminologije in socijologije je užival v znanstvenih krogih velik sloves. Petkrat je bil izvoljen za dekana, dvakrat za rektorja, eno leto pa je bil prorektor zagrebške univerze. Udejstvoval se je tudi na gospodarskem polju ter je bil predsednik Saveza denarnih in zavarovalnih zavodov kraljevine SHS.

Velik požar v bosanskem premogovniku

Sarajevo, 9. oktobra. č. Sinoči kmalu po 1. uri zjutraj je nastal požar v premogovniku Doberlin-Lesan. Ogenj se je pojavil v separaciji ter se je bliskovito razširil tudi na zalogo premoga. V par minutah je bilo vse v plamenih. Odsev požara je bilo videti daleč naokrog. Iz Bosanskega Novega so prihiteli na pomoč gasilci s posebnim vlakom. Po šesturnem napornem delu se jim je končno s pomočjo rudarjev in ostalega prebivalstva posrečilo ogenj lokalizirati. Separacija z vsemi stroji je popolnoma uničena, zgorelo pa je tudi mnogo premoga. Škodo cenijo brez uničenih zalog premoga na dva milijona Din.

Kitajski oficirji v Nemčiji

Šanghaj, 9. oktobra. (lo.) Iz Kajfenga je odpotovalo v Nemčijo 30 oficirjev, ki bodo proučevali tamošnje poljedelske in industrijske razmere.

Pogreb dr. Zuccona

Zagreb, 9. okt. n. Danes popoldne se je ob izredno veliki udeležbi občinstva vršil pogreb dr. Ivana Zuccona. Na čelu sprevoda sta nosili dve Istranki krasen venec z napisom: Istrskemu beguncu — zasužnjena Istra. V sprevodu je bil tudi g. Pribičević z večjo skupino poslancev KDK. Posebno številno je bila zastopana zagrebška organizacija SDS s predsednikom dr. Ljubomirom Tomašićem na čelu. Pogreba so se udeležili tudi zastopniki civilnih in vojaških uradov z velikim županom Zrelcem. Na grobu se je poslovil od pokojnika dr. Ražem, predsednik kluba «Istra», v imenu SDS pa dr. Ljuba Tomašić.

Nesreča šolarskega vlaka

Koprivnica, 9. oktobra č Danes zjutraj ob 7. se je pripetila na postaji Drnje železniška nesreča, ki pa le slučajno ni zahtevala človeških žrtev. Zaradi napačno postavljenih kretnic je zavozila pomožna lokomotiva, ki je peljala s polno brzino skozi postajo, v šolarski vlak, ki je stal na postaji. V gosti megli je strojevodja v zadnjem trenutku opazil pretečo nevarnost in trčenja ni mogel preprečiti. Lokomotiva se je z vso silo zaletela v vlak. Prva dva vagona šolarskega vlaka sta iztirila in se prevrnila: 2 učenca sta bila težko ranjena in so ju morali prepeljati v koprivniško bolnico, 10 učencev pa je dobilo lažje poškodbe. Zagrebška železniška direkcija je poslala na lice mesta komisijo, da ugotovi, kdo je zakrivil nesrečo.

Ameriški polet v Rim

***Newyork,* 9. ok. s. Letalec Rogger Williams je pripravil svoj enokrilnik «Columbia» za polet v Rim in namerava jutri zjutraj startati. Če bo Williams na poletu zadel na viharno vreme, hoče poiskati zrakoplov «Grof Zeppelin» ter ga spremljati do Lakehursta. Mogoče je, da se bo tega poleta udeležil tudi Levine kot potnik.**

Redukcije gimnazijskih zavodov in razredov

Važni sklepi finančnega odbora. – Reducira se kar sredi leta cela vrsta gimnazij. – Dijaki bodo ostali na cesti

Beograd, 9. oktobra p. Danes je imel sejo finančni odbor, ki je sprejel precej važne sklepe. Seji so prisostvovali minister prosvete Milan Grol, minister trgovine dr. Spaho in finančni minister dr. Subotić. Razpravljalo se je pred vsem o predlogu ministra Grola glede redukcije gimnazij. Po ministrovi zahtevi se naj več gimnazij reducira na štiri razrede, nižje gimnazije, ki nimajo mnogo učencev, pa pretvorijo v meščanske šole gospodarskega tipa, ki odgovarja krajevnim potrebam. Gimnazije, ki imajo povsem majhno število učencev, se imajo zapreti. Po daljši razpravi je bila sprejeta resolucija, po kateri **se v šolskem letu 1928-29 ukineta v višjih gimazijah 5. in 6. razred, ako ni bilo v njih dne 1. oktobra več kakor 20 učencev, ki redno obiskujejo šolo. Nadalje se imata odpraviti 7. in 8. razred, ako v njih ni bilo dne 1. oktobra nad 15 učencev. Vse nižje gimnazije, ki imajo pod 110 učencev, se pretvorijo v meščanske šole gospodarskega tipa. Popolnoma se ukinejo vse nižje gimnazije, ki so imele dne 1. oktobra pod 60 učencev v vseh štirih razredih.** Ta ministrov predlog je bil sprejet brez izpremememb. Po seji je minister prosvete izjavil vašemu dopisniku, da bo sprejeti predlog izveden v najkrajšem času.

Kam bodo šli dijaki iz ukinjenih gimnazij in ukinjenih razredov, minister ni povedal in si tudi finančni odbor s tem ni belil glave.

Finančni odbor je nato prešel na določitev kurza nabav na račun reparacij. Po daljši debati je bil sprejet sklep v naslednji stilizaciji: »Navabe na račun reparacij, izvršene pred 29. novembrom l. 1922 se likvidirajo za samoupravne korporacije po kurzu 5 Din za zlato marko, za privatna industrijska podjetja po 6 Din za en zlato marko, in sicer samo do 100%, za dobave, ki so jih prejele nad 100%, pa po kurzu 13 Din za eno zlato marko s pogojem, da od 1. januarja prihodnjega leta plačujejo 12% obresti v korist državne blagajne.

Uredbo o ustroju Gospodarskega sveta je minister trgovine dr. Spaho umaknil, ker nima zanjo zakonskega pooblastila. Za tem je bila odstavljena z dnevnega reda tudi uredba o izkoriščanju vodnih sil, ker minister za kmetijstvo in vode ni došel na sejo. Končno je bil odobren izdaten kredit iz dolarskega posojila za skopljansko gledališče. S tem je bila seja zaključena, prihodnja bo sklicana pismeno.

Nova beograjska politična prorokovanja

Po slavnostnem odmoru je zopet nastalo politično ugibanje in kombiniranje. — Živahna posvetovanja režimskih šefov

Beograd, 9 oktobra p. Po zaključenih slavnostih je po večdnevni pavzi zavladalo v Beogradu zopet živahnejše politično življenje. Današnji dan beleži več značilnih sestankov in konferenc, ki znova pričajo o nervoznosti v vladnih krogih. V teh krogih se je danes z vso resnostjo zatrjevalo, da bo vlada prevzela inicijativo za rešitev spora s KDK. V tej zvezi komentirajo v političnih krogih tudi današnje sestanke, ki jim pripisujejo veliko važnost. Dopoldne je Ljuba Davidović v spremstvu posl. Mijovića posetil v vladnem predsedstvu dr. Korošca, ter imel z njim poldrugo uro trajajoč razgovor. Takoj po tem sestanku se je dr. Korošec napotil k Velji Vukičeviću v stanovanje ter konferiral z njim skoraj dve uri.

V režimskih krogih se zopet mnogo govori o prizadevanju demokratov za dosego stikov s KDK. Naglaša se celo, da ima Davidović namen prekiniti koalicijo z radikali, da bi na ta način dobili demokrati možnost prevzeti inicijativo za dosego sporazuma s KDK in za sestavo nove vlade. Minister Grol je v razgovoru z novinarji izjavil, da stoje demokrati na stališču, da je treba odstraniti vse one osebe, ki ovirajo sporazum s KDK. Demokrati le žele, da bi vodstvo KDK čim prej preciziralo svoje zahteve in stavilo konkretne predloge, o katerih bi se bilo mogoče nato pogajati.

Tudi nocojšnje zemljoradniške »Novosti« napovedujejo skorajšnjo spremembo režima in beležijo med drugim verzije, da stoji v ospredju kombinacija z Aco Stanojevićem, ki naj bi sestavil vlado iz pristašev glavnega odbora radikalske stranke in KDK. »Novosti« napovedujejo, da bo bližnja bodočnost pokazala, da so Korošec-Vukičevićevemu režimu dnevi šteti in da se pripravlja kombinacija, ki bo značila popolno spremembo sistema in režima v državi.

Italija - gospodarica na Balkanu

Zanimive in žal resnične ugotovitve neodvisnega romunskega lista. — Italiji se je posrečila popolna obkrožitev Jugoslavije

Bukarešta, 9. oktobra d. »Cuvantul« objavlja članek o zunanji politiki Italije s posebnim ozirom na Balkan. Članek se bavi v zvezi s tem tudi s postopanjem z romunskimi manjšinami v Jugoslaviji ter z romunsko politiko do Francije. List izvaja med drugim:

Mussolini je lahko zadovoljen z uspehi svoje politike po šestih letih, posebno zaradi tega, ker je bila situacija takrat, ko je prišel do oblasti, zelo težavna. Beograd je bil sovražen Rimu, Tirana je imela protiitalijansko vlado, grško javno mnenje ni bilo naklonjeno Italiji, Sofija je upala na zbližanje z Jugoslavijo, dočim je bila Bukarešta neodločena in Budimpešta preslaba. Mussolini je vse te ovire premagal in se približal balkanskim državam.

Danes se lahko reče, da se je balkanska situacija popolnoma preokrenila v korist Italije in je morala francoska politika v zadnjih petih letih beležiti poraz za porazom. V resnici je italijanska politika povsod slavila zmago in **posrečilo se ji je doseči obkrožitev Jugoslavije.** Kljub vojaški premoči Italije in prevladujočemu političnemu položaju je treba ugotoviti, da Mussolini nima nikakih bojnih namenov, temveč hoče samo doseči, **da Beograd sprejme italijansko hegemonijo na Jadranu.**

Nato prehaja članek na položaj Romunije in meni, da bi imela Romunija lahko velike koristi od italijanske politične igre, posebno ker ji je Italija pripravljena priznati velike koristi, če jo spravi v svoje akcijsko območje. Če bi se romunska politika spremenila, bi Beograd in Pariz izgubila vse. Pomisliti je treba samo na razburjenje, ki ga je povzročila v Parizu politika generala Averesca.

Italijanski pogoji za razorožitev

Vsebina note italijanske vlade na francosko-angleško spomenico. — Nezadovoljstvo v Parizu

Rim, 9. okt. (ri.) Agenzia Stefani objavlja izvleček odgovora italijanske vlade na francosko-angleški dogovor glede omejitve pomorskega oboroževanja. V noti ponavlja italijanska vlada svoje stališče, ki ga je izrazila že ob drugih prilikah in povdarja, da je pripravljena razorožiti na morju in v zraku pod pogojem, da bo veljal obseg razorožitve tudi za vse druge države. Nadalje povdarja italijanska nota, da je Italija pripravljena v vsakem obsegu omejiti oboroževanje pod pogojem, da store to tudi druge države. Italijanska vlada se izreka v noti za globalno omejitev tonelaže vojnih ladij brez ozira na razne kategorije. Nota zaključuje, da je italijanska vlada trdno pripravljena sodelovati pri vsakem delu za rekonstrukcijo Evrope in da želi nadaljevati prijateljsko sodelovanje francoske in italijanske delegacije v Ženevi.

Pariz, 9. okt. (be.) Pariška javnost je z velikim nezadovoljstvom sprejela italijanski odgovor na francosko-angleški pomorski dogovor. Javnost se posebno protivi zahtevi Italije, naj se izenačijo italijanske in francoske pomorske bojne sile.

Trockij in Radek resno zbolela

Oslo, 9. oktobra s. »Tagbladet« poroča, da je Trockij resno obolel in si njegovi prijatelji zelo prizadevajo, da bi ga spravili pod drugo podnebje. Ruske oblasti so baje prepovedale, da bi mu preskrbeli potrebna zdravila. Tudi Radek je težko obolel na ledvicah in nima sredstev, da bi se izročil zdravniški oskrbi.

Močan potres v Mehiki

***Mexico City,* 9. okt. (lo.) Sinoči so zabeležili tu in v Veracruzu izredno močan potres, ki je trajal tri minute.**

***Newyork,* 9. okt. g. V Mexico City in Veracruzu je bil včeraj močan potres, ki je trajal tri minute. Vse potresne opazovalnice poročajo o močnem tresenju zemlje.**

Na starem poslu

Klerikalci ne morejo živeti brez denuncijantstva

Stari denuncijanti so zopet enkrat srečni. Priljubljeni posel, ki so ga s tako vnemo vršili v blagopokojni Avstriji, kjer so napredne ljudi sistematično obtoževali sovraštva proti državi, gre zopet v cvetje.

V nedeljo in ponedeljek je vlada priredila proslavo prebitja solunske fronte. Kakor vsaka stvar, je bila tudi ta zanemarjena; proslava se je vršila za 3 tedne prepozno in v Beogradu so duhovito ironizirali, kakšno srečo imamo, da današnji režim ni bil na krmilu v septembru 1918., **ker bi bili potem gotovo tudi prebitje solunske fronte zamudili.** Proslava je imela čisto službeni značaj in nikjer, razen v Beogradu, se ni poskrbelo, da bi se bila pripravila v ozkem sodelovanju z narodom. Predstavniki KDK se **službene** proslave niso udeležili, ker jo je **priredil in izvedel režim, ki je odgovoren za obupno stanje v državi in ki je z vso infernalno silo na poslu, da prebije jugoslovensko fronto, katera je pred 10. leti na solunskih bojiščih strla v prah sovražnike jugoslovenske ideje.**

Po milosti hegemonistov sedijo danes klerikalci v vladi in so torej do kosti patrijotično razpoloženi. O pomenu prebitja solunske fronte sicer ne vedo mnogo in cela stvar jih tudi zelo ne interesira — saj je «Slovenec» **za napis svojega slavnega članka postavil datum «8. oktober 1918.», torej dan, ko se na solunski fronti ni prav nič več zgodilo, ker se je prebitje izvršilo že tri tedne poprej** — a navdušeni so tako, da se jim je vrnila v njihova peresa najlepša frazeologija iz krasnih dni, ko so slavili zmage «naše junaške c. kr. armade». In prebudili so se tudi stari ovaduški instinkti. Zdi se nam čisto naravno, da je «Slovenec» abstinenco predstavnikov KDK na beograjski proslavi porabil, da proglasi slovenske naprednjake za anti patrijotične elemente. **Tisti ljudje, ki v najusodepolnejših časih našega naroda, v dobi obupne borbe nacijonalne ideje proti tiraniji Avstrije niso bili le c. kr. patrijoti, temveč tudi c. kr. denuncijanti,** so predrzni dovolj, da očitajo naprednjakom patrijotizem «do preklica»! Da imajo narodni ljudje svoje mišljenje o narodnih zadevah, proglaša «Slovenec» za «staro bolezen in sramoto». Če se dobro spominjamo, smo natančno iste besede čitali v glasilu g. Korošca po «znamenitem» unionskem shodu l. 1914., ko so klerikalci proglašali slovenske naprednjake za izdajalce, ker se niso pridružili besni gonji za vojno proti Srbiji. Klerikalci, ki so danes pripravljeni preliti za Jugoslavijo precej črnila po svojih listih, so naravno upravičeni očitati onim, katere so pred prebitjem solunske fronte gonili v ječe in jim pripravljali vislice, da za narodno stvar nimajo ne smisla, ne ozira, ne žrtve. Do včeraj so «liberalce» zasmehovali, da tičijo globoko v «kajmakčalanski mentaliteti», za katero da naš narod nima razumevanja, sedaj proglašajo Solun za «simbol našega odrešenja in ujedinjenja», za «temelj, na katerem smo zgradili 1. december» in so si s tem pridobili moralično pravico, da proglašajo one, ki so bili od nekdaj propovedniki solunske ideje, ki so vseh preteklih 10 let žrtvovali vse svoje sile za zmago te ideje v narodu in državi, za «mrzle in cinične» računarje, ki se ne morejo povzpeti do nacijonalne višine SLS!

Še posebej je čutilo glasilo g. Korošca potrebo povdariti, da v slavnostnem sprevodu v Beogradu «ni bilo mogoče opaziti nobenega zastopnika liberalnih organizacij». Tudi to je sicer zlagano, ker so se načelno abstinirali od udeležbe na vladni proslavi samo politični predstavniki KDK, a nič čudnega bi ne bilo, ako bi v Beogradu ne bilo «mogoče opaziti» nobene napredne deputacije. **Z vozovnicami za Beograd so namreč v Sloveniji razpolagali in si jih med seboj delili skoraj izključno klerikalci.** Tako se je zgodilo, da so transportirali na proslavo na stotine svojih Orlov in Marijinih hčerk, a starešinstvo Jugoslovenskega Sokolskega Saveza n. pr. ni dobilo niti ene vozovnice na razpolago! **Klerikalci so storili vse, da onemogočijo udeležbo naprednih ljudi na proslavi prebitja solunske fronte, sedaj pa denuncirajo napredne organizacije, da jih «ni bilo mogoče opaziti...»**

Kako slovenski napredni ljudje gledajo na veliki dogodek, katerega desetletnico obhajamo letos, o tem smo v «Jutru» opetovano in obširno razpravljali, in sicer takrat, ko se je v resnici obnavljal veliki dan, a tudi tokrat, ko ga je Koroščeva vlada prepozno praznovala. Ko se je v ponedeljek dopoldne širom države zbirala naša slavna vojska, da proslavi spomin na svoje najslavnejše dni in da obnovi prisego zvestobe veliki ideji, ki je zmagala na solunskih bojiščih, so radostno utripala srca vseh pravih narodnih in naprednih ljudi in vsi smo bili v duhu ž njo. Prireditvam, ki jih je aranžiral režim, kateri z vso svojo politiko ubija solunsko idejo, pa nismo mogli prisostvovati, niti z duhom, niti s telesom.

S prezirom gredo slovenski «liberalci» preko klevet klerikalnega tiska na dnevni red. Oni vedo, da se v KDK borijo za pravo narodno idejo. S prezirljivo gesto so kvitirali naprednjaki klerikalne denuncijacije l. 1908., 1912., 1914., da navedemo le par datumov, dobro vedoč, da so na pravem potu in trdno verujoč v zmago svojih velikih idej. Zgodovina našega naroda jim je dala prav. Klerikalni klevetniki in ovaduhi naj mirno nadaljujejo svoj posel. Tako so navajeni in tako jim tudi pristoja.

Obletnica koroškega plebiscita

Danes imamo zopet obletnico onega nesrečnega dne, ko nam je neugodni izid glasovanja odtrgal lep del Slovenije. Koroško. Prebivalstvo onega predela slovenske zemlje, v katerem je bilo nekdaj politično središče slovenstva, se je z večino glasov izreklo proti priključitvi k Jugoslaviji in se izjavilo za nadaljnjo zvezo z Avstrijo, dasi tvori v njej slovenski življ ogromno večino, tako da je napram njej pravih Nemcev neznatna peščica.

Rekriminacije o vzrokih in krivdi v plebiscitni nesreči že davno niso več aktualne. Kadar govorimo o onem črnem dnevu, smatramo za sentimentalnost ali pa za brezplodno besedičenje, ako skuša kdo premlevati poglavje o naših in tujih grehih v oni dobi. Aktualno je samo vprašanje o bodočnosti Koroške in o stanju naše nacijonalne postojanke onstran Karavank.

Ko smo izgubili koroški plebiscit, je marsikdo sodil, da je naše narodnosti v Celovški kotlini konec. Naši rojaki so bili zastrašeni in so s trepetom pričakovali nadaljnjih nesreč.

Pokazalo se je, da smo močnejši nego smo sami mislili. Naši ljudje so v prvi dobi po plebiscitu prestali toliko persekucij, da je v tem minil tudi strah in da so se privadili ostrosti borbe. Izkazalo se je, da smo v plebiscitni borbi ipak obdržali močan kader samozavestnih pristašev, ki se zavedajo slovenske nacijonalne dolžnosti in so pripravljeni služiti nacijonalni stvari. Ta kader nam je ostal in kakor so pokazale razne volitve v krajevne, deželne in državne zastope, se nam ne manjša, marveč celo raste. Dasiravno se je tedaj tehtnica usode slovenskih Koroščev dne 10. oktobra nagnila tako neugodno, držijo naši rojaki onstran Karavank ipak svoje postojanke častno in uspešno.

Nemci so bili uverjeni, da je z izidom koroškega plebiscita usoda Slovencev zapečatena in da bodo s poraženo »manjšino« brž obračunali. Mislili so, da jim ne bo težko v kratkem času germanizirati vso deželo. Vrgli so se z vso vnemo na delo in so z nečuvenim pritiskom hoteli udušiti vsakršno slovensko narodno življenje. Toda naraščajoči interes Evrope za usodo narodnih manjšin jih je moral uveriti, da uspeh vendarle ne bo tako lahek, kakor se je zdelo po plebiscitu. Uvideli so potrebo urediti odnošaje do naše države na taki osnovi, da bodo mogoči normalni stiki, kakor so v skladu z duhom mednarodnih razmerij v novi Evropi. Tedaj so poskušali izogniti se tej moralni svoji dolžnosti in so proponirali nekakšno kulturno avtonomijo, ki naj bi dala videz nacijonalne pravičnosti, ki pa bi, kakor so imeli prav dobro preračunano, v danih razmerah, kakor jih imamo na Koroškem, le še pospeševala germanizacijo. Vsakdo, ki količkaj pozna narodno stanje na Koroškem, je to takoj uvidel, kljub temu pa so nemška glasila hitela na vso moč povdarjati, kako kolosalen primer nacijonalne pravičnosti so podali Nemci s tem svojim projektom.

Danes, ob priliki osme obletnice koroškega plebiscita, naglašamo še enkrat in javljamo nemški javnosti, da smo pripravljeni živeti z nemškim narodom v najboljših odnošajih. Tekom zadnjih let je prišlo ob precej številnih prilikah do raznovrstnih enuncijacij, iz katerih je vsakdo lahko uvidel, da je na naši strani ugodno razpoloženje za zbližanje z Nemci. Vemo, da si Berlin želi zbližanja in se je tudi nemška javnost potrudila pokazati prav tako ugodno razpoloženje za boljše odnošaje z Jugoslavijo. Saj so se vodilni nemški krogi v Celovcu ravno spričo tega odločili za »kulturno avtonomijo« slovenske manjšine na Koroškem.

Toda mi se nikakor ne mislimo dati ukaniti po videzu. Mi hočemo resnično kulturno avtonomijo za svoje rojake na severni strani Karavank, tako avtonomijo, ki bo omogočila narodno življenje Slovencev, ne pa pospeševala germanizacijo. Naš diplomatski zastopnik pri plebiscitni komisiji je izjavil po plebiscitu, da Jugoslavija svojih koroških rojakov ne bo pozabila.

To je neomajna volja nas vseh in spričo tega je bodočnost zbližanja med Jugosloveni in Nemci v tem, da Avstrija uredi narodno stanje koroških Slovencev v taki obliki, da se bodo čim manj čutile neugodnosti državnih meja na Karavankah, da bodo mogli kljub temu, da jim je nesrečni 10. oktober onemogočil priključek na jug, imeti možnost resničnega narodnega življenja.

Zopet gradbena katastrofa v Pragi

Včeraj se je zrušila v Pragi nova sedemnadstropna hiša. — Številne žrtve. — Reševalna akcija zelo otežkočena

Praga, 9. oktobra g. Danes okoli 16 se je pripetila v sredi mesta v Pericovi ulici velika katastrofa na novi zgradbi. Sedemnadstropna nova zgradba se je nenadoma zrušila in pokopala pod seboj številne delavce. Rešiti se je moglo samo šest delavcev, dočim števila mrtvih in ranjenih še ni mogoče ugotoviti. Razvaline so zasule razen delavcev na stavbi tudi voz z dvema konjema in voznikom, ki je v usodnem trenutku vozil mimo stavbe. Ravno tam je zadela nesreča tudi mlado ženo z otroškim vozičkom. Kamenje je dalje ranilo 12 potnikov, ki so se vozili mimo stavbe s tramvajem. Na kraj nesreče so prispele vse rešilne postaje iz mesta.

Zunanji odbor parlamenta in senat, ki sta prekinila sejo, vsi senatorji in poslanci pa so takoj odšli na kraj nesreče, kjer so bili že navzoči policijski prefekt in nekateri ministri. Sklenjeno je bilo, zaprositi takoj za pomoč vlado. Nesrečo je pripisati prenaglemu načinu grajenja, ki je v zadnjem času zahtevalo v mestu že številne žrtve. Gradbena tvrdka je prejela od oblasti dovoljenje, da zgradi petnadstropno hišo, toda je pozneje načrte povečala. Dve veliki sosedniji hiši kažeta velike razpoke v zidovju. Posebna komisija proučuje sedaj varnost obeh sosednjih hiš.

Ker se je sedemnadstropno poslopje popolnoma podsulo, je zaenkrat nemogoče priti pod razvaline in pričeti z reševanjem žrtev. Na stavbi je bilo zaposlenih kakih 50 do 90 delavcev. Reševalna dela se bodo nadaljevala vso noč s pomočjo tehničnih čet. Nekemu delavcu je bilo treba na mestu odrezati nogo, ker je ležal pod velikanskim betonskim blokom in ga je bilo le tako mogoče rešiti smrti. Do sedmih zvečer so potegnili izpod razvalin deset mrtvih in do trideset deloma težko, deloma lahko ranjenih delavcev. Ranjence so odpeljali v bolnico. Za ostalih najmanj 40 delavcev, ki so še pokopani pod ruševinami, je malo verjetno, da jih bo mogoče rešiti.

Praga, 9. oktobra. s. Posledice katastrofe pri novi zgradbi tvrdke Jakeš na oglu Poričeve in Škofove ulice, so bile strašne. Kraj nesreče se je s strahovitim truščem spremenil v kup razvalin s polomljenim tramovjem in zvitim železjem. Iz razvalin je bilo slišati le slabotno stokanje nesrečnih žrtev. Od zgradbe je ostal nepoškodovan samo kakih 20 m visok leseni stolp. Dva delavca, ki sta bila zaposlena na najvišji platformi stolpa, sta mirno počakala poteka katastrofe ter nato brez nezgode splezala na cesto. Tudi drugih 20 delavcev, ki so delali v gornjih nadstropjih stavbe, je ostalo večinoma nepoškodovanih. Ostali del delavcev, ki so delali v nižjih nadstropjih in pod zemljo, so pomečkale in pobile ogromne množine tramovja in betona. Uvedena je bila takoj reševalna akcija, ki je spravila na dan do večera šest mrtvih in 12 težko ranjenih. Malo je upanja, da bi bilo mogoče rešiti ostale ponesrečence, tako da je treba računati na 40 do 50 smrtnih žrtev.

Tako se godi novinarjem, ki poročajo resnico

Izgon ameriškega novinarja iz Francije, ker je poročal svojemu listu o vsebini tajnega francosko-angleškega pomorskega sporazuma

Pariz, 9. oktobra. l. Kakor znano, je povzročila objava vsebine tajnega francosko-angleškega pomorskega sporazuma v Zedinjenih državah velik alarm. Organ Hearstovega časopisnega koncerna «Newyork American» je objavil vsebino tajne okrožnice francoskega zunanjega ministrstva z opombo, da jo je prejel od svojega pariškega poročevalca. Quai d'Orsay je bil v zadregi, toda moral je priznati verodostojnost objavljenega dokumenta ter je istočasno sporočil, da bo uvedel najstrožjo preiskavo, kako je moglo priti do objave tajnega dokumenta. Zdelo se je, da bodo zadele sankcije nekega višjega uradnika v zunanjem ministrstvu, toda sedaj je znano, da so zadele ameriškega novinarja, ki je s pridobitvijo dokumenta izkazal uslugo svoji domovini. Ta novinar, pariški poročevalec omenjena newyorškega dnevnika, je bil aretiran že v nedeljo, ko se je sprehajal po Rue ne la Paise. Po raznih formalnostih je bil zopet izpuščen na svobodo z omejitvijo njegove osebne svobode.

Pariz, 9. oktobra. g. Zaradi objavljenja tajne listine o francosko - angleški mornariški pogodbi je bil izgnan pariški dopisnik Hearstovega koncerna Harold T. Horan. Izgon Horana je izzval med pariškimi novinarji veliko pozornost. Horan zastopa stališče, da je bila njegova naloga, preskrbeti si vse vesti, ki bi mogle služiti njegovemu časopisnemu koncernu. Zaradi tega je s predajo listine svojemu časopisu storil samo svojo dolžnost. Ali si je Horan preskrbel listino z denarnimi sredstvi ali drugače, o tem odklanja a priori vsako izjavo z utemeljitvijo, da mu to veleva novinarska čast. Dopisnik pristavlja, da je prejel listino od svojega šefa z nalogom, da jo sporoči v Newyork. Hearst je hotel vsebino listine sam poročati v Nework, toda Horan je smatral za umestneje, da se njegova oseba ne zaplete v zadevo. O kakem prestopku pri tem ne more biti govora. Horan se je pritožil tudi nad postopanjem na policijski prefekturi, kjer so mu pretili z zaporom šestih let, če nemudoma ne zapusti Francije.

Pariz, 9. oktobra. (be.) V zvezi z objavo angleško - francoskega pomorskega dogovora je bil aretiran tukajšnji dopisnik Hearstovega časopisja Horan. Policija je Horana zasliševala sedem ur. Ker ni hotel Horan izdati osebe, ki mu je preskrbela okrožnico, je bil izgnan iz Francije.

Naše ceste prenešene v delokrog ključavničarske obrti

Tragikomična zgodba iz cestne politike ljubljanskega oblastnega odbora.

Z Gorenjskega nam pišejo:

Kakor vsaka stroka, zahteva gotovo tudi cesta svojega mojstra, ki je sposoben za to, da jo urejuje in popravlja. Človek bi mislil, da ima vendar gradbeni odsek ljubljanskega oblastnega odbora vsaj toliko tehničnega znanja, da se za cestne mojstre nastavljajo tecretično in tudi praktično izvežbani ljudje. Temu pa žalibog ni tako, kar nam kaže nastopni primer:

Za cesto Kranj-Ljubelj-Jezersko je med drugimi prosil tudi Janez Naglič iz Predvora, ki je praktično izvežban zidar in ima dovršeno tudi srednjo tehnično šolo stavbarske obrti. Ima torej po razumu normalnega človeka vsaj nekaj sposobnosti cestnega mojstra. Sama grebljica in metla danes ne zadostuje več. Toda oblastni odbor je bil drugega mnenja. Nastavil je za cestnega mojstra na omenjeni cesti mladega neizkušenega — ključavničarskega pomočnika in mu menda naročili, naj pili po cesti kamenje in škarpe ter v primeru kake katastrofe cesto enostavno s ključavnico zatvori. Povrh pa bo mogel ta cestni strokovnjak ob prostem času — imel ga bo kot ključavničar na cesti vedno dosti — popravljati zarjavele klerikalne kase, da kak poklicni vlomilec ne odnese deficita. Čudno je itak, da za cestnega mojstra niso nastavili kakega krojača ali vsaj kaplana.

Najbolj interesantno pri tej cestni tragikomediji pa je še to, da je bil prosilec Naglič zvest in vnet pristaš SLS ter mu je pri zadnjih volitvah v oblastne skupščine daroval 100 Din za agitacijo v Preddvoru sam g. tajnik SLS, kaplan Gabrovšek. Pri prihodnjih volitvah pa pravi Janez Naglič, da bo nagamjal čredo tja, kjer imajo boljšo pašo brez plevela in osata.

Navajamo ta primer, ker je gotovo dovolj značilen za nameščanje raznih »strokovnjakov« v službah oblastnega odbora, obenem pa dokazuje, da se najodurnejši protekcijonizem, ki ga je uvedla klerikalna stranka, niti pred lastnimi agitatorji ne ustavi.

Dr. Perić se bo umaknil

Beograd, 9. oktobra, p. V radikalnih krogih se trdi, da je predsednik Narodne skupščine dr. Ninko Perić izjavil, da je bolan in da ne želi za to več ostati na svojem dosedanjem mestu, kakor tudi ne vstopiti v vlado, kamor so ga nameravali kandidirati.

Dr. Pernar operiran na roki

Zagreb, 9. oktobra. n. Na tukajšnji kliniki je bil danes operiran na levi roki posl. dr. Ivan Pernar. Roka se mu je začela gnojiti, ker sta mu obtičala v kosti od strelov v Narodni skupščini še dva svinčena drobca v velikosti koruznega zrna. Operacijo je izvršil dr. Plivelić.

Celovški škof pospešuje germanizacijo koroških Slovencev

Iz Koroške nam pišejo:

V šolskem letu 1927.-28. je študiralo v celovškem bogoslovju 40 bogoslovcev — od teh je bilo 6 Slovencev-domačinov, 11 Nemcev domačinov, in 23 Nemcev iz Nemčije, tako da so rajhovci imeli v teologiji v Celovcu večino. Ti bogoslovci iz rajha se pripravljajo pod škofovim protektoratom, da zasedejo slovenske župnije, od koder so bili s silo pregnani slovenski duhovniki. Za vzgled služijo župnije Ruda, Grebinj, Grabštanj, Žrelec, Perava, Marija na Zili itd., ki so popolnoma slovenske, katere pa so zasedli nemški duhovniki, ki so pregnali slovenščino iz cerkve in ki poučujejo krščanski nauk v šoli nemško. Ti duhovniki obvladajo slovenski jezik slabše kot hebrejščino, ki so se je tudi učili v teologiji. Lepa bodočnost se obeta koroškim Slovencem, ko bo še teh 23 teologov iz rajha zasedlo slovenske fare. Pač čudno: misijonarji v Afriki se naučijo jezika onega naroda, med katerim delujejo, le na Koroškem veljajo drugi nazori. Tam je treba v prvi vrsti germanizirati Slovence in šele v podrejeni vrsti pride v poštev Kristov nauk o ljubezni do bližnjega. Celo na cerkvenem polju se vidi lažnivost one prislovice, ki so jo Nemci pri plebiscitu skovali. Koroška Koroščem. V resnici pa gospodarijo rajhovci, ki zatirajo slovenski življ celo v cerkvi, po slovenskih farah po zaslugi celovškega škofa, ki je sam priseljenec.

Dobro je pribiti to dejstvo ob osemletnici plebiscita.

Samojlovič hvali Nobilovo ekspedicijo

Moskva, 9. oktobra. (ri.) Na slavnostnem kosilu, ki ga je priredil italijanski konzulat na čast posadki ledolomilca «Krasina», je profesor Samojlovič povdarjal znanstveno važnost italijanske ekspedicije na severni tečaj, veliko junaštvo Nobila in njegovih tovarišev. Sovjetska vlada je sklenila, da bo odlikovala vse udeležence Nobilove rešilne ekspedicije.

Čsl. odlikovanje jugoslovenskih književnikov

Zagreb, 9. oktobra. č. Češkoslovaška akademija znanosti je imenovala na svoji seji dne 22. septembra jugoslovenska književnika Iva Vojnovića in Vladimirja Nazora za svoje člane.

„Grof Zeppelin" na potu v Ameriko

Friedrichshafen, 9. okt. (be.) «Grof Zeppelin» je imel startati davi, vendar pa je bil polet zaradi viharnega vremena na Atlantskem oceanu odložen. Dr Eckener je izjavil, da bo o poletu končno odločil nocoj v skladu z zadnjimi vremenskimi poročili. Priprave za start se nadaljujejo in poštne oblasti so izročile popoldne 350 kg pošte, ki obstoja iz okrog 50 000 pisem.

Lakehurst, 9 okt. s. Mornariška uprava je končala priprave za pristanek nemškega zrakoplova. Več sto mornarjev, ki so izvežbani v manevrih za pristanek zrakoplovov, čaka na prihod «Grofa Zeppelina». Brzojavne in telefonske družbe so za ta dogodek uvedle posebne mere.

Hmeljski trg

Žatec, 9. oktobra. h. Na deželi je bil danes dosežen znaten promet. Cene so se gibale med 1800 do 2150 Kč. Proizvajalci se drže trdo in prodajajo le po polnih cenah.

Tužne slike

Ob obletnici plebiscita

Hodil sem po deželi, krasni kakor iz kraljestva pravljic, tako bogati na naravnih krasotah, ali vendar tužni, pretužni... Zamira tamkaj naša slovenska pesem, zamira naša beseda. Molči ljudstvo in gleda, kako mu jemljejo ter odtujujejo deco, učeč jo, da so hoteli tuji vsiljivci uropati jim njihovo domovino, ter da je jezik njihovih staršev barbarski, vsiljen od brezvestnih fanatikov.. Molči ljudstvo, ko mu tuji svečeniki označujejo božjo besedo v jeziku, ki ga ne razume. Molči brezpravno slovensko ljudstvo na stotine drugih krivic, ki mu jih prizadeva dnevno tuja sila — molči in trpi mloče...

•

Ob gozdnem parobku pase desetleten deček kravo, z bičem maha po leščevju in na glas nekaj poje: «Mein liebes deutsches Heimat du... Štirileten bratec, ki se nekoliko proč sedeč igra s cvetkami, otroško ponavlja: liber dočez hamatu...

«Peterček, kaj pa pješ?» sem nagovoril starejšega.

«Saj ne pojem, le «gediht» se učim, moramo jo znati iz glave.»

«Pa mi jo po našem, po slovensko nekoliko povej, Peterček, bom videl, če jo tudi zastopiš.»

Povesi glavo, čez čas pa pove odkritosrčno: «Saj zastopiti je ni treba, le znati jo moramo.»

«Kaj pa, ali katero slovensko znaš, pa to zapoj.»

«Znam tiste, ki jih mama poje, v šoli se jih pa ne učimo.»

•

Nedelja je. Nekoliko izven precej velike vasi stoji cerkev. Vstopim. Skoro polprazna. Mogočno odmeva glas pridigarjev po srednje veliki stavbi, a verniki kakor da ga še ne slišijo, ženica pod prižnico moli rožni venec, le pri imenu Kristus se pobožno sklonijo glave. Ni kriv duhovnik in ni krivo ljudstvo, da se ne razumejo, krivda je drugod.

Za nemško pridigo sledi slovenska, katero ima duhovnik spisano na listu. Kdo pa sedaj razume? Prav gotovo niti pridigar sam ne. Morebiti je to oni jezik, o katerem trdijo koroški «zgodovinarji», da so ga nekdaj govorili na Koroškem «Vendi» in ki se tako zelo razlikuje od «prave» slovenščine.

Pred cerkvijo rastejo tri ogromne lipe. Kdo ve, koliko stoletij so že učakala orjaška drevesa.. Rahla jesenska sapa trga orumenele liste, ki z pritajenim šumeniem padajo na tla. V deblo srednje lipe je nekdo vdelal leseno deščico, obrasla skorja izgleda kakor raskav okvir, v deščico pa je z nerodnimi črkami vrezan napis:

«U sphomin na hude chase francozskih vojsk. l. 1809.»

Nekoliko v bregu stoji kmetija, lepo posestvo. Oče Simen je stara slovenska korenina, sedaj je užitkar, posestvo je izročil sinu, ki pa je prevzet po novem nauku, da se z «gruntom ukvarjajo le norci», kmetijo prodal in odšel v tujino, kjer je gotov zaslužek, ki ga ne «uniči toča ter druge nezgode».

Najdem starčka pod veliko jablano, ki stoji nekoliko od hiše. Ni na njegovem obrazu več tistega veselega izraza, ki si ga v prejšnjih časih lahko vedno opazil, le globoka žalost in potrtost odevata ta zgubani in izmučeni obraz.

«Oče, ali kaj Tone piše, in kako mu kaj gre?» ga vprašam.

«O, piše pač, piše in pravi, da mu gre dobro, ali če vara sam sebe, mene ne bo, tudi jaz poznam svet in vem, kaj je dom, ako ga človek more imenovati svojega.»

«Kaj pa novi gospodar, saj vas menda ne gleda postrani?»

«Dober človek je in kolikor more mi postreže, ali tujec je, ki se ž njim še zgovoriti ne morem, žalostno je videti v tujih rokah zemljo, ki sem jo s tako ljubeznijo obdeloval, ki pa jo je zavrgel lastni sin.»

K nama so priplavali glasovi vijoline in dekliške pesmi, opevajoč rudarja in njegovo mukepolno življenje. Ubogi starec, da bi umel pesem, orosilo bi se ti oko ob misli na sina, ki je zavrgel dom in se sedaj trudi v premogovniku v vedni nevarnosti za bori košček kruha.

«Hčerka posestnika je,» mi pojasnuje starec «pridno in z veseljem dela čez dan na polju, le zvečer si včasi poišče nekoliko razvedrila.»

Odhajal sem, za mano pa se je glasila sedaj vesela pesem, opevajoč lepoto dežele tam daleč nekje ob Reni...

Atentat na Ebertov spomenik

Berlin, 9. okt. s. Na Ebertov spomenik v Ottonbrunnu pri Monakovem, ki je bil še le pred kratkim postavljen, so neznanci poskušali v zadnjih dnevih izvršiti atentat z razstreljivi. Ko je hotel preteklo soboto neki uslužbenec očistiti stopnice do spomenika in je na najvišji stopnici z grabljami razgrebel majhen kup zemlje, se je pokazalo, pod njim 11 dinamitnih patronov, dva razpočnika in dve 10 m dolgi vžigalni vrvici.

Delavska stavka v Avstraliji

Melbourne, 9. oktobra. (lo.) V mestu je prišlo do krvavih incidentov med stavkajočimi in delavoljnimi delavci. Zgodaj zjutraj so neznanci vrgli v hišo, kjer stanujejo delavoljni delavci, bombo, ki je hišo težko poškodovala. K sreči ni bil nihče ranjen.

Pevce Matičarje,

ki se niso udeležili turneje na Poljsko, vabimo, naj se zbero pevci ob pol 16., pevke ob pol 17. v pevski dvorani Gl. Matice. Vnitev s turneje po Poljskem. Udeležba obvezna. Izgovora ni. — Matičarji.

Naši kraji in ljudje

Koroško pismo k osmi plebiscitni obletnici

Na Koroškem, 8. oktobra

V Pliberku se je pričela letos proslava plebiscitne obletnice. Pliberk je praznoval 6. t. m. svojo 700letnico. Heimatbund je združil z njo naslednji dan slavnost v spomin na zmago pri plebiscitu 10. oktobra 1920. V Pliberku županuje zdravnik dr. Herbst, zagrizen sovražnik Slovencev. V gostilni in na ulici zmerja Slovence s »čuši« in »prügelbando« in hoče, da se uvedejo zanje fašistične metode.

Zanimivo je vabilo k proslavi. Pliberk je orisan kot eksponiran nemški branik, obdan od narodno zavednih Slovencev. Prej je imelo mesto ob svoji strani Mežiško dolino, ki pa je odpadla, ohromela je Pliberku desna roka, ker teče tik ob mestu državna meja, zato apelira Pliberk v svoji sedanji stiski na pomoč. Boj za ohranitev nemške zemlje je danes silnejši nego kdaj poprej. Pliberk je na koncu svojih moči. Samo izdatna podpora more dvigniti hrabrost njegovega prebivalstva. Slavnostni dan se bo porabil za ojačenje obmejnega boja . . .

Čujmo! Sanjali so, da bo po 10. oktobru 1920. kar čez noč izginilo Slovenstvo. Čez osem let pa toži dr. Herbst, da je Pliberk podoben skali, okoli katere buči razburkano slovensko morje. Proslava v Pliberku je bila seveda velenemška. Prireditelji so se ogrevali za takojšnjo združitev z Nemčijo, da preprečijo, da bi se Pliberk zopet ne poslovenil.

Sploh so v zadnjem času razne napete nemške glave v skrbeh za granico. Na obrtnem zborovanju v Št. Vidu ob Glini je govoril nedavno neki Vrešnik iz Pliberka, da je bilo hudo pod dveletno jugoslovesnko zasedbo, pri plebiscitu so Nemci storili svojo dolžnost in veliko Slovencev so pritegnili s seboj, ali takrat dane obljube so ostale le obljube. Niti ena se ni izpolnila! Na zborovanju nameščencev v Celovcu je deželni svetnik dr. Angerer kazal na Karavanke kot od samega Boga dano mejo. »Nenaravno bi bilo, ako bi šla meja mimo Vrbskega jezera, kakor za časa jugoslovenske zasedbe. Boj pa še ni končan.« je z dvignjenim glasom poudarjal dr. Angerer. »Od juga čujemo glasove, ki še danes zahtevajo, da mora pripasti Jugoslaviji ozemlje Celovca in še mnogo več. Čuje se tudi, da pride vprašanje delitve Koroške lahko zopet na dnevni red ob priključitvi Avstrije k Nemčiji.«

Vsako leto, ko se bližamo plebiscitni obletnici, slišimo od Nemcev grožnje, iz katerih se pokaže negotovost sedanje meje. Vedno zadivja sovraštvo do Slovencev in najbolj razjarjenim ne gre v glavo, da še vedno niso ponemčeni vsi koroški Slovenci. Ob taki priliki govore o potrebi novega silnega pritiska in glavnim celovškim nemškim prvakom očitajo, da zanemarjajo obmejno cono, kar bi bilo v glavnem krivo, da Nemštvo ne prodira tako, kakor je načrtano.

Slišimo ob taki priliki včasi tudi lepe besede. Letos so prišle iz Ženeve. Zvezni kancelar dr. Seipel je na zborovanju Društva narodov izvajal: »Manjšinsko vprašanje je postalo na podlagi mirovnih pogodb mednarodna zadeva. Da imajo manjšine kot sploh vsa ljudstva in rodovi pravico — pa naj je taka pravica kje zapisana ali ne — da se v svojem materinem jeziku po načinu in običaju svojih očetov držijo vrelcev svoje kulturne samorasti in svoje narodnosti, to mora končnoveljavno preiti v zavest splošnosti in potem čim prej v pravila Društva narodov.« Tu se spomnimo našega šolstva, »vrelca kulturne samorasti«. Po mirovni pogodbi (čl. 69) mora avstrijska vlada zasigurati da se bodo v ljudskih šolah otroci nenemških državljanov mogli poučevati v lastnem jeziku. Avstrijska vlada se napram Slovencem ne zmeni za to svojo obveznost Na Koroškem ni danes niti ene šole, ki bi bila v skladu s tem členom. Utrakvistične šole so sedaj še slabše kot so bile pod prejšnjim režimom. Ponemčevanje pospešuje v zadnjih letih posebno celovški škof, ki pošilja med Slovence trde nemške duhovnike ki hočejo biti popolni germanizatorji v cerkvi in v šoli.

Ponemčevalno stremljenje je na pohodu. ali po plebiscitnem dnevu 1920 zadeva ob trde težkoče Plebiscitna doba je bila izborna politična šola za koroške Slovence. 15.279 glasov za Jugoslavijo! To so ojekleneli značaji, ki tvorijo jedro poplebiscitne borbe. Strašen je bil pritisk z grožnjami s strani domačih Nemcev, pri angleški, francoski ameriški komisiji nobenega razumevanja naših pravičnih zahtev do koroške zemlje, italijanski delegat Borghese strupen sovražnik Slovencev. cona A prikrojena Nemcem v korist. demarkacijska črta odprta, slepарije z volilnimi imeniki . na glavo je bil postavljen demokratski plebiscitni princip.

Sredi takih divjih razmer je glasovalo za Jugoslavijo nad 15.000 Slovencev. In tudi sedaj ne obupujejo in ne omagujejo. V najtežjem položaju delajo neumorno in se držijo hrabro Zato pa žanjejo uspehe pri volitvah v deželni zbor in v občinske zastope. Inteligenčni naraščaj je tu Koroški Slovenci stojijo krepko na braniku za svoje pravice in Nemci nimajo več upanja, da jih bodo ukanili z avtonomijo . . .

Da bi le skoraj došlo tudi do notranje konsolidacije v Jugoslaviji!

Koroška deželna hiša v Celovcu pred 250, leti ko je bil Korotan še slovenski.

Dr. Ivo Zuccon †

V nedeljo ob 8. zjutraj je preminul v Zagrebu po dolgi in težki bolezni v 60. letu starosti dr. Ivo Zuccon. bivši veliki župan zagrebške oblasti in eden največjih borcev za svobodo celokupnega jugoslovenskega naroda. Dr Ivo Zuccon se je rodil 23. oktobra 1868. v Medulinu pri Pulju kot sin kmečkih staršev. Pravne študije je dovršil na Dunaju, nakar je stopil kot odvetniški koncipijent v pisarno dr. Laginje v Pulju. kjer je leta 1901 otvoril svojo lastno odvetniško pisarno. Že zarana je stopil v prve vrste narodne borbe v Istri in je s svojo visoko inteligenco in sposobnostjo kmalu vzbujal splošno pozornost. Bil je goreč pobornik jugoslovenske ideje in se je z vso odločnostjo boril proti italijanski invaziji, zlasti odkar je bil izvoljen v istrski deželni zbor.

Zuccon pa se ni omejeval zgolj na delo na političnem polju, marveč je s krepko roko posegel tudi v kulturne in gospodarske zadeve svojega naroda. Osnoval je več posojilnic, sodeloval pri Gospodarski zvezi in bil dolgoletni predsednik delavskega podpornega društva v Trstu. Tržaška čitalnica, podružnica sv. Cirila in Metoda, Sokol in druga nacijonalna društva so ga štela med svoje najdelavnejše ljudi. Kot izboren pravnik je napisal več odličnih razprav, ki so izhajale ne samo v domačih, marveč tudi v uglednih inozemskih listih. Italijanom je bil dr. Ivo Zuccon že od nekdaj trn v peti in zato so po okupaciji navalili najprej nanj, ga internirali v Italiji, l.1920. pa so ga, ko so mu bili uničili pisarno in vse pohištvo, izgnali preko meje.

Takrat je prišel v Zagreb, odkoder je bil kot strokovnjak za istrske in dalmatinske zadeve dodeljen reparacijski komisiji na Dunaju. Po svojem zopetnem povratku v Zagreb si je kmalu priboril splošno spoštovanje. Kot pristaš SDS je bil izvoljen v odbore raznih organizacij, l. 1927. pa je bil imenovan za velikega župana zagrebške oblasti. Kot politik ni užival spoštovanja samo med svojimi pristaši, marveč so ga visoko cenili tudi politični nasprotniki. SDS je izgubila z njim enega svojih najdelavnejših in najzaslužnejših mož, ki mu bodi tudi med nami ohranjen časten spomin.

RAY-MILO
se izdeluje iz kokošjih jajec.
Za nežno kožo je nenadomeštljivo
Ray-Milo
RAY

Višek poljske turneje Glasbene Matice

Impozanten sprejem v Varšavi. — Danes povratek v Ljubljano

Varšava, 8. oktobra.

Iz Poznanja je pevski zbor Glasbene Matice dospel v soboto 6. t. m. ob 10. zvečer v Varšavo. Sprejem ob prihodu je Matičarje po svoji impozantnosti in navdušenju kar najradostneje osupnil. Vsi faktorji, oficijelni in zasebni, posebno pa glasbeni in pevski krogi so tekmovali, da bi čim več izkazali svoje simpatije bratskim gostom in pevskemu zboru, o katerem so se iz prav minulih nastopov že koncentrirale najlaskavejše vesti. S kolodvora so se odpeljali člani zbora v avtobusih na skupna prenočišča, dame v gimnazijo sv. Wojtecha, pevci pa v inženjersko oficirsko šolo. Drugo jutro so se Matičarji udeležili maše v cerkvi Odrešenika, pri kateri je oddelek moškega zbora pel Nedvedovo mašo in mešani zbor znano Schwabovo »Zdravo Marijo« z ganljivim milim mezzo-sopran-solom ge. Vohinčeve, ki je vsem vernikom, ki so napolnili cerkev, globoko segel v dušo.

Sijajen koncert v Filharmoniji.

Popoldne ob 3. je pevski zbor Matičarjev nastopil v Filharmoniji pred ogromno množico pobožnih in oduševljenih poslušalcev s svojim zbranim koncertnim programom. Najbolje se more oceniti varšavski koncert kratko z ugotovitvijo, da je bil višek vse poljske turneje po svoji izredno visoki umetniški kvaliteti, po izbranosti glasov najpovoljneje razpoloženih pevcev in pevk, a tudi po burni in navdušeni reakciji, ki jo je točka za točko izzvala v poslušalstvu Bučnih ovacij zboru in mojstru Hubadu ni hotelo biti konca. Po koncertu ze bil v »Besursi lobywatelski« skupni sestanek zbora in najodličnejših tukajšnjih faktorjev ter glasbenikov, pri katerem je ponovno nastopil tudi odličen varšavski zbor »Harfa«.

Današnji dan so izpolnili po aranžmaju tukajšnjega sprejemnega zbora najrazličnejši ogledi znamenitosti, poklonitve, izleti itd. Kamorkoli pridejo Matičarji, povsod so najprijazneje in navdušeno sprejeti. Jutri zjutraj odpotuje zbor v Čenstohov na obisk čudodelne Majke božje Czenstochowske. Zvečer nadaljujejo pot proti domu preko Moravske Ostrave in Dunaja **ter dospejo v sredo 10. oktobra ob 17.22 v Ljubljano.**

Blejsko pismo

Bled, 9. oktobra.

Zopet je nastala tihota na Bledu. Kraljeva rodbina je zapustila pretekli teden gradič Suvobor, svojo poletno bivališče, ki sedaj ob temnomodrem jezeru ob jesenskem zlatu mirno sniva o lepih poletnih dneh. Kavarna Toplice in Kazino so po tolikih veselih nočeh, polnih luči, godbe, elegantnih toalet in živahnega plesa zaprte; tam, kjer je pred nekoliko tedni vladalo še takšno mednarodno šumenje kakor v drugih svetovnih kopališčih, je sedaj idiličen mir. Le par trdovratnih poznih letovščarjev še srečaš ob jezeru, šetajoč v še toplem jesenskem solncu. Hladna gorska sapica piha od debelega Stola, ki je za blejski kot točen vremenski prerok, zakaj če ima kapo, sigurno dežuje, ako je pa vrh čist, tudi oblačno vreme ni nevarno za dež. Stol je za Bled to, kar je Krim za Ljubljano.

Ako prerešetamo letošnjo sezijo, moramo ugotoviti velik korak naprej, kajti letos so bili večji etablisementi že aprila otvorjeni in polni gostov. Zares, lep napredek. Posebno mnogo je prišlo Nemcev, ki so naš Bled vzljubili, češ, da je eden najlepših in najprijetnejših kotičkov sveta. Posebno jim prija jezerska kopel, saj je Blejsko jezero za več stopinj toplejše, kakor druga alpska jezera. Ni čudno, da bodo podjetni Blejci povečali tudi za prihodno sezijo svoje hotele. Hotel Toplice bo gradil veliko dependanco. Čuje se, da se bo razširil Park-hotel ter da se bodo povečali, oziroma zgradili še drugi privatni penzijoni. Neka nemška družba namerava zidati na grajski strani velik sanatorij, kar bi bilo zelo pozdravljati, ker bi se dala tako sezija morda razširiti na celo leto kot klimatično zdravilišče, saj je tu tudi zimsko solnce zelo učinkovito. Ali ste že uživali solnčni zimski dan na Bledu? Naši prijatelji sank in smuči ga poznajo. Z večjimi takšnimi napravami bi prišlo tudi izven poletja nekaj življenja na Bled.

Avomobilski promet med kolodvorom Lesce in med Bledom se bo vzdržal mogoče čez vso zimo, kar je tudi napredek.

Treba pa je, kakor je Vaš cenjeni list že pisal, nujno razširiti cesto ter odstraniti nepreglednost na ovinkih, tako da se bo mogel neovirano vršiti bodoči avtomobilski promet, ki bo še gotovo močnejši kakor letos. Dobili smo moderen most čez Savo, sedaj pa je gotovo treba misliti še na cesto.

Bled koraka po pravi poti naprej. Iz nekdanjega malega sela s skromnimi hoteli in majhnimi hišami bo gotovo postalo svetovno klimatično zdravilišče in letno kopališče, katero bodo zaradi naravnih krasot, zdravega podnebja in udobnosti posečali vedno številni gostje.

Požig iz ljubosumnosti

Novi Sad, 9. oktobra.

Dne 3. julija t. l. je nastal v Novem Sadu ogenj v hiši posestnika Nikolaja Ninkova in se kmalu razširil na sosednjo hišo, last krojaškega mojstra Jurija Marogyja. Obe hiši sta kljub velikemu naporu novosadskih gasilcev pogoreli do tal. Takoj so domnevali, da je bil ogenj podtaknjen. Požiga je bil osumljen 37 letni slovaški delavec Janko Čeman, ki so ga 14 dni pred požarom s pomočjo policije deložirali iz hiše Ninkova. Ljubosumen na hišnega posestnika je često kalil hišni mir. Policija je uvedla poizvedovanja in naslednjega dne našla Čemana vinjenega ob dunavskem obrežju. Ko se je prespal v policijskem zaporu, so ga takoj zaslišali. Nekaj časa je odločno zanikal krivdo, končno pa je priznal, da je požigalec.

Kakor smo že včeraj kratko poročali, se je moral Čeman te dni zagovarjati pred novosadskim senatom. Čeman je tudi pred sodiščem priznal svoje dejanje in navedel kot vzrok maščevanje Pripovedoval je, da se je posestnik zažgane hiše pogosto oziral za njegovo ženo. «Kadar je nastal med menoj in mojo ženo prepir, se je vmešal Ninkov in dal prav moji ženi. Bil sem tako ljubosumen, da me je žena zapustila. Dva tedna pred požarom so me nasilno deložirali in takrat sem prisegel Ninkovu maščevanje. Sklenil sem, da bom zažgal njegovo hišo. Šel sem v neko beznico in se napil, nakar sem ponoči polil leseno streho s petrolejem in jo zažgal. Ko se je ogenj razširil, sem stekel v bližnji park in opazoval požar. Še nikdar se nisem počutil tako srečnega kakor takrat, ko so švigali plameni iz hiše Ninkova. V parku sem vztrajal do konca požara in se odšel nato kopat v Dunav, kjer so me drugega dne aretirali.»

Kot priče so bili zaslišani Nikolaj Ninkov, Jurij Marogyi, Frančiška Gutwein, Josip Bogya in Ema Čeman. Slikali so požigalca kot prepirljivega in nasilnega moža, ki je često pretepal svojo ženo. Državni pravdnik dr. Antonijević je zahteval strogo kazen, zlasti, ker je obtoženec leta 1909. v družbi dninarjev Petra Pisarevića in Štefana Grnje zaklal Petra Tamasa iz Novega Sada.

Ko je zagovornik končal svoj govor, se je senat umaknil k posvetovanju. Čeman je bil obsojen zaradi premišljenega požiga na 12 let težke ječe Državni pravdnik se je zadovoljil z obsodbo, dočim je zagovornik prijavil vzklic.

Ko je predsednik senata Ivan Primović vprašal obtoženca, če bo kazen takoj nastopil, se je ta zaničljivo ozrl na priče v dvorani in zaklical proti sodnikom: «Da, takoj!»

Grozen zločin treh maskiranih razbojnikov

Smederevo, 7. oktobra.

Pretekle dni je bil izvršen v selu Vinovcu v okolici Smedereva grozen zločin. Trije maskirani razbojniki, oboroženi od nog do glave, so vlomili v hišo Dimitrija Stepanovića in prijeli gospodarja Dočim sta dva razbojnika klala Stepanovića z nožem, dokler ni krvaveč iz številnih ran izdihnil, je držal tretji razbojnik Stepanovićevo ženo in ji z nožem na prsih grozil, naj ne kriči na pomoč.

Tako opisuje dogodek edina priča, pokojnikova žena Ljubica.

Umor je bil izvršen iz osvete, ker je bil Stepanović zelo siromašen in se mu ni dalo ničesar vzeti. Policijski pisar Radomir Jovanović, ki je vodil preiskavo, je dal aretirati Ljubico, ker domnevajo, da je bila v zvezi z morilci in da jim je odprla vrata.

Dva samomorilna poskusa

Ljubljana, 9. oktobra

Z jesenjo prihaja doba samomorilcev. Danes okrog 8 zjutraj se je pojavil na Grajski planoti srednje star moški, ki se je pozneje vsedel na neko klopico tik pred gradom. Sedel je tam nekaj časa, nakar je potegnil iz žepa malo stekleničico ter izpil njeno vsebino. Slučajno so prišle kmalu mimo neke ženske, ki so našle neznanca ležečega poleg klopi v nezavesti. Preplašene so ženske pričele klicati na pomoč, nakar je prišel blizu na Gradu stanujoči g. Grilc, ki je nudil neznanemu samomorilnemu kandidatu prvo pomoč. Naročil je, naj mu ženske prinesejo mleka, ki ga je neznancu vlil v usta. Takoj nato so telefonirali po pomoč na rešilno postajo. Neznanec se je čez čas za hip zavedel, vendar so ga naložili na rešilni voz zopet onesveščenega. Pri njem so našli razne dokumente, iz katerih je razvidno, da gre za 40-letnega trgovskega potnika Edvarda K. V žepih je imel tudi več pisem na sorodnike ter ženo, ki živi ločeno od njega v Zagrebu, v katerih se ganljivo poslavlja od svojih otrok in pravi, da hoče v smrt, ker je sit življenja. V bolnici so nesrečniku takoj izprali želodec, vendar visi, ker je pričel strup že močno delovati, njegovo življenje še vedno na nitki. K. leži danes tudi še pozno v večer nezavesten.

Senzacijonalen poskus samomora se je pripetil danes okrog 12.30 v kopališču hotela »Slon«. V hotelu je bil že nekaj dni nastanjen leta 1872. rojeni trgovski potnik Leopold Fodor, rodom iz Budimpešte, ki je zastopal neko dunajsko tvrdko v konfekcijski branši. Leopold Fodor je ostal danes več ur v svoji sobi, kjer je urejeval vsebino svojih kovčegov in nekaj pisal. Okrog 12. se je podal v kopališče, kjer se je slekel in zaklenil vrata kabine Čez čas pa so uslužbenci kopališča začuli na vrata trkanje, zaradi česar so vurli v kabino. Tam so našli Fodorja nezavestnega. V naglici so obvestili telefoničnim potom o dogodku rešilno postajo, ki je istočasno poročala o poskusu samomora tudi tamkaj se nahajajočemu mestnemu fiziku dr. Rusu. Zdravnik je nemudoma odšel v hotel »Slon« ter ugotovil, da je samomorilni kandidat zavžil večjo količino strihnina na vinu Odredil je takoj prevoz v bolnico, kjer so zdravniki storili vse, da moža ohranijo pri življenju. Navzlic velikemu prizadevanju pa Fodorja še doslej niso spravili k zavesti in je njegovo stanje izredno opasno. V hotelski sobi je policija našla več pisem, iz katerih je razvidno, da si je nameraval Fodor vzeti življenje zaradi slabih gmotnih razmer in neuspehov v svojih poslih.

Izjava

Slovensko Umetniško društvo v Ljubljani smatra za svojo dolžnost, da ob priliki polemike Seliškar — Maleš poda naslednjo izjavo:

Fran Stiplovšek, Nande in Drago Vidmar ter Fran Zupan so kot člani tega društva razstavljali svoja dela na devetnajstih razstavah, ki jih je to društvo priredilo doma in v tujini. Nikdar in nikjer se ni pripetilo, da bi jim kdorkoli očital, kar si je dovolil očitati jim g. Miha Maleš, marveč je poskušala vsa domača in tuja kritika vsikdar oceniti njihova dela kot dela, ki jim ni moči odrekati resnih umetniških kvalitet. Še več: vsi štirje imenovani slikarji so po društveni razstavi na Dunaju bili imenovani za stalne dopisujoče člane umetniškega društva «Künstlerbund Hagen»», kar svedoči, da se tamkaj upoštevajo kot resni umetniki.

Slovensko Umetniško društvo v Ljubljani.

Mladini neprimerno!
Šest deklic
išče prenočišča.
Smeh in krohot ter izvrstna zabava za ženske in moške
V glavnih vlogah
Jenny Jugo
Georg Alexander in
Ernst Verebes
Dom za padle deklice pretvorjen v bar in nočno zabavišče
V vlogi spokojnic
Pikantno! Vesel! Plos!
Predstave ob 4. 1/2 6, 1/8 in 9. uri
Telefon 2124 KINO MATICA

Kulturni pregled

Narodno gledališče v Ljubljani

Sreda, 10.: «Romeo in Julija». Red B.
Četrtek, 11.: »Kukulić«. C.
Petek, 12.: Zaprto.

Narodno gledališče v Mariboru

Torek, 9.: »Hlapci«. B. Kuponi.
Sreda, 10.: Zaprto.
Četrtek, 11.: »Moj oče je imel prav«. A.

»Kukulić«, veseloigra, ki jo je občinstvo navdušeno sprejelo, se bo ponovila v četrtek, dne 11 t. m.

Otvoritev operne sezone. Zaradi obsežnih tehničnih preureditev v opernem gledališču se je začetek opernih predstav nekoliko zakasnil. Ker so glavna adaptacijska dela (v prvi vrsti instalacija električne razsvetljave in montaža nove portalne konstrukcije) že gotova, se bo v soboto 13. t. m. otvorila redna operna sezija s Smetanovo opero »Dalibor«. Pri tej priliki bosta nastopila dva novo angažirana člana, in sicer junaški tenor g. St. Marčec in bariton g. P. Grba. Predstava se bo vršila za izredni abonma.

Priglasni rok za gostovanje ljubljanske opere v Mariboru je podaljšan do 10. t. m. Le, če bo do tega termina gledališče razprodano, se bo gostovanje »Daliborja« vršilo.

Gospa Šaričeva kot Julija. V sredo 10. t. m. igra vlogo Julije v tragediji »Romeo in Julija« gospa Mila Šaričeva.

Jubilej Avguste Danilove. Gospa Avgusta Danilova bo proslavila 40-letni jubilej svojega oderskega umetniškega delovanja v drugi polovici tega meseca. Nastopila bo v zanimivem Čapkovem delu »Stvar Makropulos«

Tone Seliškar v Ameriki. Slovenski oder v Chicagu bo otvoril dne 21. oktobra svojo dramsko sezono s Seliškarjevo socialno dramo »Kamnolom«. Režijo vodi književnik Fr. Zaitz.

Koncert Ljerka Spillerja v Mariboru. Dne 5. t. m. je absolviral mladi zagrebški violinist Ljerko Spiller svoj prvi mariborski nastop. Koncert se je vršil v veliki kazinski dvorani. V prvem delu sporeda je imel Mozartovo A-dur-soneto in Mendelssohnov E-mol-koncert. Spiller igra z nobleso, gracioznostjo in občutenostjo. Intonacija je absolutno čista. Poslušalec nikoli ne dobi vtisa, da zmaguje umetnik kar največje tehniške težkoče. Posledica je bila, da je njegovo podajanje občinstvo očaralo. V drugem delu sporeda sta bili dve skladbi Lhotkovi ki sta se proizvajali prvič. Občinstvo je na koncu zahtevalo dodatek in ponovitev Lhotkove svojevrstne »Guslarovke«. Spillerju prorokujemo veliko umetniško bodočnost. Pri klavirju je bil Dumičić, ki se je pokazal izvrstnega spremljevalca.

«Zrnje». Izšla je 1. številka mariborskega kulturnega vestnika »Zrnje«. Na osmih straneh izhajajoči časopis urejuje Danilo Gorinšek, izdaja pa poseben konzorcij. V 1. številki so izšle pesmi D. Gorinška in Frana Roša, članek Janka Glaserja o Cankarjevih »Hlapcih« ter še nekaj kratkih gledaliških komentarjev.

Umetniška Matica v Ljubljani namerava izdati za svoje člane originalni lesorez F. S. Stiplovška »Pokrajina«. Člani bodo dobivali tudi naslednja leta originalna grafična darila. Članarina znaša 24 Din. — Dalje je izšla v založbi tega društva drama Angela Cerkvenika »Očiščenje« (cena 10 Din 50 p). Umetniška Matica ima sedež v Ljubljani, Dunajska cesta 35.

Večer Kuprina in Zajceva, ki sta nastopila v nedeljo v Zagrebu, je lepo uspel. Boris Zajcev je čital svojo povest »Bogorodica — umilenie serdec« in študijo o Levu Tolstem. Kuprin je imel kratko konferenso o književnikih, kritikih in pisateljih, prečital pa je alegorično pripovedko »Medvežaja molitva«. Zagrebški listi se čudijo, da obeh pisateljev ni povabilo v Zagreb katero literarno društvo, marveč je priredila ta večer neka koncertna poslovalnica.

Nov roman Gerharta Hauptmanna. V Fischerjevi založbi bo izšel nov roman znanega dramatika Gerharta Hauptmanna »Demon«. Vzlic visoki starosti ne mine skoraj leto, da ne bi Hauptmann objavil kaj novega.

NOGAVICE
z ŽIGOM
KIJUČ
Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!
13

Domače vesti

* **Poenovitev poštne administracije.** Minister pošte in brzojava je vsem poštnim direkcijam naročil, naj mu tekom meseca oktobra pošljejo predloge, kako bi se mogla poenostaviti poštna administracija in privesti na predvojno stopnjo.

* **Izpremembe v vojaški službi.** Prevedeni so: v zrakoplovno službo kapetan 2. razreda Josip Ulčakar in konjiški podporočnik Franc Jereb, v pehoto pa rezervni zrakoplovni podporočnik Josip Uršič. — V pomorsko vojno akademijo so sprejeti med drugimi: Hubert Jeločnik, Dimitrij Omersa, Branko Voglar, Oton Miklavčič, Slavko Kregar, Rudolf Pogačar, Feliks Rojs, Milivoj Pajtler, Janko Tomšič, Ciril Noč, Aleksander Vučer, Slavko Srebrnič, Boris Gregorič in Ivan Rode. — V vojaško administrativno šolo v Beogradu so sprejeti: pehotni podnarednik Salvator Roblek in artiljerijski kaplar Milan Šproc, iz civila pa Vekoslav Logar, Dragotin Mrzljak, Branko Lončarič, Bruno Čeh, Janko Mazi, Josip Božič in Anton Troha.

* **Narodna noša za našo kraljico.** Kakor poročajo iz Beograda, je ob priliki proslave prebitja solunske fronte prišla v Beograd tudi gospa Jelena Lukšić iz Sunje ter prinesla kraljici krasno narodno nošo, ki jo je sama več mesecev vezla. Kraljica je gospo Lukšić sprejela v avdijenci ter se prisrčno zahvalila za krasno darilo.

* **Osebna vest.** Papež Pij XI. je profesorja teologije v Mariboru dr. Franca Kovačiča, znanega zgodovinarja, imenoval za svojega hišnega prelata.

* **Skopljanski mitropolit Varnava v Beogradu.** Predvčerajšnjim je dospel v Beograd skopljanski mitropolit Varnava, podpredsednik Arhijerejskega sinoda. Pri zasedanju sinoda, ki se bo otvorilo v nedeljo v Sremskih Karlovcih, bo Varnava zastopal patrijarha, ki je še vedno bolan, ter bo namesto njega predsedoval zboru.

* **Potniški vlaki se že ogrevajo.** Ker je že nastopilo hladno vreme, je železniška uprava odredila, naj se vse garniture brzovlakov, potniških in mešanih vlakov oskrbe s parnimi cevmi in naj se takoj prične z ogrevanjem.

* **Država išče učitelje — brez plače.** Prejeli smo: Ministrstvo prosvete je dovolilo, da sme prosvetni oddelek velikega župana namestiti več brezplačnih učiteljev in učiteljic. Pri tem je pripomnjeno, da se jim to službovanje ne šteje v napredovanje in ne v pokojnino. Ti kandidati pridejo po izpraznitvi učiteljskih mest prvi v poštev, da bodo sprejeti v državno službo, ko bo dana proračunska možnost za nova postavljenja. Šolski upravitelj, pri katerem se zglasi tak volonter, naj pošlje njegovo nekolkovano prijavo in reverz po službeni poti na prosvetni oddelek. V reverzu naj se omeni, da dotičnik ne reflektira za čas službovanja na nikake prejemke.

* **Občinski uradniki brez plače in pokojnine.** V mnogih občinah Vojvodine so občinski uradniki ostali že delj časa brez plače in pokojnine. Bivši mestni načelnik v Senti, Cvetina, in bivši občinski zdravnik sta vložila tožbo z zahtevo, da se jima izplačajo prejemki, ki jih že od meseca maja nista prejela. Kotarsko sodišče v Senti je tožbo zavrnilo, češ da o tej zadevi ni kompetentno. Okrožno sodišče v Subotici je to razsodbo potrdilo. Bivši občinski načelnik v Kaniži je vložil enako tožbo. Kotarsko sodišče je tožbi ugodilo in okrožno sodišče je razsodbo potrdilo. Sedaj tožitelji z velikim zanimanjem pričakujejo, kaj bo storila apelacija v Novem Sadu glede na ti dve nasprotujoči si razsodbi.

* **Razstava »Tisk« na Ljubljanskem velesejmu,** ki bo odprta do 21. t. m., je razdeljena v pet glavnih skupin: v historično, ki obsega razvoj pisave in tiska; v mednarodno razstavo časopisja, obsegajočo nad 30 narodov vsega sveta; v razstavo jugoslovenskega časopisja, ki mu je priključeno tudi ono v Ameriki izhajajoče; v grafično razstavo, kjer so razdeljeni izdelki vseh grafičnih tehnik; v razstavo, ki obsega historijat 60letnega udejstvovanja organizacije grafičnih delavcev. — Sila tiska je pač ogromna in ne imenujejo jo zastonj velesilo. Politično in socijalno življenje je Gutenbergova iznajdba preokrenila in če je resnica, da učinkuje slab tisk uničujoče, se izgubi vse to pod božanskim vplivom dobrega tiska. Zato je razstava te stroke vsakemu, tudi onemu, ki čita le časopise, nekaj, kar si je treba brezpogojno ogledati. Razstava je odprta vsak dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne nepretrgoma.

* **Jugosloven izumitelj pomorskega daljnogleda.** Radoslav Roki, rodom z otoka Visa, ki se je bil pred leti izselil v Argentino, se je nedavno vrnil v domovino. Roki je v nekem argentinskem samostanu dovršil filozofske študije. Nedavno je patentiral svoj najnovejši izum pomorskega daljnogleda za točno določanje daljave do 200 km z matematično sigurnostjo. Ameriško časopisje trdi, da se bo s tem zrevolucijoniralo postopanje v moderni inženjeriji.

* **Pri okrožnem sodišču v Celju** se odda drugo mesto okrajnega sodnika, obenem pa tudi vsa mesta okrajnih sodnikov, sodnih predstojnikov in sodnikov, ki bi se izpraznila tekom razpisa. Prošnje je vložiti po službeni poti do 25. oktobra.

* **Dom Srednješolske Matice vojnih sirot v Beogradu** so slovesno otvorili v ponedeljek popoldne ob navzočnosti zastopnikov vlade, raznih oblastev in korporacij. Srednješolska Matica vojnih sirot je bila osnovana leta 1917. v Solunu.

* **Naučno potovanje angleškega novinarja.** V Hercegovino je te dni na svojem avtomobilu prispel bivši profesor psihologije, sedaj dopisnik londonskih »Times« in pariškega »Tempsa« g. Arcian Pecial s soprogo. Njegovo potovanje po Jugoslaviji ima naučno svrho: zanima ga pred vsem psihološko stanje naroda po vojni. V večjih mestih bo g. Pecial priredil predavanja.

* **Vstopanje in izstopanje potnikov v vlakih.** V svrho skrajšanja zamud brzovlakov in potniških vlakov je železniška uprava odredila, naj se na večjih postajah izvesi razglas naslednje vsebine: »V svrho čim hitrejšega vstopanja in izstopanja pri potniških vlakih se potniki opozarjajo, naj vstopajo v vlak zadi, izstopajo pa naj spredi.« V tem smislu naj tudi sprevodniki vplivajo na potujoče občinstvo.

* **Reforma Morsejevega alfabeta.** V ministrstvu pošte in brzojava že nekoliko časa posebna komisija strokovnjakov proučava vprašanje reforme Morsejevega alfabeta, da bi se cirilica izenačila z latinico. Na ta način bi se v tuzemskem prometu rabil le en alfabet. Komisija bo svoje delo v kratkem končala. Novi alfabet stopi najbrže s prihodnjim novim letom v veljavo.

* **Konferenca za pospeševanje turizma.** Odsek za turizem v ministrstvu trgovine je Zvezi za pospeševanje turizma poslal okrožnico, v kateri povdarja potrebo, da se pojača propaganda za naš turizem v inozemstvu. V kratkem bo sklicana širša konferenca, h kateri bodo povabljeni zastopniki našega časopisja, politiki in razne institucije. Na tej konferenci se bodo določile smernice za propagando in pospeševanje turizma.

Najboljši, najizdatnejši zato najcenejši premog. Angleški premog, 8000 kalorij, Din 720 za tono.
Družba Ilirija, Vilharjeva c., za gl. kolodv. Telefon 2820. 182a

* **Sadna razstava na Ljubljanskem velesejmu.** Za letošnjo sadno razstavo vlada med občinstvom veliko zanimanje. Že prvi dan razstave so bila skoro vsa jabolka razprodana, kar jih je bilo na razstavi. Občinstvo se opozarja, da dospe še tekom tega tedna na razstavo nova velika pošiljka prvovrstnega sadja, tako da se bodo lahko založili z njimi tudi oni, ki jih še niso kupili. Cene bodo iste kakor dosedaj.

* **Smrtna kosa.** V Ljubljani je umrla po mučni bolezni ga. Gizela Flux. Pogreb bo jutri v četrtek ob pol 3. popoldne iz mrtvašnice splošne bolnice. Pokojnici blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Proslava mesta Gornji grad** se je vršila na zelo slovesen način dne 5. in 6. t. m. Dne 5. t. m. je dobil občinski urad potom sreskega poglavarstva dekret notranjega ministrstva od 31. junija, da je Nj. V. kralj Aleksander povzdignil trg Gornji grad v mesto in še isti dan se je vršila občinska seja, v kateri se je prečital dekret in sklenil način proslave. Dne 6. t. m. so bile že vse hiše v zastavah, zvečer pa se je vršil obhod po svečano razsvetljenem mestu. Na čelu povorke je svirala godba gasilnega društva, ki so ji sledili gasilci, meščani ter moški in ženski naraščaj Sokola z lampijoni. Pred občinskim uradom je govoril v imenu županstva višji sodni oficijal g. Fr. Flux, ki je v svojem lepem govoru naglašal važnost današnje proslave. Ko se je povorka pomikala po mestu, so zvonili zvonovi in pokali možnarji. Tudi na razglednem griču Sv. Florijana so zvonili in pokali možnarji, gorel velik kres in se dvigale rakete. Lepo slavnost bo mlado in staro ohranilo v trajnem spominu.

* **Ostro izterjevanje davkov v Vojvodini.** Iz Velikega Bečkereka javljajo, da plačevanje davkov v tamošnjem okraju zaradi velike ekonomske krize zelo zaostaja. Zaradi tega se vrši pobiranje davkov eksekutivnim potom in se je tekom zadnjih dni izterjalo okrog 15 milijonov dinarjev.

Novi zakon o državljanstvu

Tekst zakona, kakor ga je sprejela Narodna skupščina 4. avgusta 1928. s strokovnjaškim pravniškim komentarjem izpod peresa dr. Josipa Vesela izdala je

Uprava „VEČERNJE POŠTE", Sarajevo

Cena Din 10.—; 10 komadov Din 75.—. Pošlje se po povzetju in za gotov denar.

* **Kuratoriju slepih** so darovali: Vzajemna zavarovalnica in Kollmann R.; po 500 Din. Vodnik A., namesto venca pokojni ge. Keršičevi, dediči g. Ig. Žargija in Trboveljska premogokopna družba po 400 Din; Stele P. in botra šmarnogorskih zvonov M. Vilfan (po ge. Natlačenovi); po 300 Din Šarabon A.; po 200 Din Ljudska posojilnica v Celju; po 100 Din Hranilnica in posojilnica Sv. Jakob ob Savi, Marinko Ter., Planinšek Kar., Mlakar Janko, Urbas Miroslav, dr. Adlešič Juro, dr. Dimnik Ivo, trg. Miklauc, restavrater pri Šestici, inž. Dukič in Kmetijsko društvo v Rovtah; po 50 Din Hrovatin Maks, Skaberne A. & E., Mencinger A., Schwab D., Persche, Orehek M., hotel Miklič, Bizilj Tom., dr. Šilar Igo in Vidmar Jos.; po 25 Kelbl Jos. Hranilnica in posojilnica Sv. Anton v Slov. goricah, dr. Česnik Ivo in dr. Ogrizek Ant.,; po 20 Din. Hranil. posojil. v Sorici, Ljudska hranilnica in posojilnica v Moravčah, dr. Irgolič Fr., dr. Lipold Fr. in dr. Žvokelj Dom.; po 10 Din Hranilnica in posojilnica Sv. Peter pri Mariboru, ga Cvelbarjeva je nabrala 1360 Din. Poleg tega pa so po zaslugi tajnice ge. M. Skabernetove priredili kočevski slepci koncert, ki je prinesel 2571.70 Din. Društvo uradnikov je darovalo 480 Din. Vsem blagim darovalcem in sodelavcem bodi iskrena zahvala! Darujte Kuratoriju slepih, ki ima položnice št. 14.672!

* **Samomor 80letne starke.** V slavonskih Perkovcih je 80 let stara seljakinja Marija Vučevac v samomorilnem namenu skočila v občinski vodnjak in utonila. Sosedje so truplo potegnili iz vodnjaka. Bolezen in beda je nesrečno starko gnala v smrt.

* **Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.**

Popoldanske obleke

zadnja pariška in dunajska moda v velour šifonu volnenem georgetu, crep satenu, kakor tudi blago v vseh modernih variacijah za izdelavo oblek ravnokar dospelo.

P. MAGDIČ - LJUBLJANA.

* **Črevesne bolečine, prenapolnjen želodec,** omotico, neenakomerno utripanje srca, težko dihanje vam takoj odstrani uporaba »Franz Josef - grenčice«. Zdravniki priporočajo posebno ljudem, ki mnogo sedijo, redno uporabo »Franz Josef« - grenčice. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

* **Kaj vse ljubezen stori.** V Kraljevem bregu pri Subotici se je v nedeljo ustrelil mladi Anton Ingus, sin bogatega veleposestnika. Krogla mu je pod srcem prodrla prsi. Poškodba je smrtnonevarna. Mladi Ingus se je bil zaljubil v eno najlepših deklet v tamkajšnji okolici — hčerko nekega fotografa. Ker oče ni dovolil poroke, je zaljubljenec segel po revolverju in šel prostovoljno v smrt. Državno pravdništvo je uvedlo preiskavo.

Iz Ljubljane

u— **Pouk vajencev na strokovno - nadaljevalni šoli** za umetne in oblačilne obrti v šoli na Prulah se bo pričel v nedeljo 14. t. m. Vajenci, ki se še niso vpisali, naj prinesejo s seboj zadnje izpričevalo, novinci pa poleg tega tudi učno pogodbo. Vsak vajenec plača 15 Din šolnine in 3 Din za kontrolno knjižico.

u— **Na strokovni obrtni nadaljevalni šoli za stavbne obrti v Ljubljani,** Cojzova cesta, se bo pričel redni pouk v nedeljo 14. t. m. ob 8. dopoldne. Vajenci, ki se še niso vpisali, naj store to zanesljivo do sobote 13. t. m., da ne bo zamude v nedeljo med porazdeljevanjem v posamezne razrede. Učitelji, ki so učili na tej šoli že lansko leto, bodo imeli predkonferenco v petek 12. t. m. ob 15., svoje posebne želje pa naj povedo vodstvu te šole najkasneje do četrtka opoldne. — Voditelj.

u— **Prodaja starega blaga na Gallusovem nabrežju.** Prejeli smo: Ljubljanski prodajalci starega blaga odgovarjamo na zadevni dopis v »Jutru« od 9. t. m. naslednje: V šentjakobsko šolo pohajajo otroci po Gallusovem nabrežju že 28. leto, pa se do danes še ni slišalo, da bi zaradi tega kakšen otrok obolel. Dokaz za to trditev je tudi ta, da imajo starinarji sami rodbine z 2, 4, 9 zdravimi otroci in marsikateri od njih zavzema v življenju boljšo pozicijo kakor mi po krivici zaničevani starinarji. Drugi dokaz je ta, da starinarji pretežno dočakajo visoko starost. Večina starinarjev ima pohištvo po predpisih lepo in čisto razloženo na nabrežju, o čemer se mestni fizikat lahko sam prepriča. Obleke ali perila pa skoro ni videti razloženega zlasti ne od mrtvih, ker po Ljubljani vse pobero Bosanci. Zato, da smemo imeti kaj zunaj postavljenega, pa plačujemo letno najemnino za prostor in še mesečno užitnino. Kar se prometa tiče, pa lahko potrdi nam naklonjeno občinstvo, da se vidi pri nas samo kakšen voz z drvi ali pa s premogom, morda še kak biciklist, drugi promet se pa tu ne more vršiti, ker se konča nabrežje ob stopnicah pri Hradeckega mostu. Pohištvo je vedno tako postavljeno, da vsak čas lahko pelje voz s parom konj skozi. Svetujemo dotičnim stanovalcem, ki jim mi baje delamo napotje, naj se preselijo v drug konec mesta, kjer ni starinarjev. Prizadeti starši, ki se v tem primeru popolnoma po krivici boje za zdravje svojih otrok, naj pošiljajo otroke po drugi cesti v šolo, saj je dovolj ulic do šentjakobske šole. — Ljubljanski starinarji.

Večerne obleke

iz brokata, crep de china, crep satena in crep georgeta že od Din 390.—.

P. MAGDIČ — LJUBLJANA.

u— **Nasilen kolesarski tat.** Zidarski delavec Vincenc Sebašek se je predsnočnjim delj časa zadržal v gostilni »Pri deteljici«, kjer je imel spravljeno kolo v veži. Okrog 23. je Sebašek zapazil, da je kolo iz veže zmanjkalo ter seve postalo plen neznanega »kolesarja«. Okradenec je takoj odhitel do najbližnjega stražnika in prijavil tatvino. Kake pol ure zatem je opazil stražnik na Galusovem nabrežju neznanega moškega, ki je peljal kolo v roki, radi česar se mu je zdel sumljiv. Ustavil ga je ter pobaral, čigavo je kolo. Neznanec je zatrjeval, da je kolo njegovo, a stražnik mu ni prav verjel. Napovedal mu je aretacijo in mu za vsak slučaj zvezal roki. Tako sta prišla v Nunsko ulico, kjer je aretiranec iznenadoma treščil stražniku kolo pod noge in se obenem oprostil vezi. Še preden se je stražnik pobral, jo je tat že popihal v smeri proti Tivoliju in izginil v temi.

Danes ob 4, pol 6 pol 8. in 9. uri

Ob zori

(Sonnenaufgang - Sunrise)

velefilm, za katerega je slavni nemški **režiser Murnau** zgradil popolnoma novo velemesto, da se milijoni njegovih prebivalcev

ob vzhajajočem solncu

poklonijo dvema neraздružljivima dušama

moža Georg O'Brien
in žene Janet Gaynor

Film, ki pretrese vsakega gledalca

Izvrstna godba. KINO IDEAL.

u— **Številne tatvine.** Na policiji je bilo včeraj prijavljenih več večjih in manjših tatvin. V gostilni pri Češnovarju je ukradel neznan uzmovič magistratnemu uradniku Francetu Mešku 1000 Din vreden površnik, v katerem je imel tudi usnjate rokavice, očala ter svežen ključev. Slaščičarju Karlu Lenardiču iz Vodmata je nekdo odnesel iz stanovanja 400 Din vredno pernico ter blazino, ki jo je imel na oknu. V Šolskem drevoredu je pred nekaj dnevi vlomil neznan pohajač v stojnico mesarja Franceta Krakovca in mu odnesel za 250 Din mesnih izdelkov. Delavcu Jožetu Kralju so bile na stavbišču Vzajemne posojilnice ukradene 200 Din vredne hlače. Opogumili so se poslednji čas tudi žeparji, ki so okradli na trgu več gospodinj.

u— **Vino, ples in nož.** Ko je knjigoveški pomočnik Alojzij R. z Viča v ponedeljek zjutraj prebudil in vsaj deloma prespal strašnega mačka, je nenadoma začutil, da ga boli vsa leva roka. Ko je jel premišljevati, se je spomnil, da je bil prejšnjega večera na neki vinski trgatvi v mestu, da je plesal in da so ga slednjič napadli neznani moški, ki so se poslužili tudi noža. Ker mu je pričela roka močno otekati, je moral R. iskati zdravniške pomoči. Ukrenjeno je, da bodo prejeli napadalci zasluženo plačilo na sodišču.

u— **Danes prvi večerni plesni tečaj Jenkovske šole v balkonski dvorani Kazine.** Vabijo se dame in gospodje, ki se žele temeljito in točno priučiti letošnjih družabnih plesov. **Za začetnike-ce** posebni pouk **točno ob 8. uri. Študenti-nje** znižano članarino. Istotam **posebne plesne ure.** 1937

u— **Pevsko društvo Ljubljanski Zvon.** V sredo in petek zvečer moški zbor. **Tajnik.**

u— **Ljubljanskim pevskim društvom in ljubljanskemu občinstvu!** Danes popoldne ob 17.22 se vrne pevski zbor Glasbene Matice s svoje triumfalne koncertne turneje po Poljskem. V imenu ljubljanske župe JPZ vas vabiva, da pridete pozdravit ob prihodu na kolodvor v Ljubljani vrle Matične pevke in pevce v čimvečjem številu. — **Dr. Anton Švigelj. — Zorko Prelovec.**

u— **Prva popoldanska plesna vaja v nedeljo popoldne ob 3. v hotelu Bellevue.** 1969

u— **Opozarjamo na otvoritev plesnih vaj** starešinske organizacije »Preporoda«, ki se bo vršila v soboto 13. t. m. pod častnim damskim pokroviteljstvom in pod vodstvom g. prof. Jenka. Začetek ob pol 20. uri. Kdor pomotoma ne bi prejel vabila, naj blagovoli sporočiti na naslov: S. O. Preporod, Napredni dijaški dom (arena).

u— **Drobna policijska kronika.** Od ponedeljka na torek so bili prijavljeni policiji naslednji dogodki: 1 tatvina hlač, 1 tatvina površnika, 1 goljufija, 2 telesni poškodbi, 1 izgred, 3 prestopki kaljenja nočnega miru, 1 prestopek nedostojnega vedenja, 1 nezgoda, 1 prestopek kajenja v kinu, 18 prestopkov predpisov o zapiranju trgovin, 5 prestopkov avtomobilskih predpisov in 6 prestopkov cestno - policijskega reda. — Aretaciji sta bili izvršeni dve in sicer: 1 zaradi tatvine in 1 zaradi beračenja.

Iz Maribora

a— **Spominski večer ob priliki osme obletnice koroškega plebiscita** priredi danes 10. t. m. ob 20. uri Klub koroških Slovencev pri »Zamorcu«, v Gosposki ulici, pri pogrnjenih mizah. Na sporedu so govori, godba in petje. Kornur je pri srcu naša Koroška, ki jo je doletela s plebiscitom tako težka usoda, naj pride, da obudimo spomine na plebiscitne dni in se navdušimo za bodoče delo. Korošci in prijatelji Korošcev, vabimo vas, da se udeležite naše prireditve v čim večjem številu. — **Klub koroških Slovencev v Mariboru.**

a— **VII. mednarodnega kongresa za raziskovanje tuberkuloze v Rimu** se je udeležil tudi docent g. Ivan Matko. Kongresa se je udeležilo okrog 2000 zdravnikov iz raznih držav.

a— **Poročila sta se** 6. t. m. v frančiškanski cerkvi v Mariboru g. dr. Franjo Muhič, sodnik v Ptuju, in gdč. Jelka Cujnikova, učiteljica na Hajdini pri Ptuju. Bilo srečno!

a— **Jugoslovenska Matica v Mariboru** bo priredila v soboto 13. t. m. ob 20. v veliki dvorani Uniona trgatev grozdja, na kateri vabi vse prijatelje našega teptanega Primorja, kateremu v korist je namenjen čisti dobiček prireditve.

a— **Požar v mariborski okolici.** V nedeljo ponoči je nastal požar v Dobrovcih niže Maribora pri posestniku Antonu Paherju. Gasilci iz Pobrežja so požar omejili, da se ni razširil še na sosednja poslopja. Krepko so pomagali tudi gasilci iz Hudinje vasi.

a— **Poskus samomora.** V ponedeljek proti večeru je prišla v neko gostilno na Koroški cesti 20letna Marija V. Z dokaj zmedenim govorjenjem je vzbudila pozornost vseh gostov v lokalu. Nenadoma je potegnila iz žepa steklenico z lizolom in jo do dna izpila. Samomorilko so odpeljali z rešilnim vozom v bolnico. Upajo, da jo bodo ohranili pri življenju.

a— **Rekordna trta.** Pri trgovcu g. Primcu blizu pobrežke šole je obrodila trta Izabela nič manj kot 1352 grozdov. Ta trta je gotovo rekordno rodovitna.

Iz Celja

e— **Odhod dveh priljubljenih članov zelene bratovščine.** V hotelu Balkan se je poslovila v ponedeljek zvečer celjska lovska družba od vladnega svetnika g. dr. Senekoviča in g. vladnega svetnika dr. Farčnika, ki zapuščata po dolgoletnem službovanju Celje, da nastopita svoji novi službeni mesti. Izrekle so se številne prisrčne napitnice. Oba gospoda zapuščata v Celju mnogo osebnih prijateljev, ki žele, da bi se oba kmalu zopet vrnila nazaj.

e— **Uršulski sejem v Celju** se ne bo vršil 21. t. m., kakor se je pomotoma poročalo, temveč v ponedeljek 22. t. m.

e— **Po Gaberju se mnogo govori** o nekem zelo kritičnem prizoru, ki se je odigral te dni med vojaško patruljo in vojaki v neki gostilni v Gaberju. Ker je bilo pri tem celo ogroženo življenje civilnih oseb, je želeti, da vojaško poveljstvo primer skrbno preišče ter prepreči vsako nadaljnjo kritiko.

Strašen zločin pijanca in zapravljivca

Celje, 9. oktobra.

Danes popoldne se je odigrala v Gosposki ulici v Celju žalostna rodbinska tragedija kot posledica demona alkohola. V brivnici g. Čoha je bila zadnji čas zaposlena gospa Vrcova, žena 33letnega brivskega mojstra Marka Vrce, rojenega v Humu v Slavoniji, ki je imel v Radečah svojo brivnico. Vrca se je poročil s svojo ženo l. 1925. v Mariboru. L. 1926. ga je zadela kap. Denar, ki ga je dobil od svojega brata za zdravljenje, je zapravil pri igri in pijači ter je zaigral v veseli družbi tudi ves svoj zaslužek, tako da je imela njegova žena pri njem pravi pekel.

Pred 9. meseci je otvoril Vrca v Radečah samostojno brivnico, kjer bi se mu lahko dobro godilo, ako bi se odpovedal svoji strasti. Ker pa je pijančeval ter zapravljal svoj zaslužek naprej, se je žena končno odločila, da vloži tožbo za ločitev zakona. Dne 29. avgusta t. l. se je preselila v Celje ter stopila v službo pri brivskem mojstru g. Čohu v Gosposki ulici. Vrca je po tem času ženo večkrat nagovarjal, naj se vrne nazaj v Radeče, vendar pa ni imel uspeha.

Nedavno je Vrca v Radečah prodal svojo brivnico, prišel v Celje ter pri tej priliki obiskal svojo ženo, ki pa ni o njem hotela ničesar več vedeti. Danes dopoldne je zopet prišel in žena ga je ponovno zavrnila. Nato se je v gostilni Kirbisch na Ljubljanski cesti napil poguma ter se ob 13. uri zopet pojavil pred vrati ženinega stanovanja v Gosposki ulici. Ker mu natrkanemu ni odprla, je vdrl s silo v sobo, jo napadel z brivskimi škarjami ter jo zelo nevarno poškodoval na glavi in na prsih. Na vpitje so pravočasno prihiteli sosedje ter poklicali policijo, ki je odredila, da se vsa okrvavljena žena prepelje v celjsko javno bolnico, moža pa so aretirali.

Pri prvem zaslišanju je Vrca priznal svoj načrt. Ženo je hotel umoriti in se nato obesiti, kar se mu pa ni posrečilo. Vrca ima dve in pol leta staro hčerko, ki je bivala doslej pri svoji materi ter je sedaj zaradi te rodbinske žaloigre najtežje prizadeta.

Kakor v Glavnjači..

Stražnik strahovito pretepel nedolžnega možaka.

Ljubljana, 9. oktobra

Naš poročevalec je silno radoveden človek. Ko je opazoval danes na hodniku okrajnega sodišča ljudi, je prisopihal iz neke pisarne prileten kmetič, ki je pestoval v desnici svojo zatečeno levico in jezen godrnjal pred sebe.

»Zakaj pa se jezite, oče,« je vprašal.

»Zakaj bi se ne jezil, če me je pa stražnik tako lopnil!« je odvrnil kmet.

Poročevalec ga je povabil na bližnjo klop in mož je začel pripovedovati skoro dobesedno takole:

»Pišem se za Jožo Erklavca in sem pošten posestnik, doma iz Daljne vasi. Star pa sem 58 let. Vse svoje življenje sem živel pošteno. 2 leti sem bil celo za občinskega moža. Zadnjič sem se domenil s svojim starim znancem Janezom Kaco, stanujočim na Opekarski c., da mu pridem kuhat žganje. Ker podnevi ne utegnem, sem mu obljubil priti zvečer in sem res prišel pretekli petek v Ljubljano. Hči mi je dala s seboj svežo srajco, da bi jo preoblekel, ker je vedela, da se bom pri svojem delu umazal.

Ko sem v soboto zjutraj okoli treh korakal po Opekarski cesti, pač nisem slutil, da me čaka ta dan še mnogo hudega. Pridem počasi na Dolenjsko cesto in jo maham naprej. Naenkrat se pojavi v bližini stražnik. Vidite, tako se je pisal, kakor imam tule na listku zaznamovano . . . Stražnik me je vprašal, kam sem namenjen, pa sem mu odgovoril, da domov. Pri tem je opazil, da imam suknjič zapet in nekaj pod njim. Pripomnim mu, da srajce nisem preoblekel, ker sem si mislil, da se pač ne izplača, saj je bilo temno. Povedal sem stražniku, da imam pod suknjičem svojo srajco; on mi je pa oporekal in mi dvakrat dejal, da sem jo ukradel. Zatrdil sem mu, da to ni res in da se lahko informira o tem pri moji hčerki, ki bo pripeljala mleko v Ljubljano. Bil sem popolnoma trezen. Ko sva tako govorila o srajci in nisem hotel tatvine priznati, me je stražnik začel suvati s pestjo in me naposled udaril tudi s pendrekom, in sicer kar večkrat. Hudo mi je bilo in bolelo me je. Prosil sem stražnika, naj me nikar po nedolžnem ne pretepava, pa ni nič pomagalo. Ker sem bil od udarcev ves utrujen, sem kar sedel in dejal, da prej ne vstanem, dokler ne pride moja hči Micika, ki bo spričala mojo nedolžnost. Pa sem moral vendarle vstati in iti s stražnikom na bližnjo stražnico. Še med potjo sem jih nekaj dobil, da sem parkrat padel. Ko sva prišla na stražnico, me je stražnik še bolj tepel s pendrekom. Potem sem moral na policijo, kjer sem bil do jutra zaprt. Okoli 8. ure so me šele izpustili. Šel sem takoj nato v Mestni dom po »testat« Veste gospod, brez »testata« ni nič Ko je gospod zdravnik dr. Rus vprašal po telefonu, kaj so vendar delali z menoj, mu je nekdo odvrnil, da obžaluje, če so me

Ana Karenina

je triumf filmske umetnosti. Ljubavni par

Grete Garbo — John Gilbert

očara in gane v dno dušo slehernega gledalca.

Slavnostna premijera bo v **ELITNEM KINU MATICA.**

res malo preveč. Omenim naj, da sta bila tam na stražnici še dva stražnika, ki sta videla, kako me je tepel.

Prav zdajle sem prišel stražnika naznanit, pa zdravniška izpričevala sem s seboj prinesel; saj menijo zdravniki, da imam težke poškodbe in levo podlehtnico prelomljeno, ker kar zaškriplje, če roko premaknem. Zdaj bom pa šel v bolnico, pa nič preveč rad ne grem, ker vem, da bom moral sam trpeti vse stroške. Če pa ne grem, je roka v nevarnosti.«

Iz Kranja

r— **Vajeniška preizkušnja Zadruge rokodelskih in sorodnih obrti** se bo vršila v četrtek 18. t. m. v prostorih osnovne šole v Kranju. Prijave se sprejemajo še do 13. tega meseca.

Z Jesenic

s— *Škrlatinka* se pojavlja na Jesenicah. Dosedaj je bilo že več obolenj med mladino ter je na posledicah te bolezni že umrla 5letna hčerka meščansko šolskega učitelja g. Jakoba Gospodariča v bolnici v Ljubljani. Bolezen so baje prinesli otroci iz okolice Domžal, kjer so se mudili na počitnicah.

Iz Trbovelj

t— *Sokolsko gledališče v Trbovljah* bo uprizorilo v soboto Petrovičevo veseloigro »Vozeb«. Nastopile bodo igralke Ramovževa, Sikovškova in Grobnarjeva ter igralci Badalič, inž. Freyer in Plavšak. Igro režira g. Lado Badalič.

Iz Litije

l— *Iz pritožnih bukev.* Po Gradcu, zlasti v bližini kolodvora in mostu, se klati zadnje čase več velikih mesarskih psov, ki napadajo mirne pasante, posebno piko pa imajo na šolarje. Neomejeni gospodarji pa se čutijo psi ponoči. Znan je primer, da je moral neki samotni nočni popotnik pobegniti pred pasjo nadlego na kameniti podstavek pri mostu, kjer je moral čakati več ur, da je prišla potrebna pomoč, ki je odgnala sitne ponočnjake. Apeliramo na lastnike psov, da pazijo na svoje živali.

Iz Tržiča

č— *Stavbno gibanje v Tržiču* je letos razveseljivo živahno. V Preski pod kamnolomom se je postavilo s precejšnjo pomočjo mestne občine kar šest ličnih stanovanjskih hišic. Bombaževa predilnica je v koloniji Trajbah preuredila veliko poslopje v dve veliki stanovanjski hiši po načrtu ing. Dedeka. V večjem je poleg družinskih stanovanj zopet skupno stanovanje za samske delavke v obliki manjšega dekliškega doma. Dalje popravlja predilnica svojo cesto čez železnico pri Sokolskem domu. Prezidala je dalje stanovanjsko hišo nad elektrarno pri Sv. Ani in postavila novo stanovanjsko hišo prav pri Sv. Ani tamošnjemu posestniku v zameno pri vodi, kjer se bo pozidala zopet nova elektrarna. Poleg teh novih del je popravila tudi več svojih starih stanovanjskih hiš in jim dala tako ličnejšo zunanjost. Gozdarski urad Born gradi novo kalorično električno centralo na bivšem Dolenčevem posestvu za tovarno »Peko«. Prav kar postavljajo visok dimnik, ki prav hitro raste. Nova elektrarna bo pokurila vse odpadke na žagi, ki gredo sedaj izvečine v nič, obenem pa bo izpopolnjevala moč stare hidrocentrale, ki sama nič več ne zadošča za večje potrebe Tržiča. Na Fabriki se dogotavlja mestna stanovanjska hiša, kamor se bodo stranke vselile še pred zimo. Prav živahno in velikopotezno napovedana akcija klerikalne stavbne zadruge pa je padla popolnoma v vodo. Pod streho je mestni zdravstveni dom, kjer bo nastanjena mestna porodnišnica in dečji dispanzer ter javno kopališče. Dalje bo mestna občina še letos popravila vodovod, da bo od zajemalnika v rezervoar napeljala še eno veliko cev. Potem bo vode za vse mesto. Komisijski ogled je ugotovil vse podrobnosti in končnoveljavno sestavil tudi proračun, ki znaša 450.000 Din. Stroški polaganje nove cevi se bodo krili z vodovodnim posojilom, ki ga je oblastni odbor že dovolil in ki se bo amortiziral z vodarino v 15 letih. Tako se dela brez pompa in rompa temeljito za mestni napredek in za dobrobit vseh meščanov.

Zdravje naše mladine in sport

Mislil sem, da je naša mladina radi gojitve sporta mnogo zdravejša, nego so bile prejšnje generacije. Zato me je silno presenetil letošnji rezultat zdravniškega pregleda kandidatov za sprejem v pomorsko vojno akademijo. Na pregled je prišlo 106 kandidatov — absolventov srednjih šol. Od teh jih je zdravniška komisija odklonila 29 kot nesposobne za mornarico! Pri tem se mora upoštevati, da je bil vsak kandidat zdravniško preiskan, preden je vložil prošnjo, ker mora prošnji priložiti zdravniško izpričevalo.

Gotovo je, da mnogo kandidatov že zaradi rezultata te prve zdravniške preiskave ni vložilo prošenj. Če pa je kateri kljub nepovoljnemu zdravniškemu izpričevalu vložil prošnjo, se mu je prošnja vrnila in ni bil poklican k zdravniškemu pregledu in sprejemnemu izpitu. Prišli so torej samo oni, ki jih je zdravnik pri prvem pregledu smatral za sposobne. In vendar ta uničujoč rezultat!

Ker me je zanimalo, katere bolezni so najbolj razširjene med našo šolsko mladino, sem prosil zavodnega zdravnika za podatke. Največ, 12 po številu, je bilo odklonjenih zaradi oči. Temu se ni čuditi, ker so tozadevni predpisi zelo strogi zaradi pomorsko-prometne službe, slično kakor pri prometni službi na železnici. Tudi je razumljivo, da si mladina pri učenju pokvari vid. Tako je bilo 9 kratkovidnih, ostali trije pa niso dovolj točno razlikovali barv.

Presenetilo pa me je razmeroma veliko število onih, ki so bili odklonjeni zaradi srca. Teh je bilo 11, torej dobrih 10% vseh pregledanih! To mi je dalo povod, da o stvari javno razpravljam. Da najprej dovršim statistiko, naj povem, da so 4 bili bolni na pljučih, ostali pa so imeli razne manj razširjene organske pogreške.

Srčne napake so posledica neracijonelnega gojenja sporta. Eden od kandidatov je naravnost priznal, da je že od 10. leta naprej gojil nogomet. Drugi so bili ali tudi nogometaši ali kolesarji ali planinci ali pa vse skupaj. Nekateri se niti niso zavedali, da so pretiravali eno ali drugo panogo sporta. V tem oziru zadene starše in vso javnost velika odgovornost, ker se s tem ogrožava pridobitna in obrambna sposobnost naroda.

Ko sem bil gimnazijski ravnatelj v Ptuju, so me dijaki prosili za dovoljenje, da ustanovijo nogometni klub. Dovolil sem jim pod pogojem, da noben udeleženec ne sme biti star izpod 16 let. Tudi sem zahteval imenik vseh članov kluba. Pri pregledovanju tega imenika sem našel v njem nekaj dijakov, ki so v začetku šolskega leta predložili zdravniško izpričevalo v svrho oprostitve od telovadbe. Te sem poklical in jih z dobrim pregovorom, da so izstopili iz kluba, opozarjajoč jih na to, da je nogomet mnogo bolj naporen za srce kakor telovadba pod vodstvom strokovnega učitelja. Tisto leto ni prišlo do ustanovitve nogometnega kluba na gimnaziji zaradi nezadostnega števila članov. S tem pa nogometa nisem preprečil. Res je, da niso igrali nogometa na sportnem vežbališču po sportnih pravilih, ampak stvorile so se majhne skupine, ki so vsaka za sebe na kakšnem pašniku ali kjerkoli brcale žogo. Navajam to kot dokaz, da se to vprašanje ne da rešiti z negativnimi prepovedmi. Treba je pozitivnega dela, telesne vzgoje pod strokovnim vodstvom. Mladina ima neodotljivo željo in potrebo po gibanju, mora se ji dati prilika, da tej potrebi zadosti brez škode za svoje zdravje. V tem oziru pa smo še silno zaostali. Mnogo srednjih šol je brez strokovnega učitelja za telovadbo, na osnovnih šolah pa sploh ni govora o telovadnih učiteljih, dočim bi prav za prav vsak učitelj moral biti obenem telovadni učitelj. A vsa telesna vzgoja bi se morala vršiti pod zdravniško kontrolo. Šolske klinike pa so še prav sporadični pojavi. Če hočemo dobro svojemu narodu, se mora tudi v tem oziru začeti resno in sistematično delo.

F. Vajda.

Sokol

Lahkoatletske tekme kamniškega okrožja v Domžalah

Preteklo nedeljo so se vršile za kamniško sokolsko okrožje lahkoatletske tekme v Domžalah. Tekmo je vodil načelnik domžalskega Sokola br. Vidmar, kot zastopnik župnega tehn. odbora pa je prisostvoval tekmam br. Nande Svetlič. Tekma se je vršila na letnem telovadišču domžalskega Sokola ob udeležbi 11 članov-tekmovalcev iz Domžal, Kamnika, Mengša, Moravč in Radomelj. Udeležba je bila vsekakor premajhna za pet društev. Člani so tekmovali v skopljanskih prostih vajah, skoku v višino in daljino z zaletom, teku na 100 m in metu krogle 7.25 kg. Tekma, ki je potekla v lepem redu, je prinesla naslednje rezultate:

Skok v višino z zaletom: I. Janežič Jože, Domžale, 145 cm.

Skok v daljino z zaletom: I. Janežič Jože, Domžale, 480 cm.

Tek na 100 m: I. Vehovec Ivan, Moravče, 13.5 sekund.

Met krogle: I. Janežič Jože, Domžale, 835 cm.

Končna klasifikacija: I. *Janežič Jože*, Domžale, 38.50 točke; II. *Žitko Stane*, Kamnik, 37 točke; III. *Stavjanik Tone*, Mengeš, 24.50 točke.

Sport

Zanimiva kolesarska dirka

Josip Šolar (Ilirija, Ljubljana) — zmagovalec.

V nedeljo, dne 7. t. m. je priredil zagrebški pododbor Jugoslovanskega koturaškega saveza na tradicijonalni progi Ljubljana—Zagreb, 135 km, kolesarsko dirko. Dirke se je udeležilo 7 najboljših zagrebških dirkačev, izvzemši Baneka in dva ljubljanska dirkača. Trije prav dobri ljubljanski dirkači, Zanoškar, Perdan in Peršin se zaradi bolezni niso mogli udeležiti dirke. Doseženi so bil sledeči rezultati: I. Josip Šolar, Ilirija, v času 4 : 33 : 09, II. Šturman, Sokol Zagreb, v času 4 : 38 : 11, III. Vranarinčič, Sokol, Zagreb, v času 4 : 38 : 26, IV. Kranjec, Orao, Zagreb, v 4 : 44 : 11, V. Čapek, Sokol, Zagreb, VI. Abulnar v 5 : 02, Primorje Ljubljana, VII. Jager, Sokol, Zagreb, VIII. Skrbljanovič, Železničar, Zagreb, IX. Bauer, Zagreb. Šolar je prejel kot zmagovalec krasen pokal.

Ta dirka ima posebno obeležje. Koturaški Savez je hotel letos spremeniti sistem tekmovanja za državno prvenstvo ter je določil 3 tekem za tekmovanje po točkah. Prva taka tekma je bila priznana kot izbirna tekma, toda razveljavljena kot tekma za državno prvenstvo; takrat je slučajno zmagal Šolar. Pri drugi tekmi je bil zmagovalec Banek, Šolar drugi in tekma je bila verificirana kot izbirna tekma in kot prvenstvena. Po olimpijadi bi se moralo državno prvenstvo nadaljevati in Savez je določil kar finalno dirko na prejšnjo nedeljo. Klubi ljubljanskega pododbora in nekateri zagrebški klubi so proti temu protestirali; ker protest ni bil uvaževan, niso startali. Tako so startali vsega 4 tekmovalci, ki so vozili skoro enako progo kot v nedeljo malo manj kot 7 ur! Prvi je bil Banek in Savez mu je priznal državno prvenstvo. Da se oddolži prvorazrednim dirkačem, je razpisal zagrebški pododbor nedeljsko dirko kot neoficijelno državno prvenstvo, in sicer na isti progi kot vsako leto. Vsa nepristranska sportna javnost priznava tej dirki prvenstveni značaj in smatra Šolarja za pravega prvaka države, ne pa oficijelnega prvak Baneka, ki si je pridobil t naslov v izredno slabi konkurenci in s podporo savezne uprave.

Nogomet v Hrastniku. SK Zora (Hrastnik) : SK Amater (Trbovlje) 4 : 3 (1 : 2). Trboveljski prvak je iznenadil. Pokazal je v drugih tekmah že mnogo več. Domačemu moštvu se pa pozna, da pridno trenira. V predtekmi je podlegla rezerva SK Zore rezervi Amaterja s 5 : 2.

SK Primorje (lahkoatletska sekcija). Danes ob 14.30 reden trening za vse atlete, ki nameravajo startati na juniorskem mitingu Ilirije. Pozivam, da vsi najpozneje do četrtka ob 15. na igrišču sporočijo, v katerih disciplinah bodo startali. — *Trener.*

Službene objave LNP. (Iz seje kazenskega odbora 2. oktobra 1928.) Kaznujeta se po paragrafu 35. kaz. pravilnika z uporabo paragrafa 9. kaz. pravilnika zaradi nesportnega vedenja na igrišču med tekmo Krakovo : Slavija, oziroma Ilirija : Hermes dne 23. septembra igralca Vlaj Štefan (SK Krakovo) in Kremžar Stanko (ŽSK Hermes) z ukorom. — Kaznuje se član ASK Primorje g. Bašin Romeo in s tumaciam po paragrafu 43. kaz. pravilnika z izključitvijo iz vseh klubov JNS za dobo enega leta kot povzročitelj izgredov med tekmo Ilirija : Primorje dne 1. septembra. ASK Primorju se naloži, da izvede to kazen v svojem delokrogu tekom 8 dn ter pismeno obvesti o izvršitvi LNP. — Igralcem Kos Emil, Markič Rudolf (SK Krakovo), Prusnik Milan (SK Slivnica) in Alič Alojzij (SK Javornik), ki se niso odzvali pozivu k zaslišanju pred kaz. odborom, se izreka po paragrafu 34. kaz. prav. zabrana igranja, dokler se ne predstavijo kaz. odboru. — *Tajnik II.*

Službene objave JHSa. (Iz seje u. o. z dne 5. oktobra 1928.) Tekmovanje za državno prvenstvo za l. 1928. se izvede na sledeči način: V tekmovanju za državno prvenstvo 1928. sodeluje 5 klubov, in sicer: Prvaki LNP, ZHP, BHP ter drugoplasirana kluba LHP in ZHP. Drugoplasirana kluba LHP in ZHP se srečata v izločilnem kolu, ki se odigra 21. oktobra. Zmagovalec iz te tekme igra dalje, premaganec pa izpade. Tako ostanejo za nadaljnje tekmovanje 4 klubi, ki igrajo med seboj po cup-sistemu. Te tekme se vrše 28. oktobra in prvo nedeljo v novembru. Izločilno kolo dne 21. oktobra se odigra po žrebu v mestu drugoplasiranega kluba LHP. Nasprotniki in mesta odigranja za ostale tekme bodo izžrebana na prihodnji seji. Za to tekmovanje so izdelane posebne propozicije, ki se pošljejo vsem sodelujočim klubom kakor tudi podsavezom *Tajnik.*

TKD. Atena (hazena odsek). Jutri popoldne (v četrtek) se vrši prvi trening, katerenu morajo prisotvovati vse doslej prijavljene igralke. Trening se vrši na igrišču ob 16. Pri tem treningu se sprejemajo tudi nove članice, posebno dobrodošle so one, ki so že kdaj gojile hazeno. S seboj je prinesti primerne čevlje in drugo opravo. Odsotnost se bo opravičila samo v res upoštevanja vrednih primerih. — *Načelstvo sekcije!*

Gospodarstvo

Sladkanje vinskega mošta

Te dni je bilo v listih objavljeno splošno sladkanje vinskega mošta v Sloveniji. Taka splošna dovoljenja so se že izdajala v letih, ko je bila letina zelo slaba, toda še nikdar ni taka odredba med vinogradniki povzročila toliko zanimanja in pozornosti kakor letos, ko je zaradi vročega poletja in obilnega zaroda vse pričakovalo najboljšo vinsko letino. V prvi polovici septembra še nikakor ni kazalo, da bo potrebno letošnji vinski mošt odnosno letošnje vino kakorkoli umetnim potom zboljševati. Vreme pa se je v drugi polovici septembra tako poslabšalo, da je normalna zoritev grozdja zaostala in je s tem zaostal tudi sorazmeren razvoj jagodne sladkobe. Zato ni več pričakovati, da bo grozdje v tem kratkem času doseglo normalno sladkobo. Le boljše, zgodnejše vrste, kakor rulandec, traminec, silvanec, burgundec, so odnosno bodo v dobrih legah, kjer suša ni bila preveč občutna, prilično dobro dozorele in dosegle srednjo sladkobno vsebino 17 do 18% in morda tudi več, če se bo trgatev zavlekla tja o konca oktobra, kajti v tem času pridobiva grozdje zlasti v solnčnih dneh dnevno na sladkobi in izgublja na kislinah.

Nastane torej vprašanje, ali je potrebno splošno sladkanje letošnjega mošta ali ne? Na Dolenjskem in v Beli Krajini to vprašanje ne pride toliko v poštev, ker se tam le malokdo poslužuje sladkanja. Tudi so v teh krajih večinoma že vsi vinogradniki potrgali grozdje. Drugače je v tem pogledu na Štajerskem, kjer pridelujejo sortna, buketna in močna vina. Ti mošti pa morajo vsebovati gotovo množino sladkorja (nad 18%), da dosežejo vina svojo jakost in polnost in da postanejo tudi glede arome in kisline razmeroma ubrana (harmonična). Ako mošti takih sort ne dosežejo vsaj 18% sladkorja, je potrebno, da se jim ob kipenju doda gotov odstotek v moštu raztopljenega sladkorja (2 do 4 kg na 100 litrov), ali pa se morajo pozneje taka prešibka vina rezati z drugimi močnejšimi in milejšimi vini, kar pa navadno spremeni pravi značaj dotičnega sortnega vina. Zato je direktno sladkanje vsekakor bolje in ceneje, kajti ves dodani sladkor povre med kipenjem z jagodnim sladkorjem vred in oba se razkrojita enakomerno ter podelita vinu enake snovi in enake lastnosti. Razliko napravi v tem oziru le saharin, ki se ne razkroji, marveč le osladi vino odnosno mošt ter s tem kvari pravi okus. **Zato se s saharinom ne sme sladkati.**

Sladkanje ni baš zagovarjati in priporočati, toda slabe vremenske razmere pogosto prisilijo vinogradnika do prezgodnje trgatve in dosledno tudi do te manipulacije, kajti vinska trgovina zahteva poleg šibkih navadnih namiznih vin tudi močna polna in buketna vina. Oni, ki prično z glavno trgatvijo šele po 15. t. m., pa bodo s svojim pridelkom tudi v kvalitetnem oziru še prav dobro odrezali. Seveda, dokler se ne uvede povsod obligaten trgatveni red, ki bi strogo določal čas in način trgatve v posameznih srezih in občinah, s čimer bi se zaradi popolne dozoritve grozdja kakovost naših vin naravnim potom uravnala, se mora pač segati po drugačnih zboljševalnih sredstvih.

Cene novemu vinu se še niso nikjer ustalile in so zelo različne. Na drugi strani pa tudi ni še nikakega pravega zanimanja od strani večjih odjemalcev. — **Fr. Gombač.**

Ogrožanje naše domače industrije potom nabave železniškega materijala na kredit v Nemčiji

Povodom vesti, da je prometno ministrstvo sklenilo v Nemčiji posojilo od 100 milijonov mark za nabavo železniškega materijala, se je v Centrali industrijskih korporacij SHS v Beogradu vršila konferenca predstavnikov železarske in kovinske industrije iz vse naše države. Na podlagi sklepov te konference je bila prometnemu ministru g. Andri Staniču poslana predstavka, v kateri se uvodoma ugotavlja, da se je naša domača industrija dosedaj vidno udejstvovala pri nabavah za potrebe državnih železnic na železniškem materijalu. Pri teh nabavah so sodelovala predvsem industrijska podjetja, ki so mnogo žrtvovala, da se v smislu zdravih ekonomskih načel in na željo uradnih krogov ustanovi v naši državi industrija, ki bi mogla v čim večji meri zadovoljiti potrebe državnih železnic. Zato je vest o pogajanjih za posojilo z nemškim železarskim trustom »Stahlunion« vzbudila v krogu te industrije veliko začudenje, kajti gre za nabavke železniškega materijala za ogromno vsoto 100 milijonov mark (1.35 milijarde Din), pri čemer ni ministrstvo predhodno stopilo v zvezo z našo domačo industrijo.

Na konferenci se je povdarjalo, da so take nabavke na kredit v splošnem zelo nevarne, ker postane v večini primerov zaradi pretiranih cen materijala nizka obrestna mera za kredit iluzorna. Sodelovanje domače industrije pri teh nabavah bi bilo tem lažje, ker bi le manjši del skupne vsote odpadel na oni železniški materijal, ki se lahko izdeluje v naši državi. Dalje smatrajo industrijci, ki so bili zastopani na tej konferenci, da je povsem pogrešno v naprej naročiti materijal in ugotoviti cene, kajti racijonalno bi bilo le, če bi se te nabave izvršile polagoma po stvarni potrebi in po tehnični možnosti uporabe materijala. Lahko se zgodi, kakor je bilo pri reparacijah, da se bo naročil materijal, ki bo leta in leta ležal in čakal, da se uporabi. Za železarsko in kovinsko industrijo bi imele take nabave materijala, ki se izdeluje v naši državi, katastrofalne posledice, pri tej industriji so dobave državi predvsem pa železnicam največjega pomena za obrat, ne glede na to, da je ta industrija zaradi reparacijskih nabavk utrpela že težko škodo. Če bi se sedaj milijardne dobave tale inozemstvu, tedaj bi naša industrija leta in leta ostala brez dela, kar bi povzročilo propadanje posameznih podjetij. Prizadeta bi bila številna podjetja, kjer je investirano okrog 1 milijarde dinarjev in ki zaposluje okrog 20.000 delavcev in uradnikov. Naravna posledica propasti te industrije pa bi bila brezposelnost, ki bi se občutila tudi v sorodnih strokah, dočim bi država izgubila znatne dohodke na posrednih in neposrednih davkih. Zato je centrala industrijskih korporacij zaprosila vlado, da se nabave železniškega materijala vršijo po stvarni potrebi in možnosti uporabe, da se te nabave izvršijo s sodelovanjem domače industrije in da železniško ministrstvo ne nabavlja v inozemstvu nikak materijal, ki se izdeluje v naši državi, kakor n. pr. vijaki, drobni materijal za tračnice, vagonski deli, skretnice, okretnice, mostovi, železne konstrukcije, rezervoarji in tračnice v teži do 21.2 kg po tekočem metru.

= **Spor med konkurzno maso Slavenske banke in dunajsko Länderbanko poravnan.** Pred dnevi sta se mudila v Zagrebu dva predstavnika dunajske Länderbanke dr. Belak in ravnatelj Dubrowitz, in sicer v svrho pogajanj zaradi spornega paketa delnic Trboveljske premogokopne družbe, ki je last Slavenske banke in ki ga Länderbanka zadržuje kot garancijo za terjatve napram Slavenski banki ter ga dosedaj ni hotela izročiti konkurzni masi. Kakor sedaj poročajo iz Zagreba, je upniškemu odboru Slavenske banke uspelo doseči poravnavo z Länderbanko, po kateri bo Länderbanka od teh ca. 107.000 delnic Trboveljske premogokopne družbe prevzela v kritje svojih terjatev okrog 87.000 teh delnic po tečaju 560 Din za delnico (sedanji borzni tečaj znaša 470—480 Din), dočim bo ostanek okrog 20.000 delnic, ki so po trenotnem borznem tečaju vredne skoro 10 milijonov Din, izročila konkurzni masi. S tem bi bil storjen velik korak h končni likvidaciji konkurzne mase. Če bo uprava konkurzne mase prodala te delnice po sedanjem borznem tečaju, tedaj se bodo njena razpoložljiva denarna sredstva povečala na okrog 35 do 36 milijonov Din. — V zvezi s temi pgoajanji poročajo iz Dunaja, da je poravnava glede zahtev, ki jih zaradi omenjenega paketa delnic stavlja konkurzna masa Slavenske banke, mogoča le na ta način, da Länderbanka prevzame te delnice po višjem tečaju, **dočim odklanja vse druge bonifikacije.** Ker omenjeni paket delnic ne bo torej prišel na trg, se je tečaj Trboveljske nekoliko dvignil. — Po tej poravnavi bi se Länderbanka, ki je bila za poslovanje Slavenske banke v zadnjih letih odgovorna, izvlekla iz afere za vsoto 6 milijonov 930.000 Din, kolikor znaša razlika med prevzemnim tečajem 560 Din in trenutnim borznim tečajem 480 Din. Drugače pri polomu Slavenske banke ne bo prav nič izgubila, ker si je svoje terjatve še pravočasno zavarovala z depojem delnic Trboveljske premogokopne družbe, ki jih bo sedaj prevzela. Ves račun pa bodo seveda plačali ostali upniki.

= **Državna hipotekarna banka se bo pogajala z zagrebškimi bankami in denarnimi zavodi zaradi izročitve pupilnega denarja.** Kakor poročajo iz Zagreba, bodo v kratkem pričela pogajanja med bankami in denarnimi zavodi ter Državno hipotekarno banko zaradi predaje pupilnega denarja, ki je naložen pri teh zavodih in se mora po zakonu o Državni hipotekarni banki izročiti najkasneje do konca leta 1932.

= **Dobave.** Strojni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 11. t. m. ponudbe glede dobave 400 komadov vzmetnih podložkov, do 12. t. m. glede dobave 400 kg raznih matic, svinčene pločevine, medenih mrež in jeklene žice, do 15. t. m. glede dobave 200 kg klobučevine v ploščah, raznih tiskovin; do 18. t. m. glede dobave kavčukastih zagostk, kavčukastega platna in kavčukastih obročkov. — Prometno - komercijalni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 26. t. m. ponudbe glede dobave 1200 kg žičnikov. (Pogoji so na vpogled pri posameznih oddelkih). Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema ponudbe glede dobave železne pločevine, do 17. t. m. glede dobave 40.000 kg portlandskega cementa, do 19. t. m. glede dobave 150 kub. m jamskega lesa in plinskih cevi, do 22. t. m. glede dobave 1500 m novih tračnic, do 24. t. m. pa glede dobave 1000 m novih tračnic. Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave 3000 komadov metelj, 1000 komadov krtač za ribanje, 300 komadov raznih drugih krtač in 1000 komadov lesenih lopat.

Borze

9. oktobra.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet znaten. Največje je bilo povpraševanje po devizah na Curih, Prago, London, Berlin in Dunaj. Malenkostno potrebo v devizah na Newyork, Trst in Pariz je krila privatna ponudba, vso ostalo potrebo pa Narodna banka. Tečaji deviz so ostali v glavnem nespremenjeni, edino deviza na London se je nekoliko okrepila, dočim je deviza na Dunaj popustila. Med efekti je bila Kranjska industrijska zaključena po 297.

Na zagrebškem efektnem tržišču se je danes Vojna škoda okrepila. Pri živahnejšem prometu se je promptna trgovala po 438 in 439, kasa po 437.5 in za december po 450. Investicijsko je bilo zaključeno po 85.75. Med bančnimi vrednotami so bili običajni zaključki v Hipotekarni po 58, v Kreditni po 85, v Jugobanki po 88.5, v Praštedioni po 920 in v Srpski po 151. Med industrijskimi vrednotami se je okrepila Slavonija, ki se je trgovala po 5, dočim je Drava nekoliko popustila na 530 zaključek. Pri čvrsti tendenci se je trgovala tudi Trboveljska po 485 in Dubrovačka po 480 — 485, ob sklepu pa po 490.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 0 — 22.83, Berlin 13.5425—13.5725 (13.5575), Bruselj 0—7.9124, Budimpešta 0—9.9344, Curih 1094.1—1097.1 (1095.6), Dunaj 7.9964—8.0264 (8.0114), London 275.76—276.56 (276.16), Newyork 56.84—57.04 (56.94), Pariz 221.25—223.25 (222.25), Praga 168.37—169.17 (168.77), Trst 297—299 (298).

Curih. Beograd 9.13, Pariz 20.30, London 25.20, Newyork 519.6, Milan 27.22, Praga 15.40, Dunaj 73.10, Budimpešta 90.65, Berlin 123.63, Bruselj 72.18, Amsterdam 203.325, Varšava 58.25, Bukarešta 3.135, Sofija 3.75.

Dunaj. Beograd 12.46625 — 12.50625, Berlin 168.81 — 169.31, London 34.43625 do 34.53625, Milan 37.18 — 37.28, Newyork 709.65 — 712.15, Praga 21.02875 — 21.10875, Curih 136.58 — 137.08.

Efekti.

Ljubljana. Celiska 158 — 0, Ljubljanska Kreditna 128—0, Praštediona 920—0, Kreditni zavod 175—0, Vevče 110—0, Kranjska industrijska 297—297 (297), Ruše 265—280, Stavbna 56—0, Šešir 105—0.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 438.5 — 439.5, kasa 437.5 — 438.5, za december 448.5 — 449.5, investicijsko 85.5 do 85.75, agrarne 56 — 56.5; bančne vrednote: Poljo 17.5 — 18.5, Kreditna 85 — 86, Hipo 58 — 58.5, Jugo 88 — 88.5, Ljubljanska kreditna 126 — 130, Narodna 6900 — 7000, Praštediona 920 — 925, Srpska 151 — 152; industrijske vrednote: Narodna šumska 16—0, Gutmann 190 — 195, Slaveks 102 — 105, Drava 530 — 540, Šećerana 480 — 490, Vagon 0 — 90, Union Osijek 280 — 0, Vevče 110 — 112, sis 15 — 20, Dubrovačka 485 do 489, Trbovlje 480 — 485, Narodna mlinska 19.5 — 0.

Blagovna tržišča

= **Hmeljski trg v Savinjski dolini.** Kakor nam poročajo iz Žatca, hmeljska kupčija v Savinjski dolini še vedno miruje. Nakupovalci kupujejo blago, ki se jim ponuja po pretiranon izkih cenah (10—28 Din kg). Zato producenti raje pošiljajo svoje blago v Strasbourg in Žatec, kjer dobijo znatno višje cene. V Strasbourgu je savinjsko blago lažje prodati, ker je boljše kakor pa alzaško in dobijo hmeljarji po odbitku stroškov okrog 35 Din za kg. Tudi v Žatcu se dosežejo znatno boljše cene, in sicer od 35 do 42 Din za kg po odbitku stroškov.

Ljubljanska blagovna borza. (9. t. m.) Les: Tendenca nespremenjena. Zaključenih je bilo 5 vagonov nežamanih bukovih plohov. Deželni pridelki: Tendenca za žito čvrsta. Cene pšenici, ječmenu, ovsu in turščici so se občutneje dvignile. Zaključena sta bila 2 vagona turščice. Nudi se pšenica (slov. postaja, mlevska tarifa, plač. 30 dni): baška, 80 kg, promptna po 302.5 — 305, za oktober po 302.5 — 305, za november po 307.5 — 310; turščica: baška, slov. postaja, navadna tarifa po 365.5 — 370, ameriška »La Plata«, promptna, zacarinjena, fco. Ljubljana po 315.5 — 320; ječmen: baški, 70/71 kg, zdrav, rešetan, fco. Ljubljana, plač. po prejemu blaga po 315 — 317.5; rž: baška 73/74 kg, uzančno blago, mlevska tarifa, slov. postaja po 295 — 297.50; moka: »Og«, fco. Ljubljana, plač. po prejemu blaga po 430—435; oves: baški ali slavonski, rešetan, zdrav, navadna voznina po 285 — 290.

Novosadska blagovna borza (9. t. m.) Tendenca čvrsta. Cene pšenici so se pri večjem prometu ponovno nekoliko dvignile. Tudi cene moki, ki so navzlic naraščanju cen pšenici ostale v zadnjem času skoro nespremenjene, so se nekoliko okrepile. Promet: 158 vagonov pšenice, 1 vagon ovsa, 39 vagonov turščice, 23 vagonov moke in 5 vagonov otrobov. Pšenica: baška, baška potijska in sremska 252.5 — 255; banaška, pariteta Vršac 247.5 — 250. Oves: baški, sremski in slavonski 245 — 250. Ječmen: baški, pomladni, 68-69 kg 290 — 295. Turščica: baška, stara 315 — 320; nova, za december - januar 250 — 260; za marc-april 290 — 295; za april - maj 295 — 300. Moka: baška »0g« in »0gg« 357.5 — 367.5; »2« 337.5 — 347.5; »5« 317.5 — 327.5; »6« 270 — 280; »7« 245 — 255; »8« 205 — 215.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (8. t. m.) Zaradi čvrste tendence na inozemskih borzah, predvsem na budimpeštanskem terminskem tržišču je bilo razpoloženje na dunajski borzi prijaznejše. Ker je bilo povpraševanje slabo ni prišlo do večjega prometa. Turščica je dalje čvrsta. Uradno notirajo: pšenica: domača 36.75 do 37.25, madžarska potijska 40.5 — 41.5; rž: marchfeldska 37.25 — 37.50, madžarska 36 do 36.25; turščica: 35.50 — 36; oves: domači 33 — 33.5, madžarski 34 — 34.5.

Dunajski goveji sejem (8. t. m.) Dogon 3335 komadov, od tega 1143 iz Romunije, 1031 iz Madžarske in 417 iz Jugoslavije. Pri mirnem prometu je prvovrstno blago ostalo v ceni nespremenjeno, ostale kakovosti pa so se pocenile za 5 grošev. Za kg žive teže notirajo: voli I. 1.60 — 1.85 (izjemno 1.90 do 2.15), II. 1.15 — 1.55, III. 0.95 — 1.10, biki I. — 1.30, krave 0.85 — 1.45 in slaba živina 0.65 — 0.80.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani. 9. oktobra 1928. Višina barometra 308.8 m.

Kraj opazovanja	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlaga v %	Smer vetra in brzina v metrih	Oblačno	Padavine: Vrsta	Padavine: mm do 7. ure
Ljubljana	8.	766.3	4.5	10	mirno	10	megla	
Maribor		65.5	7.0		SW 1	0		
Zagreb		65.7	6.0	8	E 1	0		
Beograd		766.1	8.0	94	mirno	0		
Skoplje		765.9	14.0	65	W 1	7	dež	2.0
Split		763.9	12.0	55	NNE 7	1		
Sarajevo	7.							
Dubrovnik								

Solnce vzhaja ob 6.7, zahaja ob 17.27, luna vzhaja ob 0.56, zahaja ob 16.18.
Najvišja temperatura danes v Ljubljani 14.5 C, najnižja 3.8 C.
Dunajska vremenska napoved za sredo: Milo, bolj oblačno, morda tudi že padavine.

Iz življenja in sveta

Ali je alkohol škodljiv ali koristen?

To je eno izmed vprašanj, ki ne morejo široke mase ljudi nikakor zediniti k enotni ali celo nepristranski sodbi. Nekateri so brezpogojno prepričani o skrajno škodljivem učinku vsakršne alkoholne pijače, drugi hvalijo istotako brezpogojno njene dobre strani. Poglejmo, kaj pravi objektivna znanost.

Alkohol kot zdravilo

je užival že v starih časih velik ugled in tudi danes ga priporočajo v nekih slučajih mnogi znameniti zdravniki. To pred vsem radi tega, ker vpliva alkohol v majhnih količinah — 15 do 20 gramov — krepčilno. Poskusi so dokazali, da se sila mišic potroji po zaužitju takšnih količin že po 10 do 15 minutah za cele pol ure, in sicer velja to za tisto mišičevje, ki ga ima človek v oblasti, dočim se neprostovoljna delovna sposobnost raje zmanjša. Človek izgubi občutek utrujenosti, toda če pomislimo, da tvori ta občutek za normalnega človeka nekakšno naravno varnostno napravo, ki ga obvaruje pred popolno izmučenostjo, se pokaže, da so blagodejni učinki tudi majhnih alkoholnih količin zelo dvomljivi. Drugače pa je pri bolezenski slabotnosti in utrujenosti. Tukaj vplivajo majhne množine kakšne alkoholne pijače, n. pr. konjaka ali šampanjca, zelo dobro na subjektivni počutek pacijentov. V specijalnih slučajih, n. pr. za močna mrzlična stanja in pri zastrupljenju krvi, se zdravniki ne branijo predpisati bolnikom celo večje količine alkohola. In tu so opazili neobičajen pojav, da se takšni bolniki ne upijanijo, niti če prej niso bili navajeni na alkohol. Ta pojav razlagajo s tem, da se alkohol v telesu, ki ga trese mrzlica, hitreje oksidira in da je po drugi strani tudi razdraženi živčni sistem bolnikov odpornejši proti njemu. To so torej slučaji, ko alkohol lahko smatramo za zdravilo — toda ne smemo pozabiti, da pozna moderna medicina še vse uspešnejše zdravilne metode, zaradi katerih postane alkohol povsem nepotreben. Zdravljenje z vodo, obkladke, znojilno kuriranje in podobno uporablja moderni zdravnik v vseh slučajih raje nego zdravljenje z opojnimi pijačami.

Alkohol in mast.

Zelo razširjeno je mnenje, da alkohol človeka odebeli. To je povsem napačno. Tudi pri pivu, ki kaže te učinke, je resnica ta, da ne gre odebelenja pripisovati alkoholu, temveč količini slada, ki je v tej pijači. Alkohol sam na sebi vpliva kvečjemu kot ohranjevalec masti, ker zgori v telesu hitreje nego druga hrana, ki jo potem telo s proizvajanimi kalorijami alkoholnega zgorenja spreminja v mast.

Alkohol kot hranivo.

Naziranje, da je alkohol direktno hranivo kakor n. pr. sladkor, je moderna znanost popolnoma zavrgla. Znani fiziolog Durig je dokazal, da pade delovna sposobnost turistov, ki so pred turo zaužili kakšno aloholno pijačo, za 20 odst. napram drugim turistom, ki so se okrepčali z neznatnimi količinami sladkorja, čokolade ali kakšnega drugega hraniva.

Alkohol in prebava.

Razni narodi, zlasti severnjaški, imajo navado, da popijejo po mastnih jedeh kozarec žganja ali podobnega. Prepričani so, da jim to pospešuje prebavo. Kaj pravi znanost?

Res je, da odstranjuje alkohol z omamljenjem želodčnih živcev občutek prenapolnjenosti želodca, toda prebava sama na sebi se poslabša. Gorčica, poper in brezalkoholne pijače, ki vsebujejo ogljikovo kislino, učinkujejo bolje nego alkohol. In poleg tega ne krajšajo življenja, kar je za pivce dokazano dejstvo. Prav tako je dokazano, da vpliva nezmerno pitje alkohola sila škodljivo na potomstvo, o čemer pač ni treba govoriti na dolgo in na široko. Tudi najmanjše količine strupene pijače je treba otrokom in mladim ljudem zabraniti. Povdariti pa je treba, da odraslemu človeku alkohol v majhnih množinah ne škoduje bogve kako, čeprav o kakšni koristi tudi ni nobenega govora.

Anekdote iz ameriških predsedstvenih volitev

Sedanja ameriška volilna agitacija je prav resna in besna, kajti prvič po Wilsonu pojde po splošnem pričakovanju za prav neznatno razliko med glasovi, prvič po Wilsonu utegnejo letos zmagati demokrati, in če ne bi, zmaga republikancev ne bo sijajna. Tako pravijo v Ameriki sami, tako pravijo v Angliji in Nemčiji, in kar je značilno, tako govore — stave. Te se sklepajo zelo al pari i na republikanskega kandidata Hooverja, i na demokratskega kandidata Al. Smitha. (V glavnem: Smith je za zmerno prohibicijo, je torej »moker«, Hoover je »suh«. Smithov je Newyork in farmerski zapad. Hooverjeva je sredina in sever. Odločiti utegne jug, kjer so pa šanse zopet precej pol in pol. Napram Evropi sta pa oba kandidata pred vsem — ameriška.)

Volilna borba je ostra in tipično ameriška, v njej je velika vloga odkazana tudi klevetam in blatenju, pa tudi humorju. O tem dva primera, ki vzbujata obilo veselosti:

Volilni shod, mnogo udeležbe. Republikanski govornik prigovarja volilcem, grmi, prosi, vabi obeta, grozi. Koncem govora debata. Prične se z retoričnim vprašanjem: »Ali ste po teh izvajanjih vsi prepričani o pravilnosti našega stališča? Ali je še kdo tu, ki bi hotel glasovati za demokrate?« Pa se oglasi širokopleč farmer, ki izjavi: »Moj ded je bil demokrat, moj oče demokrat, tudi jaz sem zvest demokrat in bom glasoval za Al. Smitha!« — »Tako?« ugovarja republikanski govornik, »— to je ravno tako, kakor če bi bil torej stari oče koniski tat, oče koniski tat, kaj bi bil pa potem Vi?« — »Republikanec seveda!« se odreže farmer in zborovanje v en glas zagrmi v krohot. —

Druga: Velik ogled »Bele hiše«, t. j. predsedniške palače v Washingtonu. Vsak teden enkrat smejo vanjo tujci na ogled, kakor v muzeju. Tudi to pot roma procesija gospodov in še več dam skozi sobane, ter si ogleda tudi »najsvetejše«, predsedniške spalnice, gospoda in gospe Calvin Coolidge. V sobi gospe predsednikove meni republikanska dama pri pogledu na obširno posteljo: »Tu bo pa kmalu spala gospa Hooverjeva!« — »Že mogoče,« jo suho zavrne demokratska obiskovalka, jezična Irka, — »pa bo že morala spati z Al. Smithom!«

Seipel (Heimwehrovcem pred pohodom v Dunajsko Novo mesto): »Če vas zapuste vsi dobri duhovi — jaz ostanem vendarle z vami!«

Družinsko življenje v Ameriki

Ameriške statistike se rade bavijo z zanimivimi in značilnimi podrobnostmi iz družinskega življenja. In tako je izšla te dni študija, ki obravnava razmere v 23.373 družinah po vsej Uniji. To je sicer le majhen del vseh ameriških družin, vendar pravi študija, da so ugotovitve za njih krog veljavne za celoto.

Statističar se je predvsem bavil z vprašanjem števila otrok in je ugotovil, da nima skoraj četrtina teh 23.373 družin nobenega otroka, v drugi četrtini je našel samo enega toroka, približno v petini dva in v mani nego tretjini tri ali več otrok. Mož vzdržuje družino v treh petinah vseh primerov, v ostalih dveh petinah so služile žene ali otroci ali oboje skupaj. 20 % vseh poročenih žena delujejo kot neizučene delavke, 12% je zaposlenih v trgovinah in obrtih.

Neka druga statistika se bavi z nekaj več nego 11.000 družinami v 37 mestih od države Maine do Kalifornije. Hiše teh družin so cenili v 26.9% vseh primerov na 4500—6000 dolarjev, v 24.6% od 6500—8000 dolarjev. 5.2% vseh družin je imelo hiše, ki so bile vredne 20.000 in več dolarjev. Ostale družine niso imele lastnih hiš. Približno 70% družin, ki so stanovale v lastnih hišah, je imelo svoj hišni telefon. Kakšnih 85% navedenih 11.000 družin z lastnim stanovanjem ali brez njega je imelo lastno kopalnico, 9% jih je imelo 2—5, ostalih 6% je bilo brez nje. Samo 7.2% družin je živelo v zanemarjenih stanovanjih, 36% v precej dobrih, 43.2% v dobrih, a 13.6% v izvrstnih. V 96.9% stanovanj so našli električno razsvetljavo, v 91.2% plinsko razsvetljavo samo ali združeno z električno razsvetljavo, 95.5% stanovanj je bilo opremljenih z vodovodom, 92.8% z vodnim klosetom, 1.7% z električnimi ventilatorji. Približno 90% družin ni imelo stalno nameščenih služabnikov ali služabnic. Letni dohodki družin so znašali v 38.1% vseh primerov do 2000 dolarjev, v 28.8% 2500—3000 dolarjev, v 5.2% 3500—5000 dolarjev, v 6.9% 5500 do 9000 dolarjev. Naziranje, da ima vsak četrti Američan svoj avto, je pretirano, 40% obiskanih družin ga ni imelo, 7% jih je pa imelo zato več nego enega.

Nenavadno razžaljenje Veličanstva

Japonska sodišča se bavijo z ogromnim procesom, v katerem je obtoženih 175 moških in žensk radi razžaljenja cesarja. Obtoženci so pristaši verske sekte Tenrikijo, katere nauke smatrajo japonske varnostne oblasti za žaljenje japonske cesarske hiše. Načelnik in začetnik te verske ločine Oniši uči, da so se v njem ponovno včlovečili božanski predniki današnjega mikada. Izdal je letak, v katerem dokazuje ta nauk svoje nove vere. Dasi v tem letaku ni prav nič žaljivega, vendar uradi ne dovoljujejo, da bi kdo izdajal za prednika vladajočega cesarja. Zaprli so tedaj celo vrsto Onišijevih pristašev in sodišča sedaj že tri mesece na vso moč iščejo paragrafa, po katerem bi lahko obsodili zločince Onišijevih vernikov je skupno okoli 4000, po večini kmetov, ki so dali ustanovitelju vere ves svoj imetek, da si je sezidal lepo svetišče, kjer se daje častiti kot božanski mikadov praprađed.

Maršal Pilsudski

je te dni v Bukarešti zaman skušal pridobiti Romunsko za pristop k velikemu vzhodnemu bloku proti Rusiji in Nemčiji.

Živ pokopan

Poljski listi poročajo o tragikomičnem slučaju, ki se je pripetil v mestecu Podleskem Medzirzečju. Pekovski pomočnik Lejba Kacev je v spanju zaspal v letargijo in so ga zjutraj našli v postelji brez življenja. Poklicni židovski mrliški oglednik je proglasil pomočnika za mrtvega. Pripravili so vse za pogreb, zabili nesrečnega mladeniča v rakev in pokop bi se bil tudi v redu izvršil, da niso prve grude prsti, ki so bobnele po pokrovu krste, priklicale navideznega mrliča k življenju. V strahu je Lejba dvignil na rahlo pribiti pokrov in se dvignil v krsti. Brž ko je spoznal, za kaj gre, je spustil na preplašene pogrebce kopo krepkih psovk in hudih prokletstev. Žalujoči so se šele sedaj zavedli in v silnem strahu drli s pokopališča. Kako uro potem pa so se nekateri hrabrejši židje le upali na pokopališče, da pogledajo, kaj dela hudi mrlič. Ta je skl'učen ždel v krsti in se ni upal na plano. Bil je čisto nag in se je sramoval iziti iz prezgodnjega groba. Vsega trdega od mraza so nesrečnika prenesli v bolnico, ker se je siromak pri tem močno prehladil. Na srečo pa si je kmalu opomogel in sedaj že zopet peče kruh podleškim Židom.

Pierre Mony,

bivši francoski mednarodni šampijon v nogometni stroki, je prišel te dni pred poroto v Pas-de-Calaisu. Iz neznanega vzroka, bržkone iz ljubosumnosti, je umoril kolesarskega mojstra Jeana Delpierrea.

Pred sodniki

Vola je ukradel

Janez F., delavec v Dupljah, je letos meseca avgusta odšel z dvema tovarišema na planine. Ko je ležal na »Kleku«, tam gori na gorenjski planinici, se je spomnil planšarice Maričke in svoje ljubezni do nje. Vsak večer ji je sviral na piščalko in sanjaril pod milim nebom, pa je vse minulo. Marička se je omožila, ker ga ni mogla čakati, njemu je postalo dolgčas, samo piščalka ga je še tolažila. Naposled je pa tudi Janez odšel v dolino, kjer je postal težak in poskušal pozabiti svoja najkrasnejša leta mladosti.

Jasno je sijalo solnce in žarki so se odbijali ob visokih smrekovih vrhovih, Janez je pa ležal na visoki jasi in pričakoval svoja tovariša. Kmalu sta se vrnila z hriba, kamor sta se napotil. Jeli so se pogovarjati in Janez se ni mogel ločiti od planinskega sveta. Poslovila sta se od njega tovariša, on je pa ostal sam. »Koliko delam vse svoje življenje, koliko se trudim, a kaj imam od tega?« si je dejal in ležal v travi do mraka.

»Koliko je gospodarjev in kako so bogati, cele procesije drobnice in govedi se pasejo tod okoli, a jaz si z vsem svojim trudom nisem pridobil niti enega repa!« je nadaljeval Janez in jel polglasno žvižgati tisto prelepo pesemco planinsko od planinc, na katerih sije solnčece in kjer ima planšarica svoje špase.

Ko se je zmračilo, je skočil Janez kvišku in si dejal: »Doslej nisem imel kravice, a zdaj bom imel kar vola, baš onegale, ki se tamle za streljaj od mene pase nekoliko oddaljen od črede.«

Rečeno, storjeno! Tiho se je Janez priplazil k volu in ga odgnal s seboj. Voliček je odšel rad ž njim in fant ga je postavil v neki hlev v dolini, kamor je nameraval priti pozneje ponj in ga prodati.

Janez je bil razočaran. Sam ni vedel, kdaj je dobil raševinasto jetniško obleko in komaj se je zavedal, kaj se je vse godilo z njim. Mesto, da bi gnal Janez volička v mesto na semenj, kakor je nameraval, je gnal Janeza orožnik v zapor.

Gasilec Tone

Letos meseca avgusta je gorelo v vas Jezero pri Ložu. Medtem, ko so gasilci skušali omejiti ogenj, je gasilec Tone želel pogasiti drug požar. Vlomil je v klet kmeta Petra in ukradel steklenico slivovke. Vtaknil jo je pod suknjič in hotel ž njo zbežati. Tedaj sta ga opazila službujoča orožnika, ki sta ga zgrabila in mu ukazala, naj pokaže, kaj ima.

»O, to-le slivovko sem hotel rešiti!« se je zagovarjal Tone.

Orožnika fantu nista verjela, ker sta videla, da je hotel pobegniti, in sta ga naznanila.

»Samo ena steklenica slivovke, pa me stane cel mesec težke ječe in še post zraven, ker sem jo izmaknil pri požaru!« je jadikoval Tone proti svojemu znancu, ko sta stopala po stopnicah v sodni palači. Njegov znanec, kovač Lipe, ga je tolažil, naj na vse to pozabi, ker bo kazen nastopil šele čez mesec dni in ga je povabil s seboj v gostilno.

Abesinska umetnost

Ženevski inženjer Molly je prinesel s svojega potovanja po deželi negusov več interesantnih slik. Razstavil jih je v ženevskem etnografskem muzeju. Naša slika nam kaže dva primera te umetnosti, ki so ji videti na prvi pogled bizantinski vplivi. Njiju avtor je slikar Behailu, ki živi sedaj v abesinskem glavnem mestu Adis-Abebi.

Dr. Ivan Lah:

V tistih dneh

(Pred desetimi leti.)

(Konec.)

Stopil sem na peron. Na tretjem tiru je stal vlak z napisom: proti Ljubljani. Kaj? Slovenski napis v Beljaku? Nekaj vojakov je vstopalo. Sprevodnik ki je stal ob vlaku, je imel čudno prijazen obraz.

»V Ljubljano?«

»Da, v Ljubljano.«

Čudo božje! Tudi sprevodnik govori slovensko. Pred vojno bi bili rekli, da izzivaš, če bi bil na koroških kolodvorih govoril slovensko. Res, Avstrija je postala pravična — toda prepozno. Min. preds. Hussarek je tiste dni razlagal nemškim časnikarjem na Dunaju, da vlada v državi popolna svoboda in enakopravnost. Samo to je pozabil povedati, da nihče več zanjo ne mara — ker so vsi čakali na nekaj višjega, lepšega, na svoje narodne države. O, kako so bile lepe tiste koroške vasice v Rožu, ko smo se v ranem jutru vozili mimo njih. V razgovorih je bilo živahno — vse je govorilo o bodoči Jugoslaviji. In vse gore naokoli — se je zdelo — da odmevajo o nji, težko pričakovani, rešiteljici iz trpljenja.

Že smo v tunelu in nato na Jesenicah. Na peronu je veselo, domače, povsod jasni obrazi, skoraj se ne čuti, da je še vojna... Drdramo navzdol ob šumeči Savi, gore molče strme v dolino, kakor da čuvajo v sebi lepo skrivnost. Še par mesecev in vsa ta zemlja bo del Jugoslavije. Ljudje pripovedujejo razne zgodbe o pomanjkanju — a vsem se bere na obrazu, da pričakujejo nekaj veselega, velikega... Sedim med njimi kot tujec, poslušam in gledam: Kako lepi so bili naši ljudje in domovina v teh dneh pričakovanja.

Končno: Ljubljana!

Opiraje se ob palico hodim počasi po Dunajski cesti. Vse je, kakor je bilo pred tremi leti — le vojni hrum se je odmaknil nekam daleč — ljudje, hodijo mirno, stojé, govoré... Vidi se jim, da so izmučeni in sestradani. Tudi jaz sem lačen. A glej, pred »Šestico« stoji znanec. Gleda in ugiblje, ali sem pravi:

»Od kot in kam?«

»Iz Prage domov.«

Stopila sva na vrt in se okrepčala. Nadaljujem pot. Šelenburgova ulica. Tri gospodične stoje in gledajo:

»Je, ni, je, ni... je.«

Pozdravimo se. Ali sem se res toliko izpremenil?

Ljubljana se mi je zdela tiha in prazna, kakor da ni ljudi doma; odšli so po svetu in čakajo, da se vrnejo na tisti veliki dan... O tem ni dvoma: Jugoslavija prihaja, je že pred nami, med nami, samo še ena velika zadnja beseda: Zmaga! in vstala bo iz razvalin.

Popoldne sem se odpeljal domov, pozdravil očetov dom in materin grob. Zvečer sva sedela s sestro pred hišo in je pravila o tem, kako so gospodarili pruski vojaki, kako so ženske podpisovale deklaracijo, kako je mati čakala... V tihi jesenski noči se mi je zdelo, da slišim molitve tisočerih koč, vse v eni misli, na konec, na rešitev.

Prihajal sem v Ljubljano po novice. V »Narodni kavarni«, v zadnji sobi je bil generalni štab. Oni, ki so znali čitati, so opazili nenavadna poročila iz Macedonije. Primerjali smo poročila in karte in videli, da se tam doli nekaj godi... Poročila so naštevala nova imena, ki so ležala za solunsko fronto. Toda nas so takrat bolj zanimale notranje fronte: češka, poljska, jugoslovenska. Zato se nismo brigali za male izpremembe na vojni fronti. Zdele so se nam brez pomena, ker smo pričakovali odločitve v Franciji.

Ko sem se vrnil v Prago, sem posetil nekega dne gospo P. Našel sem pri nji ruskega majorja v živahnem razgovoru. Komaj smo se dobro pozdravili, plane v sobo brez sape gospodična B.

»Bolgarija je kapitulirala!«

Major je planil na noge:

»Što, što?«

»Bolgarija je sklenila mir.«

Ali naj verjamemo? To je konec!

Obšlo nas je čudno navdušenje, kakor da je prišlo nenadno, kar smo že tako dolgo pričakovali. Ali je res? Prebita je železna fronta, zrušil se je en kos obroča, veliko izdajalstvo je kaznovano. Kaj sedaj? Govorili smo vse križem, v prsih nam je kipelo, zdelo se je, da bo človek planil ven in kričal . . . In že je prihitel nov gost z novico, da je Turčija sklenila premirje. Dame so se objemale od veselja. Major je obsedel in si obrisal solzo. Velika zmaga je prihajala in njegove domovine ni bilo ob nji . . . Poročila v listih so bila skromna, kakor da se ni zgodilo nič posebnega . . . A med tem se je že valila srbska vojska navzgor ob Vardariu . . . Prišel je začetek konca . .

Nova služkinja

»Kaj pa je v tej steklenici?«

»Kit za razbito porcelansko posodo.«

Sinclair Gluck:

Zlati panter

21

Oglasil sem se pri Mallardiju s svojim malim avtom in ga zapeljal v neki restoran v Peekskillu, ki sem ga dobro poznal. Razgovarjala sva se o brezpomembnih stvareh; Mallardi je vneto solil razgovor z najbolj umazanimi opazkami, ki sem jih kedaj slišal. Najrajši bi ga bil vrgel z balkona restavracije v globino, a kaj, ko se na tem sestanku nisem smel ozirati na svoja osebna čuvstva. V nekem pogledu sem celo pristal na njegov način govorjenja; nazadnje sem mu tudi povedal, da sem slišal o njegovem imenitnem čaju.

Mallardi je bil oprezen. Trdil je, da je bil čaj, s katerim me je bil pogostil, navaden ruski čaj. Prestal sem siliti vanj ter jel govoriti z njim o Mussoliniju, za katerega je bil ves navdušen. Čez nekaj časa sem ga spet zapeljal domov.

Pri slovesu sem še enkrat poizkusil svojo srečo in rekel, da sem sam prelen, da bi tekal za stvarmi, ki so mi razen novodobnih mamil vse že znane; zato da ga prosim, naj mi, če je mogoče, pripomore do tega zanimivega izkustva.

Mallardi se je s ciničnim nasmeškom priklonil in dejal: »Kdo ve, nemara se mi vendarle posreči, da vam izposlujem kak zanimiv doživljaj, dragi gospod Clayton.«

Po teh besedah sva se poslovila.

Ob devetih sem se na dogovorjenem kraju sestal z Larryjem, ki me je že pričakoval. Napravil sem se bil v svojo najstarejšo obleko, da bi me bilo laglje smatrati za navadnega vlomilca; hotel sem, da me Vining ne bi spravljal v zvezo z Moorejem, če bi me zasačil. Peljala sva se k Viningovemu stanovanju in pustila voz v bližini.

Larry je bil dognal, da stanuje Vining sam zase in da skrbi za red v njegovih prostorih ženska, ki je samo podnevi tam. Edina težkoča je bila v tem, da prideva neopaženo v staro hišo.

Vining je stanoval v drugem nadstropju. Njegova okna so bila temna, toda v prvem nadstropju je gorela luč.

Larry je privlekel izpod svojega suknjiča vsakovrstno orodje in se mimodušno pripravil, da odpre hišna vrata.

»Postojte, Larry,« sem velel, »tamle prihaja nekaj otrok — zdi se mi, da vem boljše sredstvo.«

V globoki dolbini hišnih vrat je imelo vsako stanovanje skrinjico za pisma, pod skrinjicami pa so bili gumbi električnih zvoncev. Počakala sva, da naju je smejoča se in razgrajajoča deca minila; nato sem pozvonil pri vseh strankah, ki so stanovale v hiši.

Kmalu nato so se vrata avtomatično odprla. »Brzo, Larry,« sem šepnil, »vtaknite nekaj pod vrata, da se ne zapro.«

Larry je vtaknil pod vrata eno svojih dlet; nato sva se skrila v vhod sosednje hiše.

Čez nekaj trenutkov sva slišala, kako se je odprlo okno. Deca je še vedno razgrajala po ulici. Pri oknu se je pokazala ženska in zavpila: »Ti prekleti otroci!« Nato se je okno jezno zalopultnilo.

Čakala sva še deset minut. Vse je ostalo tiho. Vrnila sva se k hišnim vratom, Larry je oprezno odprl, pobral svoje dleta in zašepetal: »Brzo, gospod — zdaj ali nikoli!«

Stopila sva v hišo.

Dogovorila sva se bila, da se bo držal on pred menoj in se bo skril v stanovanju, tako da mi bo mogel priskočiti na pomoč, če bi me napadli.

Veža je bila slabotno razsvetljena. Vzpela sva se v prvo nadstropje. Larry je popoldne z zavojem pod pazduho iskal neke stranke, ki je vobče ni bilo ter se uveril, da mu ključavnica vrat, ki so vodila v Viningovo stanovanje, ne bo delala težav. Čez nekaj trenutkov sva stala v popolni temi pred temi usodnimi vrati in sva si nadela krinki.

Larry je izpustil mojo roko in se sklonil k vratom. Začul sem rahlo praskanje, tiho rožljanje in nato pok, tako močan, da se mi je v tej tišini zdelo, kakor da je nekdo ustrelil s topom. Obstala sva kakor vkopana, toda nič se ni ganilo.

»Evo, gospod,« je šepnil Larry, ves ponosen na svojo spretnost. »Pojdite vi naprej, jaz pa pridem za vami in se potuhnem.«

V eni roki sem držal majhno električno žepno svetiljko, z drugo sem jel tipati po Viningovem predsobju. Slišal sem, kako je Larry tiho zaklenil stanovanje; šele tedaj sem se upal posvetiti.

Ali ste si že kdaj svetili z žepno žarnico v tujem stanovanju? Njen žarek osvetljuje samo majhno površino na en mah, in kadar ste obsvetili vse, lahko začnete iznova, ker več ne veste, kje kaj stoji!

Naši onstran granic

p— **Razžaljenje Mussolinija.** Goriški tribunal je obsodil pet kmečkih fantov in sicer dva na 8 mesecev in 10 dni zapora, enega na 25 dni in dva na en mesec pogojno, ker so v neki gostilni peli »protinacijonalne«, to je slovenske pesmi, potem pa so baje sneli sliko Mussolinija s stene ter jo vrgli na cesto...

p— **Odpuščen je iz službe** učitelj Aleksander Sfiligoj v Medani v Brdih radi »manifestacij proti direktivam vlade in režima«. Sfiligoj je izprevidel, da fašistična učiteljska organizacija ne zastopa interesov svojih članov. Opogumil se je in naznanil tajniku svoj izstop iz organizacije. Zato so ga odpustili iz službe.

p— **Nov vihar.** Tržaški fašistični tajnik Cobolli je bil zopet v Rimu. Govoril je s Turatijem in raznimi ministri. Prometni minister mu je zagotovil, da se začetkom prihodnjega leta prične z elektrifikacijo nekaterih železniških delov z glavne tržaške črte in finančni minister mu je obljubil nekake davčne olajšave. Šlo je pa predvsem za »glavne politične probleme«. Cobolli je pokazal Turatiju svoj proti slovenski inteligenci naperjeni članek, priobčen v ‚Popolu'. Turati ga je odobril in Cobolli se je vrnil z novimi navodili za zatiranje slovenskega življa v Primorju.

p— **Na učiteljski konferenci v Sežani** je bilo precej živahno. Glavno besedo je imel fašistični tajnik Grazioli in ne morda šolski nadzornik. Grazioli se je izražal o Kraševcih zelo zaničljivo in zatrdil je, da so precej »nazaj s kartami«, na kar se je oglasila neka laška učiteljica, ki ga je zavrnila precej ostro. Grazioli je ukazal, da morajo dajati učitelji črne srajce in balilske obleke le najbolj vrednim in potrebnim otrokom. Ona učiteljica se je zopet oglasila: Saj jih itak nobeden ne mara in moramo obleke v pravem pomenu besede vsiljevati. Grazioliju je bilo dovolj. Učiteljico je zapodil s konference.

Damski klobuki v veliki izbiri in najnižjih cenah v modnem salonu 11 47a
Erna Djukanović,
Ljubljana. Sv Petra cesta 27 (dvorišče).

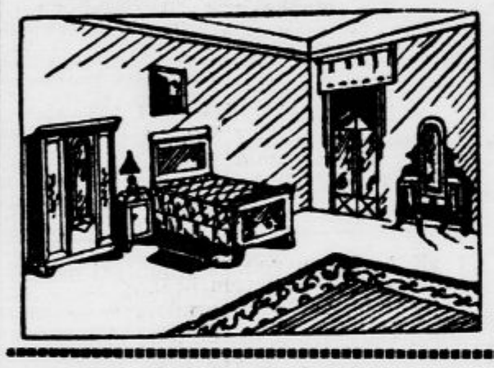

Na modernejše
POHIŠTVO
izdelano vse iz vezanega ter zamčeno suhega lesa, dobite najcenejše pri tvrdki 1 04
I. REPŠE,
Ljubljana Dvorni trg 1

TRAŽITE U SVIM TRGOVINAMA SAMO:
Jugobanat-patent-brašno
JER ĆETE BITI TEK ONDA VAŠIM PECIVOM ZADOVOLJNI!

„LISTRU"
zakrpa nogavico v 2 minutah. 12048
Razpošiljamica
EKONOMAT Stari trg 2/II

Česke tkanine
za domačo vporabo
Eksportiram svoje garantirano pristnobarvne izdelke za konsumente (kanavas, zefir - macco, inlet, batist, flanellet, damast, brisače i. t. d.).
Ko mi vpošljete naslov (zadostuje dopisnica z 1.50 Din znamko), dobite takoj iz moje tkalnice vzorčno kolekcijo gratis in franko na vpogled.
JAROSLAV MAREK,
tkalnica
Bystre nad Metuji — Češkoslovaška.

Divji kostani 12045
kompletna vagonska naklada 65 do 70 Din iz postaj. — Kupujem tudi manjše količine. Prevzamem osebno.
TEICHNER, Maribor, Tattenbachova ul. 21.

Ocarinjenje
vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošiljk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, Ljubljana, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno 18

D. M. C.
znamvanec, Perl - prejica, kvačkanec ter Mouliné 188
v raznih barvah in najceneje kupite le pri tvrdki
OSVALD DOBEIC — LJUBLJANA
Pred školijo 15
Na debelo! Velika zaloga. Na drobno!

Kapstadt-Stockholm ekspedicija in 752.000 lastnikov

Dokaz o izredni kakovosti teh cenih vozov

Pot, ki jo je napravila Chevrolet-ekspedicija po končani vožnji skozi Afriko.

Pogumnost 4 pijonirjev je izvršila s pomočjo 2 Chevroletov na progi od Kapstadta do Stockholma to, kar sploh noben voz katerekoli cene do sedaj še ni mogel izvesti. Prevozili so pot od Kapstadta do Kaira v času najhujšega deževja. Važno je pri tem zlasti dejstvo, da so ostali vozovi brez defektov in da nadaljujejo pot do Stockholma v brezhibnem stanju.

V službi 752.000 lastnikov modela 1928 je prevozil Chevrolet milijone kilometrov brezhibno na dobrih in slabih cestah ob vsakem času in v najrazličnejših okoliščinah.

Navedeni 4 pijonirji so doprinesli dokaz o Chevroletovi trpežnosti in zanesljivosti v najkočljivejših primerih s najtežjim poskusom, kateremu je bil kdaj kak voz izpostavljen. 752.000 lastnikov širom celega sveta je preizkusilo dnevno na udobnih in prijetnih vožnjah Chevroletovo izborno konštrukcijo in vse njegove druge vrline, ki jih sicer najdete samo pri dragocenih vozovih.

Oglejte si Chevroleta pri zastopniku. Zapazili boste mnogo zboljšanj v konštrukciji in opremi, katere bi sicer pričakovali le pri mnogo dražjih vozovih. Upoštevajte poleg tega tudi izredno nizke cene. Razumeli boste potem, zakaj kupuje vsak dan 4000 ljudi Chevroletov voz. Ti vozovi so dobavni takoj za ceno od Din 54.000 do Din 76.000.

Gordon Makepeace, žurnalist v tej ekspediciji piše: »Če to, kar smo storili s temi vozovi, ne bo dokazalo svetu, da je Chevrolet zares premagal vse težkoče, potem se to sploh nikdar ne bo mogelo dokazati.«

Zastopniki v celi Jugoslaviji

CHEVROLET
Proizvod General Motorsa

Glavno zastopstvo in zaloga rezervnih delov
V. & M. BAREŠIĆ & Co.
ZAGREB — Kraljice Marije ulica 34. — Tel. 27-44
LJUBLJANA — Dunajska cesta 12. — Tel. 2292

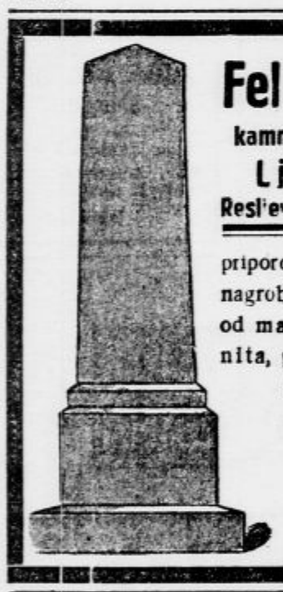

Fel x Toman
kamnoseški mojster
Ljubljana
Resljeva cesta štev 30
priporoča bogato zalogo nagrobnih spomenikov od marmorja in granita, plošče za grobnice marmorirane plošče za mobilije po najnižjih cenah.
183

Šola za jezike po Berlitzovi metodi
Francoščino, angleščino, italijanščino, nemščino itd. poučujejo samo izprašani profesorji dotičnih dežel, in sicer edinole v njih materinščini.
Pojasnila in priglasitve: vsak dan od 10. dop. do 9. zvečer:
KRALJA PETRA TRG, 8/I.

Sukno — Doubl
Kamgarn
za moške obleke, velika izbira — ugodne cene
R. Miklauc
»Pri Škofu«
LJUBLJANA, Lingarjeva ulica — Medarska ulica — Pred Škofijo

Razglas.

Županstvo trga Središče ob Dravi proda ca

300 m stoječega borovega lesa

Sprejem ofertnih ponudb do **27. t. m. 11. ure** v podpisanem občinskem uradu, kjer se dobijo natančnejši pogoji.

Gozd leži ob okrajni cesti, oddaljen od postaje Središče 30 minut. 12013

Županstvo trga Središče ob Dravi.
Župan Lukačič

V globoki žalosti naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem da je 8 t. m umrla moja ljuba, nepozabna mama, odnosno stara mama, sestra in teta, gospa

Gizela Flux

po mukapolni bolezni, previdena s sv. zakramenti. Pogreb se vrši v četrtek popoldan iz bolnice k sv. Križu ob ½ . uri popoldne.

M. Flux, poštni činovnik
sin

Žiga Flux, brat — Lojzka Flux, snaha

Pomlajevanje
in zdravljenje organizma pri ljudeh, ženah in otrokih.

Znameniti angleški zdravnik dr. Hajg je ugotovil, da sigurno vsi kulturni ljudje vnosijo v organizem obenem z jedjo tudi vse mogoče strupe (zlasti sečno kislino), katere organizem sam ne more odpraviti. Ti strupi oslabujejo, da, celo atrofirajo življenjske človeške žleze, ki preskrbujejo organizem z fermenti energije in moči, in s tem zmanjšujejo pri njem moč, kar povzroči razstrojstvo razmene materije, raznovrstne bolečine in muke, in dovedejo človeka do preranega starostnega oslabljenja, pa tudi do smrti. No, k sreči so znameniti znanstveniki kot Brown-Seckar, Karno, Stajnach in drugi dokazali, da bolan, utrujen in slaboten organizem, pod vplivom fiziološkega ekstrakta, (kakor je »KALEFLUID« D. Kaleničenko) iz življenjske žleze močne živali, zopet postane zdrav, močan, sposoben za delo in vse njegove fizične in umstvene sile pridejo zopet v norro, z drugimi besedami: **organizem se pomlaja.**

Brezplačno se vsakemu pošlje detajlna znanstvena literatura »Pomlajevanje in zdravljenje organizma« z zdravniškimi ocenami in pismi bolnikov o brezpogojnem učinku »KALEFLUIDA« pri raznih boleznih. Obrniti se je na: *Beograd, Šumadijska ul. 33, Miloš Marković.* — »KALEFLUID« sam pa se dobiva v lekarnah in drogerijah vsega sveta, tudi v Jugoslaviji. 110 1

Gg. zdravnikom se pošlje brezplačno in franko radi terapevtskih preizkušenj.

Mali oglasi

Naročila in vse dopise, tičoče se malih oglasov, je poslati na Oglasni oddelek „Jutra", Ljubljana, Prešernova 4. Tel. št. 2492

Vse pristojbine je uplačati obenem z naročilom, ker se oglasi ne probajo. Čekovni račun poštne hranilnice Ljubljana, št. 11.842

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socijalne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5.—. Pristojbina za šifro Din 3.—

Ženitve, dopisovanja in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.—. Najmanjši znesek Din 10.—. Pristojbina za šifro Din 5.—

Službo dobi

Pikola
sprejme takoj kavarna Narodni dom v Kranju. 34377

Natakarico
izvežbano, ki opravlja tudi ostala hišna dela, sprejme takoj restavracija Narodni dom v Kranju. 34378

Izurjeno pletiljo
primerno izobraženo, ki bi bila zaeno samostojna gospodinja, išče samostojen gospod višji zasebni uradnik na deželi. Ponudbe s sliko na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Pletilja-gospodinja». 34541

Prodajalko
ki bi imela obenem veselje za potovanje po Gorenjskem, iščemo. — Izvežbana mora biti v šivanju in umetnem vezenju na šivalnih strojih. Prednost imajo one, ki stanujejo v krajih višje od Škofje Loke na Gorenjskem. Pismene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Prodajalka-potnica». 33918

10 pletilj
izurjenih, sprejme takoj za stalno Ciril Vajt, Kranj 33818

Poštno pomočnico
ki je že delala pri večjem uradu, sprejmem. Garancija potrebna. Pismene ponudbe na podružnico Jutra v Mariboru pod «Poštna pomočnica». 34498

Trg. pomočnik
špecerist in železninar, vojaščine prost, dober računar, se sprejme takoj v trgovino na deželi. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 34524

2 kamnoseka
dobro izurjena, prvovrstne moči, sprejmem. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra» 34529

Perfektno kuharico
varčno in čisto, z lepimi spričevali, sprejmem. — Vprašati v lekarni Bahovec med 11. in 13. uro. 34627

Trg. učenko
boljših staršev, dobro računarico, sprejmem v mešano trgovino v manjšem mestu. Za hrano in stanovanje je plačati 300 Din mesečno. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 34614

Mizar. pomočnike
starejšega, kot vodjo delavnice in 3 mlajše takoj sprejmem. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 34617

Učenca
poštenega in pridnega — z odgovarjajočo šol. izobrazbo sprejmem v špecerijsko trgovino. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 34481

Učenko
za strojno pletenje, sprejmem takoj. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 34602

Natakarica
mlada in pridna, s 3000 Din kavcije, dobi takoj službo. Pismene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Takoj služba». 34621

Modni atelje
Fani Jager, Kolodvorska ulica 28/I sprejme dobro izurjeno pomočnico za fina dela. 34622

Kuharico
samostojno, za preprosto meščansko kuho sprejme majhna družina na deželi. Opravljala bi tudi vsa hišna dela. — Ponudbe z navedbo plače na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «LL. št. 400». 34613

Izurjeno pletiljo in dve učenki
sprejmem takoj. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Takoj 22». 34634

Brivskega vajenca
s hrano in stanovanjem v hiši sprejmem takoj. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34647

Izvežbano šiviljo
za damske plašče sprejme takoj Franc Mrjasec, Glince, cesta XVII štev. 15 — p. Vič. 34666

Delavca
sprejme Jos. Otorepec. kovinska delavnica, Za Gradom št. 9. 34688

4 čevljar. pomočnike
za močne delavske čevlje sprejme Rade Uzelac, Plaški, Lika. 34676

Strokovnjaka v lesni stroki
veščega vseh gozdarskih, žagarskih in splavarskih manipulacij v Sloveniji, ki ume samostojno voditi tehnično in komercijalno večjo lesno trgovino, sprejme večja zagrebška veletrgovina za takojšen nastop. — Reflektanti morajo biti vešči slovenskega, hrvat.-srbskega, nemškega, madžarskega in italijanskega jezika, a prednost imajo tisti, ki so brez familije, ki predlože dobra spričevala in reference, ki so zmožni italijanskega in madžarskega jezika in ki zamorejo položiti kavcijo. Točne ponudbe s spričevali prosimo poslati na oglasni oddelek «Jutra» pod «Samostalni naobraženi drvarski stručnjak». 34675

Pekovski pomočnik
mlad, za raznašanje kruha dobi takoj službo. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 34684

Trgovski potniki

Razpošiljalnica
rabi solidne potnike. Kavcija 1000 Din ali garancija Obširne ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Kavcija-garancija». 34533

Mesto trgovskega pomočnika
specerijske stroke, event. potnika, tudi kje na deželi iščem. Star sem 26 let, vojaščine prost, govorim nemško, slovensko in srbohrv. Naslov: A. K., Ptuj, Vošnjakova 15. 34692

Zaslužek

Postrežnico
krepko, iščem, dobi ev. tudi stanovanje. Naslov v ogl. odd. «Jutra». 34486

Zastopnike (ce)
v vsej kraljevini sprejme za prodajo državnih papirjev na odplačila, združenih z zavarovanjem, proti fiksni plači in proviziji trgovsko podjetje «Feniks», Beograd, Hilendarska št. 12/I. 215

Boliša šivilja
gre šivat na dom obleke. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 34606

Par 100 Din
dnevnega zaslužka vsakemu, ki prevzame zastopstvo raznih predmetov. — Josip Vardjan, Ljubljana, Resljeva cesta štev. 30/III. 34630

Lep zaslužek
se nudi zastopnikom in zastopnicam, predvsem z dežele, s prodajo prvovrstnih aparatov za obrate in gospodinjstvo. Pogoj agilnost Oferte na naslov: Tehna družba, Mestni trg 25/I. 34650

Dama
se priporoča za prevode in korespondenco za srbohrv in cirilico, par ur dnevno Ponudbe na oglas oddelek «Jutra» pod šifro «1928». 34448

Pouk

Metoda Berlitz
Pouk francoščine, nemščine, angleščine, italijanščine itd. po profesorjih dotičnih dežel. Vsak profesor poučuje edinole v svoji materinščini. Prijave samo na Kralja Petra trgu 8/I. 201

Večerni pouk
krojenja, modeliranja, izdelovanja garderobe za dame in gospodične, ki nimajo časa čez dan. Izdelava krojev. Krojno učilišče v Ljubljani, Stari trg št. 19. 34578

Instruktorja (ico)
za nemški jezik išče gospodična. Ponudbe z naslovom in natančnimi pogoji prosi na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Instruktor». 34682

Službe išče

Mesarski pomočnik
želi službo za takoj ali kesneje, najraje v večjem kraju na deželi. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra» 34539

Brezplačno
grem 6 mesecev k boljši rodbini, da bi se priučila kuhe in vseh hišnih del. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Takoj 200». 34514

Prodajalka
s prakso, išče mesta v galanterijski trgovini. Vešča slov., srbohrv. in nemškega jezika. Gre tudi proti nizki plači — najraje v Ljubljano ali Maribor. — Cenjene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Zanesljiva 33». 34603

Mesto hišne
k boljši, manjši družini išče izučena šivilja Naslov A. S., Ljubljana, Celovška cesta 1. 34620

Prodajalka
z osemletno prakso, izurjena v trg. meš. blaga, išče mesta, najraje v Ljubljani ali izven. Dopise na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Zanesljiva moč». 34641

Strojepiska
prvovrstna moč, perfektna v srbohrvaščini in pisarniških delih, zanesljiva blagajničarka, išče nameščenja Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Bureau». 34651

Zobozdravniška asistentinja
s štiriletno prakso, išče službo v Ljubljani. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Marljiva» 34659

Kolesa

Fino damsko kolo
«Torpedo», 1 mesec rabljeno, prodam. Na ogled v četrtek v trgovini E. Müller, Šiška, Janševa ulica 1 34520

Prodam

Cementnih ploščic
za tlak, 178 m² poceni naprodaj. Ponudbe na oglas oddelek «Jutra» pod šifro «Cementni tlak». 34138

Filc klobuki
najmodernejši od 90 Din naprej, popravila od 35—60 Din. Cenjenim damam se vljudno priporoča J. Stemberger Reš. 33705

Okrasne letvice
za oprave Vam najcenejše nudi izdelovalnica Ivan Dovžan, Ljubljana VII Zahtevajte vzorce in cenik. 33411

Ure budilke
samo po 60 Din, s triletno garancijo razpošilja Ivan Pakiž Ljubljana, Pred škofijo 15. 34351

Puhasto perje
razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg po Din 38 kg — Izkoristite priliko, dokler traja zaloga. L. Brozović. Zagreb, Ilica 82, kemična čistilnica perja. 183

Ia trbovelj. premog
in lepa, suha bukova drva kupite najugodneje pri tvrdki Franc Slovša. Rastagova ulica 20. 175

Več vinskih sodov
dobro ohranjenih, prodam Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34577

Premog in drva
za kurjavo po najnižji ceni dostavlja na dom Lavrenčič & Co., Dunajska c. 47. 34559

Pločevinasto banjo
vel. 124, prodam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 34604

Galerijo
za lokal ali majhno dvorano, prodam. Desni lokal kino Matica. 34696

Lestenec
na 6 žarnic, cementni krog za vrt ter več železnih vrat 1.99 × 63 cm prodam Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34683

Motorna vozila

Motorno kolo
znamke A. J. S., 350 ccm. v zelo dobrem stanju, poceni prodam. Ogled in informacije pri A. Kaučič Glince, Tržaška cesta 12 34534

Chevrolet avto
tipa 1927, samoupravljan. vožen 11.500 km, zelo dobro ohranjen. ugodno prodam Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34679

Avto
dobro ohranjen, za 10.000 Din naprodaj v garaži Stele. 34680

Pohištvo

Jedilnico
(Altdeutsch) zelo dobro ohranjeno poceni prodam Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34695

Lončena peč
lončene cevi, mreža za vežna vrata ugodno naprodaj. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34699

Dve postelji
nočni omarici in omaro za obleko kupim. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Takoj 10». 34656

Klubsko garnituro
skoraj novo, jedilnico iz trdega lesa in pisalno mizo prodam. Ogledati med 11 in 12. ter 2. in 3. uro v skladišču Ranzinger. 34562

Zložljivo postelj
železno in otroško banjo prodam v Tavčarjevi ulici št. 4/III. 34565

Stelaže, omare
predelne stene, pult itd. prodam. Desni lokal kino Matica. 34694

Lončeno peč
skoraj novo, prodam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34637

Sadje

Orehov
zdravih nudi dokler traja zaloga v manjših in večjih količinah po najnižjih dnevnih cenah. Zahtevajte ponudbe od tvrdke Vilim Kohn i brat, Glina, telefon št. 5. Brzojavi «Kon». 34567

Namizna jabolka
za vagonsko naklado in jabolka za v zaboje kupi po najvišji ceni tvrdka Sredenšek, Pobrežje pri Mariboru. 34611

Oblačila

Damski plašč
črn, eleganten, za zimo, za damo srednje postave, prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34558

Smoking
dobro ohranjen, poceni naprodaj v modnem ateljeju v Selenburgovi ulici št. 6/I 34480

Damski plašč
«Murml», lep, velik, naprodaj. Ceno in naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34654

Pridelki

Zelja
več vagonov kupi Em Ebenspangera naslj., Bjelovar. 34510

Knjige

«Uradnega lista»
cele letnike od l. 1919 naprej kupimo. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Plačam takoj». 34196

Knjige
v zelo dobrih in lepih izdajah ugodno naprodaj. kompletne zbirke Schillerjevih, Goethejevih, Shakespearjevih, Ibsenovih del — vse v nemščini, Ullsteins Weltgeschichte, Österr.-ung. Monarchie in Wort u. Bild kompletno. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 34698

Meyerjev leksikon
16 knjig za 800 Din ter

fine citre
z etuijem za 600 Din proda «Posest», Sv. Petra cesta. 34632

Kupim

Trgovsko opravo
za špecerijo, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Trgovska oprava». 34477

Decimalno tehtnico
od 500—1000 kg, brezhibno. kupim. Ponudbe s ceno na oglasni oddelek «Jutra» pod «Tehtnica». 34608

Vozovi

Diro na peresih
za par konj. dobro ohranjeno in

Wertheim blagajno
št. 2 s podstavkom prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34309

Kočije, vozove in konjske opreme
prodam vsled nabave avtomobila. Tozadevne informacije v vinski trgovini Bolaffio, Ljubljana. 33496

Kočijo
dobro ohranjeno, prodam Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34575

Posest

Lična hišica
dobro ohranjena, na lepem prostoru v Ljubljani VII naprodaj. Kupci se naj javijo pod «Šiška» na oglas. oddelek «Jutra». 34382

Lepo parcelo
nad 700 m², krasna lega. ugodno prodam. Ponudbe pod «Parcela 700» na ogl oddelek «Jutra». 34522

Lepa hiša
s velikim vrtom in gospodarskimi poslopji je naprodaj. Primerna za vsako obrt in se nahaja na lepem kraju. Vpraša se v Pobrežju pri Mariboru, Drevoredna ulica št. 6. 34118

Hišo
pripravno za vsako obrt, prodam za 50.000 Din. — Anton Seljan, Radeče pri Zidanem mostu štev. 65. 34625

Hiša
novozidana, 5 sob, 2 kleti, lep sadonosnik, 2 njivi in velik vrt, na solnčnem kraju 10 minut od postaje Poljčane prodam za Din 175.000 Din. Hiša je tudi pripravna za gostilno. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34672

Stanovanjsko hišo
novo, s lepim vrtom za zelenjavo, v Litiji prodam za 56.000 Din. Majhno posestvo v Jazbini, eno uro od Litija prodam za 10.000 Din. Makso Lajovic, trg., Litija. 34674

Lokali

Lokal
nasproti Križanske cerkve oddam. Vinotoč izključen. Poizve se na Valvazorjevem trgu 7/II, levo, med 2. in 3. uro. 34494

Lokal za trgovino
odda Vokač, Krekov trg št. 10/II. 34663

Pisarno
obstoječo iz 4 sob, odnosno 2 pisarni, obstoječi iz po 2 sob, vsaka s posebnim vhodom, v pritličju hiše v Dalmatinovi ulici 5 oddam. Povpraševati v pisarni dr. A. Smoleta, odvetnika v Dalmatinovi ul 5. 34665

V najem

Delavnico
svetlo in prostorno, v bližini remize vzamem v najem. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Delavnica». 34648

Špec. trgovino
že nad 25 let obstoječo, na jako prometnem prostoru na glavni cesti periferije Ljubljane oddam v najem proti odkupu zaloge in inventarja. — Trgovina obstoji iz 2 lokalov, skladišča in stanovanjske sobe Najemnina nizka. Potreben kapital 50.000 Din. Cenj. ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Trgovina, Ljubljana, periferija». 34660

Trgovino na deželi
staro, dobro vpeljano — vsled družinskih razmer oddam. Potreben kapital Din 30.000. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Takoj 272». 34670

Stanovanja

Stanovanje
2 sob s pritiklinami, komfortno, s kopalnico oddam boljši stranki s 1. novembrom. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34618

Stanovanje
velike sobe in kuhinje, ali 2—3 sob, kuhinje in pritiklin, z električno razsvetljavo in parketirano, ne daleč od Direkcije drž. žel. (Ljubljanski dvor) — iščem za eno osebo za takoj ali 1. novembra. Pismene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Ena oseba». 34690

Plačam 1 leto naprej
za stanovanje 2 sob in pritiklin. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Elektrika-vodovod». 34482

Stanovanje
3—4 sob, kuhinje in pritiklin išče mirna stranka za 1. november ali kesneje. Plača event. pol leta naprej. Ponudbe z navedbo cene na poštni predal 19. 34649

Majhno stanovanje
ali prazno sobo s štedilnikom išče mati z 11letno hčerko. Ponudbe pod šifro «Mirna» na oglasni oddelek «Jutra». 34657

Stanovanje
sobe, kuhinje in shrambe oddam s 15. oktobrom Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34677

Iščem stanovanje
od 4—5 sob s kopalnico, za tri odrasle osebe — v sredini mesta. — Ponudbe hišnih gospodarjev prosim pod šifro «Lepa solnčna lega 2222» na oglasni oddelek «Jutra». 34681

Dijaška stanovanja

Dve dijakinji
iščeta sobo z zajtrkom, v bližini sv. Jakoba. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 34646

Sobe

Sobico
z zajutrkom in večerjo v bližini Bežigrada sprejme takoj Leo Šušteršič, Dunajska c. 41. 34487

2 lepi sobi
z elektr. razsvetljavo in posebnim vhodom, v bližini tehn. srednje šole takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34576

Opremljeno sobico
s posebnim vhodom in elektriko takoj oddam. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 34626

2 skupni sobi
oddam 2 gospodoma ali gospodičnama. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34605

Sobo
z elektr. razsvetljavo in posebnim vhodom, v sredini mesta oddam. Prednost imajo gospodične ali gospe. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34623

Opremljeno sobo
lepo, z vhodom iz stopnic oddam v vili solidnemu gospodu ali gospodični. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34619

Prazno sobo
oddam takoj. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34652

Mesečno sobo
po možnosti s posebnim vhodom iščeta 2 akademika. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Cimpreje». 34628

Prazno sobo
podstrešno, z elektriko, takoj oddam v Novem Vodmatu št. 62. 34631

Zračno sobo
oddam takoj 2 gospodoma ali dijakoma. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34636

Oficir
išče za 1 mesec sobo s posebnim vhodom. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Oficir». 34642

Snažno sobico
v sredini mesta išče uradnica. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Oktober 1928». 34633

Sobo
s strogo separiranim vhodom, zračno in čisto, iščem s 1. novembrom. Ponudbe pod «Miren stanovalec» na oglasni oddelek «Jutra». 34644

Opremljeno sobo
elegantno, s posebnim vhodom, v bližini Rimske ceste, po možnosti v novi vili išče zakonski par brez otrok. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Elegantno». 34653

Lepo in čisto sobo
oddam s 1. novembrom strogo solidnemu gospodu Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34655

Preprostega moškega
sprejmem na stanovanje Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34658

Sobo
v centru, s posebnim vhodom in elektriko, oddam čez dan odsotni boljši osebi. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34661

1 ali 2 oprem. sobi
s kuhinjo išče mirna in solidna družina za takoj Ponudbe na oglas oddelek «Jutra» pod značko «3793». 34343

Sobo
blizu kavarne Evropa oddam z vso oskrbo Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 34664

Sobo
oddam gospodični. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 34678

Opremljeno sobo
v vili pri Tivoliju, vhod iz stopnic, z zajtrkom ali celo oskrbo, oddam solidnemu gospodu s 1. novembrom ali preje. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34703

Akademik
išče sobo pri boljši družini. Ponudbe pod značko «Mirna stranka» na oglas. oddelek «Jutra». 34697

Zračno sobo
z elektr. razsvetljavo oddam dvema boljšima gospodoma. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 34704

Separirano sobo
solnčno, z električno razsvetljavo oddam, event. 2 dijakoma. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 34685

Separirano sobo
lepo in solnčno, v centru oddam 2 boljšima osebama, event. vpokojencema — z dobro hrano. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34686

Mirno sobo
z 2 posteljama, posebnim vhodom in elektriko oddam takoj. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 34691

Prehrana

Otroka
v vso oskrbo vzame družina na deželi. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34610

Kapital

Družabnika
z večjim kapitalom, sprejmem v svrho razširjenja dobičkanosnega glavnega zastopstva. Želim sodelovanje. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Agrar». 34518

Družabnico
z nekaj kapitala sprejmem v že vpeljano trgovino. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34639

Ženitve

Višji drž. uradnik
z večjim premoženjem, samec, zelo dobrega in dobrovoljnega značaja, se želi poročiti z njegovemu stanu primerno idealno gospodično, katero bi veselilo večje, zelo lepo posestvo in zelo dobičkanosno večje podjetje. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Ideal». Brezimne dopise se ne upošteva. Tajnost zajamčena. 34635

Gospodična
vsestransko naobražena — vajena trgovine in vsega gospodinjstva, v najlepših letih, čedne zunanjosti in dobrosrčna, se želi takoj poročiti z dobro situiranim trgovcem ali višjim drž. uradnikom. Samo resne ponudbe s pravim naslovom je poslati na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Podjetna 99». 34640

Rudarski paznik
36 let star, želi znanja v svrho ženitve z gospodično ali vdovo brez otrok, od 25—30 let staro. Dopise s sliko na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Srečna bodočnost 36». 34667

Dopisi

Žandar. podoficir
izven Slovenije, 28 let star, s 100.000 Din prihrankov, želi znanja z boljšo gospodično. Cenjene ponudbe s sliko, katero vrnem, pod značko «Vilko» na oglas. oddelek «Jutra». 34612

Sreča
Mlinar in posestnik v okolici Karlovca, rim. kat., vdovec, star 45 let, išče tem potom primerno dekle od 30—40 let, ali vdovo od 40—50 let. Sem dobro razvit, zdrav in čvrst, mirne narave, brez otrok — dober posel, v mlinu in zemljišču do 600.000 Din vrednosti. Dobre gospodinje, mirne in blage nravi imajo prednost. Dopise do 15. oktobra na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Sreča». 34624

Sestra
V četrtek pridem v Ljubljano Odpiši mi! Pozdrave — brat. 34673

1826
Ah, kako hudo! Bil si tu, a se nisi oglasil. Vroč poljub Tvoja žalostna 34615

Glasba

Gramofon
dobro ohranjen, z modernimi ploščami prodam — Poizve se na Kodeljevem št. 259. 34550

Gramofon
lep, skoro nov, poceni naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 34616

Pianino
rujav, ugodno prodam Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34689

Živali

Buldog-boxer
lep, čistokrven, naprodaj. Najraje izven Ljubljane. Cena 2800 Din. Poizve se v oglasnem oddelku Jutra ali telefon št. 2726. 34582

Boksarco
(modern pes) importirano, prima rodovnik, dresirano, proda Drvenik, Ljutomer. 34671

Črn psiček
6 mesecev star, čistokrven, naprodaj za 200 Din. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34702

Obrt

Naznanilo preselitve
Cenjenim strankam in občinstvu vljudno naznanjam, da sem se preselila s svojo trgovino iz Kralja Petra ceste 23 v Miklošičevo ul. štev. 2 (nasproti gostilne «Jelen») ter se priporočam za nadaljno naklonjenost Marija Borovič, trgovina šivalnih strojev in koles, Celje, Miklošičeva ulica 2. 34506

Slike za legitimacije
izdeluje najhitreje fotograf Hugo Hibšer. Ljubljana — Sv. Petra cesta. 213

Stroji

Pletilni stroj
8/50 radi opustitve obrata prodam za 4200 Din. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 34275

Pletilni stroj
osemključni, malo rabljen, radi preureditve obrata naprodaj. Naslov pove oglas oddelek «Jutra». 34607

Stroj za gumbnice
(Knopflochmaschine) in stroj za barvanje (Spritzmaschine) poceni proda Vokač, Krekov trg št. 10/II. 34662

Les

Bukove hlode in gabrov les
najmanj 2 leti star kup. Jos. Otorepec, kovinostiskarstvo Za Gradom št. 9 (ob koncu Streliške ulice). 34687

Izgubljeno

Tablica za motorno kolo
s številko 15 A 12 se je zgubila. Najditelj se prosi, da jo odda pri tvrdki H. Kenda, Ljubljana, Mestni trg 17. 34563

Razno

Lastnikom koles
nabavimo v slučaju tatvine novo kolo. V Vašem interesu javite se. Za pismeni odgovor priložite 1 dinarsko znamko. Sprejmemo tudi zastopnike Josip Vardjan, Ljubljana, Resljeva cesta 30/III. 34629

Preklicujem
besede, katere sem govorila čez Fr. Bizovičarja v Zg. Šiški 78. — P. Pangre. 34643

Barbara vdova Plankar
se išče. Kdor ve, kje se nahaja, se naproša, da proti nagradi to javi na naslov: J. Abram, p. Krška vas. 34693

Budilke
Budilke
Budilke
F. ČUDEN
Ljubljana 20
Prešernova 1

Vsak petek sveže morske RIBE
Ant. Stacul, Selenburgova 4 11896

PARKETE hrastove in bukove
hrastov rezan les in parjeno bukovino
prodaja najugodneje
Ivan Šiška
tovarna parket in parne žage
LJUBLJANA
Metelkova ulica 4. Telefon štev. 2244.
Kupuje vedno in vsako količino hrastovih hlodov, hrastovih desk 27 m/m in hrastove frize.

PUH - PERJE
R. MIKLAUC LJUBLJANA 169

Ksilolitni tlak
polaga
„Materijal" Dunajska cesta 36. 224a

DRVA
(samo smreko in jelko)
velika polena in oklestke, najmanj od 10 cm navzgor,
kupi v velikih množinah
proti takojšnjemu plačilu, naklada na vagon v bližini avstrijske meje
tvrdka JOH. TANZER & Co., Innsbruck. 12054

POZOR! POZOR! POZOR!
Dame in gospodje! Novost za Slovenijo!
Tvrdka „TEHERAN"
je otvorila na Sv. Petra c. št. 44, svoj
ORIJENTALNI SALON
z veliko zalogo vsakovrstnih ročnih del, rezbarskih izdelkov in antikvitet orijenta. Ne zamudite ogledati si največje skladišče perzijskih preprog v Jugoslaviji, kjer so na izbiri najlepši pirotski, bosanski, zenički, srbski, macedonski in angorski vzorci 12011 Ogled brezobvezen.

G. Th. Rotman:

Prigode porednega Bobija

Vesela opičja zgodba.

48.

Bobi je bil med tem našel tih kotiček, kjer je veselo pušil svojo smotko. Izprva ga je bil sam ponos. »Zdaj sem pa res velik gospod!« si je mislil. Toda radost ga je počasi minila, želodec se mu je jel obračati, v glavi mu je zašumelo in mrzel pot ga je oblil.

49.

Prav tedaj je prišel gospod Vodopivec iz prodajalne. »Le sami pušite to robo,« je pomislil Bobi, splazil se gospodu Vodopivcu neslišno za hrbet in mu kradoma spustil tlečo smotko v žep! Gospod Vodopivec, nič hudega ne sluteč, je mirno in zadovoljno hitel svojo pot.

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij «Jutra» Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.